

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНКЫНЫН

ЧЕНЕМДИК АКТЫЛАРЫ

№ 4/2022

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Редакциялык коллегия:

Төрага: Сейткасымова Р. Р.
Коллегия мүчөлөрү: Мулкубатова Н. Р.
Жаныбекова Ч. А.
Солтобаева Р. Т.
Жоробекова А. Т.
Жооптуу катчы: Эгенбердиева К. К.

Басылманын мазмунуна тиешелүү маселелер боюнча маалымат алуу үчүн:

Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Юридикалык башкармалыгына:

телефон: (996 312) 61 10 38 телефону

факс: (996 312) 61 10 59 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот

<http://www.nbkr.kg>

Басылманы таркатуу маселеси боюнча:

Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
басылмалары бөлүмүнө:

телефон: (996 312) 61 08 59 телефону

факс: (996 312) 61 09 92 факсы боюнча кайрылсаңыздар болот

<http://www.nbkr.kg>

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик документтери жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат.

Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Уюштуруучусу – Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.

Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде каттоодон өткөн жана 1998-жылдын 5-октябрында 321-номердеги күбөлүктү алган.

Жоопкерчилиги чектелген коом «М-Maxima» тарабынан даярдалган жана басылып чыгарылган.

Бишкек шаары, К.Тыныстанов атындагы көчө, 197/1.

2023-жылдын 13-февралында басууга кол коюлган.

2023-жылдын 17-февралында басылган.

100 нускада чыгарылат.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2023-жыл.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксатысыз басылманы кайсы формада, кайсы каражаттар менен болбосун көчүрүп басууга жана таркатууга жол берилбейт. Кайра басууда жана андан шилтеме келтирүүдө «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары» басылмасына таянуу зарыл.

Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики

Редакционная коллегия:

Председатель: Сейткасымова Р. Р.
Члены коллегии: Мулкубатова Н. Р.
Жаныбекова Ч. А.
Солтобаева Р. Т.
Жоробекова А.Т.

Ответственный секретарь: Эгенбердиева К. К.

По вопросам, связанным с содержанием публикаций, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, пр. Чуй, 168, Национальный банк Кыргызской Республики,
Юридическое управление:
телефон: (996 312) 61 10 38
факс: (996 312) 61 10 59
<http://www.nbkr.kg>

По вопросам, связанным с распространением публикаций Национального банка Кыргызской Республики, обращайтесь по адресу:

г. Бишкек, пр. Чуй, 168, Национальный банк Кыргызской Республики,
Отдел публикаций Национального банка:
телефон: (996 312) 61 08 59
факс: (996 312) 61 09 92
<http://www.nbkr.kg>

Целью издания журнала является официальная публикация нормативных актов Национального банка для обеспечения коммерческих банков и общественности нормативными документами Национального банка и официальной информацией о деятельности Национального банка, а также проведение пропаганды банковского законодательства Кыргызской Республики.

Предположительная периодичность издания журнала – один раз в месяц на кыргызском и русском языках.

Учредитель: Национальный банк Кыргызской Республики.

Издание зарегистрировано Министерством юстиции Кыргызской Республики, свидетельство о регистрации СМИ № 321 от 5.10.1998 года.

Подготовлено к печати и отпечатано ОсОО «Maxima».

г. Бишкек, ул. Тыныстанова, 197/1

Подписано в печать 13 февраля 2023 года.

Отпечатано 17 февраля 2023 года.

Тираж 100 экз.

© Национальный банк Кыргызской Республики, 2023 год.

Настоящее издание не подлежит воспроизведению и распространению в любой форме и любыми средствами без разрешения Национального банка Кыргызской Республики. При перепечатке и переводе выдержек ссылка на издание «Нормативные акты Национального банка Кыргызской Республики» обязательна.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын башка басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (Улуттук банктын) өткөн жыл үчүн отчету болуп саналат. Ал өзүндө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акча-кредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Бул ай сайын чыгарылуучу маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Басылмада тышкы секторду өнүктүрүү тенденциялары жана төлөм балансы, тышкы соода, эл аралык камдар, тышкы карыз жана Кыргыз Республикасынын инвестициялык позициялары боюнча маалыматтар чагылдырылат. Чейрек сайын – февраль, июнь, август, ноябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө отчет

Бул отчет финансылык туруктуулукка таасир этүүчү тышкы жана ички экономикалык факторлор боюнча Улуттук банктын жалпы баа берүүсүн, банктардын жана башка финансылык ортомчулук институттарынын абалын, ошондой эле Кыргызстандын финансы рынокторунун күндөлүк абалын жана финансы секторунун туруктуулугун талдап-иликтөөнү чагылдырат. Жарым жылдык негизде кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Другие издания Национального банка Кыргызской Республики

Годовой отчет Национального банка Кыргызской Республики

Данная публикация является отчетом Национального банка Кыргызской Республики (НБКР) за прошедший год. Содержит краткую информацию об экономическом развитии республики и денежно-кредитной политике, финансовую отчетность НБКР, общие сведения о НБКР, статистические приложения. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Бюллетень Национального банка Кыргызской Республики

Это ежемесячное информационное издание содержит статистические сведения по основным макроэкономическим показателям и секторам экономики Кыргызской Республики. Выпускается на трех языках: кыргызском, русском и английском.

Платежный баланс Кыргызской Республики

«Платежный баланс Кыргызской Республики» отражает тенденции развития внешнего сектора и данные по платежному балансу, внешней торговле, международным резервам, внешнему долгу и международной инвестиционной позиции Кыргызской Республики. Публикуется ежеквартально в феврале, июне, августе, ноябре на кыргызском, русском и английском языках.

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики

Отчет о стабильности финансового сектора Кыргызской Республики отражает общую оценку Национального банка относительно внешнеэкономических и внутриэкономических факторов, влияющих на финансовую стабильность, состояния банков, других институтов финансового посредничества, а также анализ текущего состояния финансовых рынков и устойчивости финансового сектора Кыргызстана. Публикуется два раза в год, на кыргызском, русском и английском языках.

МАЗМУНУ:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 25-майындагы № 2022-П-14/32-3-(ПС) «Санарип сом концепциясын бекитүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 27-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 12
2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 30-майындагы № 2022-П-07/34-2-(ДКП) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 31-майында Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 57
3. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 2-июнундагы № 2022-П-12/35-1-(НПА) «Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча нускоону бекитүү тууралуу» токтому (2022-жылдын 6-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 58
4. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 2-июнундагы № 2022-П-14/35-3-(НПА) «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» токтому (2022-жылдын 6-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 73
5. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 2-июнундагы № 2022-П-14/35-4-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС) «Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 6-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 90

6. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 15-июнундагы № 2022-П-33/37-2-(НФКУ) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кредиттик союздарды жөнгө салган айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 17-июнунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 98
7. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 22-июлундагы № 2022-П-33/45-2-(НПА) «Чет өлкө валютасында алмашуу операцияларын жүргүзүү чөйрөсүндө убактылуу чечимдер жөнүндө» токтому (2022-жылдын 25-июлунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 104
8. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 25-июлундагы № 2022-П-07/46-1-(ДКП) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 26-июлунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 108
9. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 27-июлундагы № 2022-П-12/47-4-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2020-жылдын 12-августундагы № 2020-П-12/45-3-(НПА) «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 29-июлунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 109
10. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 27-июлундагы № 2022-П-14/47-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы № 30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 27-июлунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 122
11. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 27-июлундагы № 2022-П-14/47-7-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 28-июлунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган)..... 125

12. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 10-августундагы № 2022-П-09/50-1-(НПА) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 19-августундагы №45/1 «Евразия экономикалык бирлигинин алкагында Кыргыз Республикасы тарабынан башка мамлекеттер менен биргеликте түзүлгөн эл аралык уюмдарга Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кредит берүүсү жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» токтому (2022-жылдын 12-августунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 130
13. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 10-августундагы №2022-П-14/50-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 17-январындагы №2018-П-14/2-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» токтому (2022-жылдын 12-августунда Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланган) 133

СОДЕРЖАНИЕ:

1. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Концепции цифрового сома» от 25 мая 2022 года № 2022-П-14/32-3-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 27 мая 2022 года)..... 142
2. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 30 мая 2022 года № 2022-П-07/34-2-(ДКП) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 31 мая 2022 года)..... 186
3. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Инструкции по ведению базы данных об обязательствах банка, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, привлекающих депозиты перед вкладчиками» от 2 июня 2022 года № 2022-П-12/35-1-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 6 июня 2022 года)..... 187
4. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике» от 2 июня 2022 года № 2022-П-14/35-3-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 6 июня 2022 года) 203
5. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил проведения платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код)» от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС)» от 2 июня 2022 года № 2022-П-14/35-4-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 6 июня 2022 года).....219

6. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики, регулирующие кредитные союзы» от 15 июня 2022 года № 2022-П-33/37-2-(НФКУ) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 17 июня 2022 года) 227
7. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О временных решениях в сфере проведения обменных операций с иностранной валютой» от 22 июля 2022 года № 2022-П-33/45-2-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 25 июля 2022 года) 233
8. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики» от 25 июля 2022 года № 2022-П-07/46-1-(ДКП) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 26 июля 2022 года) 237
9. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О специальном регулятивном режиме» от 12 августа 2020 года №2020-П-12/45-3-(НПА)» от 27 июля 2022 года № 2022-П-12/47-4-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 29 июля 2022 года) 238
10. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года № 30/6» от 27 июля 2022 года № 2022-П-14/47-6-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 27 июля 2022 года) 251
11. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики» от 27 июля 2022 года № 2022-П-14/47-7-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 28 июля 2022 года) 254

12. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка «Об утверждении Положения «О предоставлении кредитов Национальным банком Кыргызской Республики международным организациям, создаваемым Кыргызской Республикой совместно с другими государствами в рамках Евразийского экономического союза» от 19 августа 2015 года №45/1» от 10 августа 2022 года №2022-П-09/50-1-(НПА) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 12 августа 2022 года)..... 259
13. Постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 17 января 2018 года №2018-П-14/2-6-(ПС)» от 10 августа 2022 года №2022-П-14/50-6-(ПС) (опубликовано на официальном интернет-сайте Национального банка 12 августа 2022 года)..... 262

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 25-майындагы
№ 2022-П-14/32-3-(ПС)

Санарип сом концепциясын бекитүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы № 435 жарлыгы менен бекитилген 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 25-декабрындагы № 352 токтому менен бекитилген 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын ишке ашыруу боюнча Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин иш-чаралар планынын 329-пунктун ишке ашыруунун алкагында, Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 68-беренесине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Санарип сом концепциясы бекитилсин (кошо тиркелет).
2. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтомду жана Санарип сом концепциясын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтына жарыяласын;
3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.
4. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен төлөм системаларынын операторлорун жана Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктарын, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, «Кыргыз Республикасынын төлөм системаларынын операторлорунун ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсын.

5. Мамлекеттик тилдин өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынан Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ БАНКЫ

САНАРИП СОМ КОНЦЕПЦИЯСЫ

БИШКЕК
2022

МАЗМУНУ

I. КИРИШҮҮ	3
II. САНАРИП СОМДУН АКЧА ЖҮГҮРТҮҮДӨГҮ РОЛУ	4
III. САНАРИП СОМДУН МОДЕЛИ.....	7
IV. САНАРИП СОМДУН ПРОТОТИБИН ИШКЕ АШЫРУУНУН НЕГИЗГИ ЫКМАЛАРЫ.....	9
V. МААЛЫМАТ КООПСУЗДУГУН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЫКМАЛАРЫ.....	10
VI. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮДӨ МЫЙЗАМ АКТЫЛАРЫНА КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ӨЗГӨРТҮҮЛӨР.....	11
VII. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮНҮН АКЧА-КРЕДИТ САЯСАТЫНА ТИЙГИЗГЕН ПОТЕНЦИАЛДУУ ТААСИРИ	12
VIII. САНАРИП СОМДУ ИШКЕ АШЫРУУДА ОРУН АЛЫШЫ ЫКТЫМАЛ БОЛГОН ТОБОКЕЛДИКТЕР ЖАНА АЛАРДЫ ТӨМӨНДӨТҮҮ ЧАРАЛАРЫ.....	13
IX. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮ ЭТАПТАРЫ ..	14

ТИРКЕМЕ

Кыскартылган сөздөр:

БУ	Бюджеттик уюм
ГУ	Мамлекеттик мекеме
КБ	Коммерциялык банктар
Улуттук банк	Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
Борбордук казыналык	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы
СС	Санарип сом
ББСВ	Борбордук банктардын санарип валютасы
ТСП	Соода-тейлөө ишканасы

ТЕРМИНДЕРДИН ГЛОССАРИЙИ

Термин	Аныктама
Санарип сом	– улуттук валютанын формаларынын бири (колдонуудагы нак жана нак эмес сомду санариптик толуктоо)
Нода	– тармактын башка түйүндөрү менен бириктирилген жана тармактын бир бөлүгү катары эсептелген тармак түйүнү
Оффлайн режиминдеги төлөмдөр жана которуулар	– транзакциянын катышуучуларынын биринде же эки тарапта тең интернет байланышы жок болгон учурдагы төлөмдөр жана которуулар (акча каражаттарын жөнөтүүчү жана алуучу), мисалы, NFC технологиясын, Bluetooth, QR-коддору же штрих коддору ж.б. колдонуу менен байланышсыз төлөмдөр.
Смарт-контракт	– компьютердик алгоритм (иш-аракеттердин алдын ала программаланган ырааттуулугу), анын укугу жана милдеттенмелери программалык коддо жазылган, жана ал алдын ала белгиленген айрым шарттарды аткарууда автоматтуу түрдө ишке ишке ашырылат
Пилоттук платформа	– системанын чектелүү сандагы катышуучулары менен санарип сомдун платформасынын прототиби, ал санарип сомду колдонуу сценарийлерин апробациялоого багытталган
Пилоттук долбоор (прототиби)	– санарип сом концепциясынын колдонууга киришин текшерүү жана санарип сомду колдонуунун ар түрдүү сценарийлерин сыноо үчүн санарип сомдун платформасынын прототибин иштеп чыгуу долбоору
Токен	– белгилүү бир убакытта санарип сомдун реестринде санариптик балансты көрсөтүүгө багытталган эсепке алуу бирдиги

API	(Application programming interface) Программалык интерфейс – ыкмалардын, жол-жоболордун топтому/чагылдырылышы, алардын негизинде бир компьютердик программалык компонент башка компьютердик программалык компонент менен өз ара иштешүүсү мүмкүн
DLT	(Distributed ledger technology) Бөлүштүрүлгөн реестрлер технологиясы, криптографиялык функцияларга (принциптерге) негизделген транзакциялар жана бул транзакцияларды эсепке алуу механизмдери менен бөлүштүрүлгөн (бирдиктүү башкаруу борбору болбосо) маалымат базаларын колдонууга негизделген.
P2P	(Peer-to-Peer, Person-to-Person) Жеке адамдардын ортосундагы төлөмдөр жана акча которуулар
B2G	(Business-to-Government) Ишканадан (юридикалык жактан) мамлекетке төлөмдөр жана акча каражаттарын которуу
G2B	(Government-to- Business) Мамлекеттен ишканага (юридикалык жакка) төлөмдөр жана акча каражаттарын которуу

I. КИРИШҮҮ

Акыркы убактарда финансы рыногунда жаңы технологиялардын активдүү жайылышына жана өнүгүшүнө байланыштуу, дүйнөнүн көпчүлүк өлкөлөрүнүн борбордук банктары борбордук банктардын санарип валютасын (ББСВ; англис тилиндеги терминология – central bank digital currency (CBDC)) колдонууга киргизүү мүмкүнчүлүгүн карап жатышат жана улуттук санарип валютанын концепциясын изилдөө процессинде тигил же бул: башка өлкөлөрдүн тажрыйбасын изилдөөдөн жана концепцияны даярдоодон тартып, жеке долбоорлорду даярдап, ишке ашырууга чейинки стадияда турат. Мисалы, борбордук банктардын санарип валютасы (ББСВ) дүйнөнүн бир катар өлкөлөрүндө: Багам аралдарында – Sand Dollar (кум доллары), Нигерияда – eNaira (электрондук найра), ошондой эле бирдиктүү валютага-чыгыш-кариб долларына жана бирдиктүү борбордук банкына Чыгыш-Кариб Борбордук банкына ээ болгон бир катар Чыгыш-Кариб мамлекеттеринде ишке киргизилген (айрым өлкөлөрдө ББСВны колдонууга киргизүүнүн эл аралык тажрыйбасы тиркемеде келтирилген).

Бул Концепцияда санарип сомдун прототибинин сунушталган эки деңгээлдүү чекене моделинин негизинде (ушул концепциянын 4-бөлүгү), акча жүгүртүүдө санарип сомдун ролун кароо сунушталат. Концепцияда санарип сомдун прототибин ишке ашыруу мүмкүнчүлүгү боюнча негизги ыкмалар аныкталган.

II. САНАРИП СОМДУН АКЧА ЖҮГҮРТҮҮДӨГҮ РОЛУ

Борбордук банктардын санарип валютасы – бул борбордук (улуттук) банктар чыгаруучу (эмиссия) акчанын кошумча формасы, жана аларды чыгарган (эмиссиялаган) борбордук (улуттук) банктардын милдеттенмеси болуп саналат. Борбордук банктардын санарип валюталары улуттук валютада номинацияланып, санарип түрүндө болот жана акчанын бардык функцияларын аткарат.

Азыркы учурда Кыргызстанда улуттук валютанын эки формасы бар – Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары – Улуттук банк) тарабынан чыгарылган накталай сом, жана коммерциялык банктардагы жана Улуттук банктагы эсептерде жайгашкан каражаттар түрүндөгү нак эмес сом. Азыркы учурда Улуттук банкта чектелүү гана

катышуучулар - коммерциялык банктар, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы жана эсептерди өз ара жана Улуттук банк менен эсептешүү үчүн колдонуучу башка айрым катышуучулар корреспонденттик эсеп ача алат.

Санарип сом – Кыргыз Республикасынын улуттук валютасынын (кыргыз сомунун) кошумча формасы, ал Улуттук банк тарабынан санарип формасында чыгарылат жана анын милдеттенмеси болуп саналат.

Ошондой эле санарип сомдо нак жана нак эмес сомдун белгилери бирдей камтылган. Демек, накталай сом айкын (колго кармалган) банкноттор (ар биринин уникалдуу сериялык номери бар) жана монеталар түрүндө чыгарылып, нак эмес сом коммерциялык банктардын эсептериндеги жазуу түрүндө болсо, ал эми санарип сом уникалдуу санарип кодунун (колго кармалбаган) формасында болот жана ал атайын санарип капчыкта сакталат. Санарип сом бир колдонуучудан экинчисине бир санарип капчыктан башкасына которуу аркылуу өткөрүлүп берилет.

Санарип сомдун накталай сомго окшоштугу анын Улуттук банк тарабынан чыгарылып, (банкнотанын уникалдуу сериялык номери бар сыяктуу эле) санарип кодуна ээ болушунда. Ошол эле учурда санарип сомду офлайн режиминде, б.а. интернет түйүнү жеткиликсиз болгон учурда колдонуу мүмкүнчүлүгү болууга тийиш, бул айрыкча, өлкө аймактарында санарип сомду колдонууда зарыл жана актуалдуу болуп саналат. Бул ыкманы техникалык жактан ишке ашыруу варианттары кошумча изилденет жана иштелип чыгат.

Башка жагынан алганда, санарип сом формасына жараша, колго кармалбаган жана аралыктан туруп төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө мүмкүндүк берүүчү нак эмес акчанын белгилерин да камтыйт. Демек, санарип сом колдонууга киргизилсе, нак жана нак эмес сомдун белгилерин жана артыкчылыктарын бирдей камтыйт.

Санарип сом экономиканын бардык субъектилерине, атап айтканда, жеке адамдарга жана юридикалык жактарга, финансы рыногунун катышуучуларына жана мамлекетке санарип түрүндө төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү жүргүзүү үчүн жеткиликтүү болот. Ал жеке санарип капчыктарда сакталат жана коммерциялык банктардын эмес (коммерциялык банктардын эсептеринде сакталуучу нак эмес сом сыяктуу), Улуттук банктын милдеттенмеси болуп

саналат. Демек, бул санарип сом Улуттук банктын санарип сомунун платформасында жүгүртүлөт жана коммерциялык банктын балансына эсепке алынбайт дегенди түшүндүрөт. Коммерциялык банктын кайсы болбосун мобилдик тиркемеси аркылуу санарип сом эсепке алынган санарип капчыгынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн алууга болот. Ар бир жаран же бизнес субъекти өзүнө таандык санарип сомду эсепке алуу үчүн бир гана санарип капчык ача алат. Ал эми коммерциялык банк банкроттукка учураган шартта, жаранга же субъектиге таандык жана санарип капчыкта жайгашкан санарип сомго таасирин тийгизбейт (коммерциялык банктардагы эсептерде жайгашкан нак эмес сом сыяктуу эле, депозиттерди коргоо системасынын алкагында гарантияланган депозиттен ашкан суммага), жана аларды Кыргыз Республикасынын аймагында иштеп жаткан кайсы болбосун башка коммерциялык банктын мобилдик тиркемеси аркылуу пайдаланууга болот.

Санарип сом жүгүртүү (төлөм) каражаты, нарк өлчөмү жана топтоо каражаты сыяктуу акчанын бардык функцияларын аткаруу менен нак жана нак эмес сом менен катар эле колдонулат. Улуттук валютанын үч түрү тең бирдей баада – накталай 1 сом 1 нак эмес сомго эквиваленттүү, ал эми 1 санарип сом экөөнө тең эквиваленттүү болот. Акча ээлери сомду бир түрдөн башка түргө эркин которууга мүмкүнчүлүк алат. Ошол эле учурда, мындай операцияларга белгилүү бир чектөөлөр (лимиттер) киргизилиши мүмкүн.

Фиат акча формалары

Учурда Улуттук банк тарабынан банкнота жана монета түрүндө чыгарылган нак акча жана коммерциялык банктардын эсептериндеги каражат катары нак эмес акча түрүндөгү кыргыз сому жүгүртүү каражатынын, нарк өлчөмүнүн жана топтоо каражатынын функцияларын аткарат.

Нак акча каражаттары (банкноттор жана монеталар) – бул Улуттук банк тарабынан коргоо белгилери менен чыгарылган акча. Алар колдон колго өтүп жүгүртүлөт. Нак акчанын ээси анын сакталышына толугу менен жоопкерчиликтүү болот, ал эми алардын жасалмасын чыгаргандар кылмыш жообуна тартылат.

Нак эмес акча каражаттары (банктык эсептер) – бул жеке адамдардын жана юридикалык жактардын коммерциялык

банктардагы эсептеринде катталган, жана коммерциялык банктардын ушул банк эсептеринин ээсинин алдындагы милдеттенмеси болуп саналган акча каражаттары. Эсептин жүргүзүлүшүнө жана абалына, эсептердеги жазуулар менен операцияларды ишке ашырууга жеке адам жана юридикалык жак үчүн ошол эсепти ачкан коммерциялык банк жооптуу болуп саналат.

Нак эмес формадагы акча каражаттары азыркы учурда коммерциялык банктар, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы жана атайын катышуучулар үчүн гана ачылган Улуттук банктын корреспонденттик эсептеринде да сакталышы мүмкүн.

Бүгүнкү күндө жүгүртүүдөгү нак акча каражаттары жана коммерциялык банктардагы эсептерде жайгашкан нак эмес акча каражаттары гана акча статистикасы (акча топтомунун курамында эсепке алуу) боюнча акча каражаты катары эсепке алынат. Себеби, азыркы учурда Улуттук банкта ачылган корреспонденттик эсептердеги акча каражаттарынан коммерциялык банктар, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы жана атайын катышуучулар гана пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон шартта, жарандар жана бизнес субъектилери аларды түздөн-түз пайдалана алышат. Жүгүртүүдөгү нак акча каражаттары жана Улуттук банкта корреспонденттик эсептердеги нак эмес акча каражаттары борбордук (улуттук) банктар тарабынан чыгарылган жана анын милдеттенмеси болуп саналган акча каражаттарын - акча базасын билдирет. Жеке адамдардын жана юридикалык жактардын коммерциялык банктардагы эсептерде жайгаштырылган каражаттары бир эле учурда (коммерциялык банктардын кардарларынын) актив да, (коммерциялык банктардын) милдеттенме да болуп эсептелет.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 30-беренесине ылайык, улуттук валютанын акча белгилерин жүгүртүүгө чыгаруу жана жүгүртүүдөн алуунун өзгөчө укугу Улуттук банкка гана таандык. Банкноттор жана монеталар Улуттук банктын сөзсүз милдеттенмеси болуп саналат жана анын бардык активдери менен камсыз кылынат.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө» мыйзамынын 2-беренесине ылайык,

электрондук акча – алдын ала төлөнгөн карталарды жана электрондук капчыкты кошуп алганда, программалык-техникалык түзүлүштө электрондук түрдө сакталган жана төлөм каражаты катары кабыл алынган акча наркы. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, коммерциялык банктар сыяктуу эле, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы да электрондук акчаны эмиссиялоо (чыгаруу) укугуна ээ, жана алар электрондук акчаны нак акчага айландырууга сунуштаган акча ээлерине электрондук акчаны нак акчага айландыруу боюнча шартсыз жана кайтарылгыс милдеттенмени өзүнө алат.

Санарип сомдун негизги артыкчылыктары:

Санарип сомду колдонууга киргизүү калк, бизнес, финансы рыногунун катышуучулары жана мамлекет үчүн төмөнкүдөй мүмкүнчүлүктөрдү берет:

Калк жана бизнес үчүн:

1. Кардар тейленген кайсы гана болбосун финансылык уюм аркылуу санарип капчыкты пайдалануу мүмкүнчүлүгү. Кардар банктык эсеби ачылган кайсы болбосун коммерциялык банктын инфраструктурасы аркылуу санарип сомдун платформасындагы өзүнүн санарип капчыгына кирүү мүмкүнчүлүгүн алат.

2. Кыргыз Республикасынын алыскы региондорунда интернет түйүнү жеткиликсиз болгон учурда (оффлайн режиминде), жеке адамдар арасында эсептешүү жана товарларга жана кызмат көрсөтүүлөргө төлөө мүмкүнчүлүгүн кошо алганда, финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгүн жогорулатуу жана кеңири жайылтуу.

3. Каражаттардын жогорку деңгээлде сакталышы, анткени санарип сом формасындагы акча каражаты Улуттук банктын милдеттенмеси болуп саналат жана коммерциялык банктын финансылык абалынан жана банкрот болуу ыктымалдыгынан (коммерциялык банктардагы эсептерде жайгашкан нак эмес сом сыяктуу, депозиттерди коргоо системасынын алкагында гарантияланган депозиттен ашкан суммага) көз каранды болбойт.

4. Финансы рыногунда атаандаштыкты күчөтүү эсебинен инновациялык сервистердин жана продуктулардын катарын көбөйтүү жана кардарларды тейлөө шарттарын жакшыртуу.

5. Санарип сомдун кыймылын көзөмөлдөөгө жана жоготулган же уурдалган учурда, калыбына келтирүүгө жеңилдик берүүчү санарип сомдун токенинин уникалдуу санарип кодунун болушу эсебинен коопсуздук деңгээлин жогорулатуу.

Финансы рыногу үчүн:

1. Финансы рыногунда атаандаштыкты жогорулатуу. Кардар банктык эсеби ачылган кайсы болбосун коммерциялык банктын инфраструктурасы аркылуу санарип сомдун платформасындагы өзүнүн санарип капчыгына кирүү мүмкүнчүлүгүн алат, бул финансылык кызмат көрсөтүүлөр рыногунда атаандаштыктын күчөшүнө өбөлгө түзөт.

2. Инновациялык финансылык сервистерди түзүү. Бөлүштүрүлгөн реестрлер технологиясын колдонууда рыноктун катышуучуларына кардарларга жаңы технологиялык сервистерди жана продуктуларды (төлөмдөрдү маркировкалоо, смарт-контракттарды ж.б. колдонуу) түзүү жана сунуштоо мүмкүнчүлүгүн берет.

3. Финансы рыногунун катышуучулары үчүн төлөм инфраструктурасын өнүктүрүү.

Мамлекет үчүн:

Бюджеттик каражаттардын сарпталышын контролдоо. Санарип сомду колдонуу санарип сомдун платформасынын алкагында бюджеттик каражаттардын максаттуу сарпталышын камсыз кылат.

Бюджеттик төлөмдөрдү администрлөөгө кеткен чыгымдарды азайтуу. Смарт-контракттарды колдонууда бюджеттик каражаттарды администрлөө процесстерин автоматташтыруу жана кыйла жөнөкөйлөтүү, алардын натыйжалуулугун жогорулатуу жана операциялык тобокелдиктерди минималдаштыруу мүмкүнчүлүгү түзүлөт.

Мындан ары санарип сом платформасын башка өлкөлөрдүн ББСВнын ушул сыяктуу платформалары менен интеграциялоо эсебинен чек ара аралык төлөмдөрдү өткөрүүнү жөнөкөйлөтүү.

III. САНАРИП СОМДУН МОДЕЛИ

Санарип сом анын платформасында кардарлардын санарип капчыктарында жайгашкан уникалдуу санарип коддорду (токенди) түшүндүрөт.

Санарип сомдун дизайнынын сунушталып жаткан модели – эки деңгээлдүү чекене модель – Улуттук банк коммерциялык банктарга санарип сом түрүндө санарип капчыктарды ачат жана алар менен иш алып барат. Коммерциялык банктар санарип сомдун платформасында кардарларга капчык ачат жана алар менен иш алып барат.

Бул моделди ишке ашыруунун негизги аспектилери

Биринчи деңгээл – Улуттук банк

1. Санарип сомдун эмитенти болуп Улуттук банк саналат.

Улуттук банк эмитент катары төмөнкү функцияларды аткарат:

- санарип сомдун эмиссиясын (чыгаруу) жүргүзөт;
- системанын катышуучуларына санарип сомду жайылтат;
- санарип капчыктарды ачып, санарип сом платформасынын катышуучуларына- коммерциялык банктарга санарип сомду жайылтат;
- системанын катышуучулары-коммерциялык банктар үчүн санарип сомдун чегерилишин жана эсептен алынышын камсыз кылат.

Улуттук банк санарип сом платформасынын оператору катары төмөнкү функцияларды аткарат:

- санарип сом платформасын түзөт, анын иштешине колдоо көрсөтөт жана өнүктүрөт;
- системанын катышуучуларын-коммерциялык банктарды санарип сом платформасына туташтырат;
- санарип сом платформасынын иши боюнча операциялык эрежелерди жана техникалык регламентин белгилейт;
- санарип сом платформасы менен иштөө үчүн техникалык стандарттарды түзөт жана жайылтат;

- санарип сом платформасы үчүн маалымат коопсуздугун жана киберкоопсуздукту камсыз кылуу саясатын аныктайт.

2. Санарип сом коммерциялык банктарга-системанын катышуучуларына коммерциялык банктын-системанын катышуучусунун Улуттук банктагы корреспонденттик эсебинен нак эмес акча каражаттарынын тиешелүү суммасын алып салуу жана анын санарип капчыгына санарип сом түрүндө эквиваленттүү сумманы (1:1 катышында) которуу аркылуу чегерилет.

Экинчи деңгээл – коммерциялык банктар, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы

Системанын катышуучулары төмөнкү функцияларды аткарат:

- кардарларга санарип сом платформасында капчыктарды ачуу жана толуктоо;

- ПФТД/ЛПД чөйрөсүндөгү мыйзамдарда ж.б. каралган тишелүү жол-жоболорду жүргүзүү;

- кардардын электрондук кол тамгасын, операциялар боюнча белгиленген лимиттерди жана реквизиттерди текшерүү;

- нак же нак эмес сомду санарип сомго алмаштыруу, жана тескерисинче.

1. Кардарга санарип сом платформасында бир гана санарип капчык ачылат.

2. Кардарлардын санарип сом түрүндөгү капчыктары санарип сом платформасына жайгаштырылат жана анда жайгашкан акча каражаты коммерциялык банктардын-системанын катышуучуларынын балансына чагылдырылбайт.

3. Кардарлар коммерциялык банктардын мобилдик тиркемеси аркылуу санарип сом платформасындагы санарип капчыгынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн алат.

4. Санарип капчыктарда жайгаштырылган акча каражаттарынын калдыгына пайыздык киреше чегерилбейт.

5. Коммерциялык банк-системанын катышуучусу банкротко учураганда, кардар санарип капчыктагы каражаттарын кайсы

болбосун башка коммерциялык банктын-системанын катышуучусунун инфраструктурасы аркылуу пайдалана алат.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Борбордук казыналыгы санарип сом системасынын атайын катышуучусу болуп саналат жана мамлекеттик бюджеттин чыгаша жана киреше бөлүгүн камсыз кылуу максатында, операцияларды өз санарип капчыгынан жүргүзөт.

Кардар тарабынан жүргүзүлгөн операциялардын коопсуздугун камсыз кылуу үчүн санарип сом платформасын иштеп чыгуучу атайын программалык модульду иштеп чыгууга тийиш, аны коммерциялык банктар-системанын катышуучулары өз мобилдик тиркемелерине интеграциялайт. Бул атайын программалык модуль санарип капчыкты ачууда жана толуктоодо же санарип сом менен төлөөдө ж.б. иш-аракеттердин жүргүзүлгөндүгүн тастыктоо үчүн кардардын санарип сом платформасы менен өз ара иштешин камсыз кылат. Бул механизм кардар тарабынан тиешелүү тастыктоо болгон учурда гана, анын санарип сом менен операцияларды санарип капчыгынан жүргүзүүсүн гарантиялайт. Ошондой эле санарип капчыкты колдонууда кардарларга нак же нак эмес сомду санарип сомго алмаштыруу, жана тескерисинче санарип сомду нак же нак эмес сомго алмаштыруу боюнча сервис сунуштала тургандыгы болжолдонууда.

IV. САНАРИП СОМ ПЛАТФОРМАСЫНЫН ПРОТОТИБИН ИШКЕ АШЫРУУНУН НЕГИЗГИ ЫКМАЛАРЫ

Инфраструктура

Санарип сом платформасынын прототибин жана анын архитектурасын түзүү алкагында ишке ашыруунун төмөнкүдөй варианттары каралган:

- борборлоштурулган система;
- бөлүштүрүлгөн реестрлердин базасында борбордон ажыратылган тармак;
- бөлүштүрүлгөн реестрлердин элементтерин колдонуу менен борборлоштурулган система-гибриддик архитектура.

Санарип сомду санарип капчыктарда сактоого, башкарууга, транзакцияларды жүргүзүүгө жана эсепке алууга мүмкүндүк берген бөлүштүрүлгөн реестрлердин элементтерин колдонуу менен санарип сомдун борборлоштурулган платформасын-гибриддик архитектураны колдонуу сунушталат. Борбордук банктардын санарип валютасын (ББСВ) түзүү жана андан ары ишке ашыруу финансылык кызмат көрсөтүүлөр рыногунун учурдагы инфраструктурасын кайталабаган инфраструктураны талап кылат. ББСВ түзүү боюнча учурдагы ыкмалар эң аз дегенде транзакциялардын бирдиктүү реестрин жана релеванттуу (тийиштүү) жазуулардын болушун болжолдойт. Акчанын же продукциянын формасынын өзү өзгөрүлбөсө дагы, инфраструктура анын ичинде, мындай реестр анын негизинде/ базасында өлкөнүн финансы системасы жана экономикасы үчүн жаңы продуктуларды жана концепцияларды түзүүгө мүмкүндүк берүүчү инновация болуп калышы мүмкүн. Мисалы, бөлүштүрүлгөн реестрлер технологиясы виртуалдык активдердин (криптовалютанын) популярдуулугу жогорулагандан кийин өзүнөн-өзү башка тармактарда да кеңири колдонула баштады. Ал эми ББСВ боюнча бөлүштүрүлгөн реестр технологиясына негизделген транзакциялардын улуттук реестри ушундай эле мисал боло алат, ал келечекте анын негизинде ар кандай санарип чечимдерди, ага кошо смарт-контракттарды колдонуу менен интеграциялоо үчүн колдонулушу мүмкүн.

Мындан тышкары, функционалдык артыкчылыктарды апробациялоо жана улуттук валютанын санарип формасын пилоттук киргизүү баскычында турган борбордук банктардын тажрыйбасын эске алуу менен, улуттук валютанын учурдагы формалары (нак жана нак эмес) менен төмөнкүдөй окшоштуктарын жана айырмачылыктарын белгилөөгө болот:

- Санарип сом санарип токендердин формасында болушу, санарип сом нак акча менен бир катар жалпы мүнөзгө ээ экендигин, бирок айрым аспектилеринде айырмалана тургандыгын түшүндүрөт. Банкноттор жана монеталар сыяктуу эле, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы гана улуттук валютанын санарип формасын чыгара (эмитирлей) алат. Мындан тышкары, санарип сомдун ар бир токени улуттук валютада туюндурулган белгилүү бир номиналдык наркка ээ. Банкноттор жана монеталар сыяктуу эле, санарип сомдун ар бир токени өзүнүн уникалдуу санарип коду аркылуу идентификацияланат

жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкын бирден бир эмитент катары көрсөтөт;

- Санарип сом санарип токендердин формасында экендиги аны нак акча каражаттарынан айырмалап да турат. Санарип сомду колдонуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болуу жана анын жардамы менен төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн коммерциялык банктын мобилдик тиркемеси аркылуу колдонууга боло турган, атайын санарип капчык ачуу зарыл болот. Техникалык каражаттарды колдонуусуз жана үчүнчү тарап катышпастан, адамдар ортосунда колдонула турган нак акча каражаттарынан айырмаланып, санарип сом менен төлөмдөр төлөөчүнүн санарип сом платформасы менен иш жүргүзүүсүн талап кылат. Бул байланыш коммерциялык банктардын-системанын катышуучуларынын инфраструктурасы аркылуу жүзөгө ашырылат.

- Улуттук валюта Улуттук банк тарабынан чыгарылган нак акча формасында, коммерциялык банктагы эсептеги калдык же Улуттук банк тарабынан чыгарылган санарип формада болушунан көз карандысыз, бирдей номиналдык наркка ээ болору негизги принцип болуп саналат. Улуттук валютаны бир формадан башка формага алмаштыруу «**бирге бир**» принциби боюнча жүзөгө ашырылат.

- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы гана санарип сом түзүп жана аны жүгүртүүдөн чыгара алат. Мында Улуттук банк өз кезегинде, акыркы керектөөчү болуп саналган жеке адамдар жана юридикалык жактар менен өз ара иш жүргүзгөн, системанын катышуучусу болуп саналган жана санарип сомду жайылткан коммерциялык банктар менен өз ара иш алып барат.

- Коммерциялык банктын атынан иш алып барган системанын катышуучулары акыркы керектөөчүлөргө (жеке адамдарга жана юридикалык жактарга) нак жана нак эмес сомду санарип сомго, же тескерисинче алмаштыруу мүмкүнчүлүгүн сунуштайт.

Санарип сом платформасынын прототиби

Санарип сом платформасынын прототибинде катышуучуларды төмөнкү функциялар менен туташтыруу каралган:

- Улуттук банк – санарип сом платформасынын оператору жана санарип сомдун эмитенти.

- Системанын катышуучулары – акыркы керектөөчүлөр үчүн санарип капчыктарды ачышкан жана алар менен өз инфраструктурасы аркылуу иш жүргүзүшкөн, санарип сом платформасынын катышуучулары.

- Жеке адамдар жана юридикалык жактар – системанын катышуучуларынын инфраструктурасы аркылуу санарип сом платформасында өзүнүн санарип капчыктарын пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон жана аларга таандык санарип сом менен ар кандай финансылык операцияларды жүргүзгөн санарип сом платформасынын акыркы керектөөчүлөрү.

Санарип сом платформасынын алкагында санарип сомдун программаланышын камсыз кылуу үчүн смарт-контракттарды колдонуу мүмкүнчүлүгүнүн болушу зарыл. Муну санарип сомду колдонуунун ар кандай сценарийлеринде, мисалы жүгүртүү процессинде алардын колдонулушуна жана жылышына көз салуу үчүн санарип сомду маркировкалоого (“белги коюуга”) колдонууга болот. Ошондой эле бул мисалы, санарип сомду ошол же максаттарга, товарларга жана кызмат көрсөтүүлөргө (бул ар кандай социалдык төлөөлөр ж.б үчүн колдонулушу мүмкүн) гана колдонуу боюнча чектөөлөрдү белгилөө үчүн колдонулушу мүмкүн.

Азыркы учурда Улуттук банк төлөм кызмат көрсөтүүлөр рыногунун коммерциялык катышуучусу болуп саналбайт жана борбордук банктардын санарип валютасы чечимдин потенциалдуу өзүн-өзү актоосунан же кирешелүүлүгүнөн көз карандысыз түзүлүшү мүмкүн. Мисалы, финансыны пайдалануу көрсөткүчү төмөн болгон Кыргыз Республикасынын региондорунда ББСВ калктын жана бизнестин финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануусун өнүктүрүүгө багытталган акысыз же арзан төлөм сервисинин инструменти болушу мүмкүн.

V. МААЛЫМАТ КООПСУЗДУГУН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЫКМАЛАРЫ

Санарип сом платформасынын прототибинин маалымат коопсуздугун жана кибер коопсуздугун камсыз кылуу үчүн төмөнкү ыкмаларды колдонуу пландаштырылууда.

Колдонуучулардын санарип сом платформасынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн уюштуруу:

- Санарип сом платформасы менен кардардын өз ара иш жүргүзүүсү колдонуучунун мобилдик жабдуусунда орнотулган системанын катышуучусунун тиркемеси аркылуу корголгон каналдар боюнча жүзөгө ашырылат.

- Колдонуучунун санарип сому сакталып турган капчыктан пайдалануусу, ошондой эле санарип сом менен бардык операциялары системанын катышуучуларынын мобилдик тиркемелери менен интеграцияланган Улуттук банктын адистештирилген программалык модулун (мындан ары-Улуттук банктын программалык модулу) колдонуу менен жүзөгө ашырылат.

- Улуттук банктын программалык модулу системанын катышуучуларынын тиркемелерин иштеп чыгуучулар үчүн API (программалык интерфейсти) сунуш кылат жана төмөнкүлөр үчүн колдонулат:

- колдонуучунун системанын катышуучулары менен коопсуз иш жүргүзүүсүн камсыз кылуу;

- системанын катышуучусунун кардарынын санарип капчыктан пайдалануусунун криптографиялык ачыкчын түзүү жана сактоо;

- кардардын санарип сом менен операциялары боюнча буйрууларга кол коюу.

- Системанын катышуучусунун мобилдик тиркемесин колдонууда колдонуучулардын системанын катышуучуларынын инфраструктурасы менен өз ара иш жүргүзүү каналдарын криптографиялык коргоо (шифр белгилөө) маалыматты криптографиялык коргоонун тиешелүү каражаттарын колдонуу менен жүзөгө ашырылат.

Системанын катышуучусунун санарип сом платформасына кирүүсүн уюштуруу:

- Санарип сом платформасына кирүүдө катышуучулардын эки тараптуу аутентификациясы тиешелүү маалыматты криптографиялык коргоонун тиешелүү каражаттарын колдонуу менен ишке ашырылган, өз ара иш алып баруунун корголгон каналдары боюнча, Улуттук банктын тастыктоо борборунда сертификацияланган ачыкчтарды колдонуу менен жүзөгө ашырылат.

Санарип сом платформасындагы маалыматтарды коргоону камсыз кылуу:

- Санарип сом менен жүргүзүлгөн транзакцияларга кол коюуда Улуттук банктын платформасында маалыматтардын бүтүндүгүн жана аныктыгын камсыз кылуу үчүн маалыматты криптографиялык коргоонун тиешелүү каражаттарын колдонуу.

- Улуттук банктын атайын эмиссиялык ачкычын колдонуу аркылуу гана санарип сомду түзүү. Улуттук банктын эмиссиялык ачкычы Улуттук банктын эмиссия үчүн атайын бөлүнгөн тастыктоо борборунда катталат.

- Маалыматты коргоонун технологиялык чаралар топтомун колдонуу (логикалык контролдоо, структуралык контролдоо, кайталанышын контролдоо ж.б).

- Маалыматты криптографиялык коргоонун тиешелүү каражаттарын колдонууга мүмкүн болбогон участоктордо санарип сом менен операциялар үчүн маалыматтардын бүтүндүгүн камсыз кылуучу атайын технологиялык чараларды колдонуу каралган.

- “Смарт-контракттардын” бүтүндүгүн жана аларды ишке киргизүү мүмкүнчүлүгүнө укуктарды контролдоону уюштуруу.

Санарип сом платформасын өнүктүрүүдө маалымат коопсуздугу жагында санарип сомдун операциялык ишенимдүүлүгүн жана кибер коопсуздугун камсыз кылууга өзгөчө көңүл бурулат.

Купуялуулук:

Санарип сом платформасында кардарлардын операциялары жөнүндө маалыматтын купуялуулугу жана алардын жеке маалыматтарын коргоо камсыз кылынат.

Санарип капчыктардагы калдыктардын жана санарип сомду колдонуу менен эсептешүүлөрдүн купуялуулук даражасы каралат. Акыркы керектөөчүлөр үчүн санарип сомдун ыңгайлуулугун камсыз кылуу жана жарандардын жеке жашоосун коргоо укугун камсыз кылуу үчүн, нак акча каражаттары менен эсептешүүлөр сыяктуу эле, белгилүү бир суммага чейинки эсептешүүлөрдүн “жөнгө салынуучу купуялуулугу” камсыз кылынышы мүмкүн (күнүмдүк жана ар айлык лимиттерди белгилөө мүмкүнчүлүгү сунушталат).

Ошол эле учурда, санарип сом менен кардардын операцияларынын жүргүзүлүшүн камсыз кылуучу системанын

катышуучулары тарабынан ПФТД/ЛПД чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каралган тиешелүү жол-жоболор аткарылат.

VI. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮДӨ МЫЙЗАМ АКТЫЛАРЫНА КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ӨЗГӨРТҮҮЛӨР

Санарип сом концепциясын ишке ашыруу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына тиешелүү өзгөртүүлөрдү киргизүүнү талап кылат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын санарип валютасын колдонууга киргизүүдө, анын укуктук статусун аныктоо негизги маселе болуп саналат.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 14-беренесине, Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 34-беренесине, “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” мыйзамдын 29-беренесине ылайык, Кыргыз Республикасынын акча бирдиги болуп сом саналат, ал эми акча эмиссиясы Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан гана жүзөгө ашырылат (Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 106-беренеси, “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” мыйзамдын 17-беренеси). Ошентип, Улуттук банк тарабынан эмитирленүүчү санарип сом техникалык ишке ашырылышына карабастан, Кыргыз Республикасында милдеттүү түрдө төлөм каражаты катары кабыл алынган расмий акча бирдиги болуп саналат.

Санарип сом Улуттук банктын милдеттенмеси болуп саналгандыктан, санарип сом ээсинин аны нак сомго алмаштырууга укугу бар. Мындан тышкары, санарип сомду нак сом сыяктуу эле, коммерциялык банктагы өзүнүн банктык (нак эмес) эсептерин толуктоо үчүн салууга болот (бул учурда кардардын банктын эсебин толуктоо үчүн санарип сом нак эмес сомго алмаштырылат).

Ушуга байланыштуу төмөнкү мыйзамдарга өзгөртүү киргизүү зарыл:

– Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексине – санарип сомдун аныктамасы жана санарип сомду колдонуу менен төлөмдөрдү жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгүн аныктоо боюнча;

– Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексине – санарип сомду республикалык жана жергиликтүү бюджеттердин киреше жана чыгаша бөлүгүндө, ошондой эле бюджеттик төлөмдөрдө колдонуу боюнча;

– “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” мыйзамга – Улуттук банктын функцияларын жана милдеттерин кеңейтүү, ошондой эле санарип сомду чыгаруу жана жүгүртүү маселелерин аныктоо боюнча;

– “Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө” мыйзамга – санарип сомду жүгүртүүдө төлөм инфраструктурасын колдонуу боюнча ж.б.

– ошондой эле мыйзам алдындагы зарыл актыларды иштеп чыгуу.

Ошондой эле технологиялык жана операциялык инфраструктура банктарды/финансылык уюмдарды жана кийинчерээк, балким башка финансылык ортомчуларды камтуу менен, Улуттук банк тарабынан түзүлгөн шартта, санарип сомду колдонуунун укуктук маселелерин чечүү да маанилүү. Анын алкагында санарип сом жүгүртүлө турган маалымат системасынын иш туруктуулугу жана үзүлтүксүздүгү жана башка укуктук аспектилер үчүн жоопкерчиликти так аныктоо жана бөлүштүрүү зарыл.

Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү зарыл болгон ченемдик укуктук актылардын тизмеси пилоттук долбоордун натыйжасы боюнча аныкталат, анткени санарип сомдун айрым мүнөздөмөлөрү жана өзгөчөлүктөрү көбүнчө санарип сомду иш жүзүндө долбоорлоонун жана колдонуунун алкагында иштеп чыгууну талап кылат.

VII. САНАРИП СОМДУН АКЧА-КРЕДИТ САЯСАТЫНА ПОТЕНЦИАЛДУУ ТААСИРИ

Санарип сомдун каралып жаткан концепциясы жаңы иштелип чыккандыгына, Борбордук банктардын санарип валютасын ишке ашыруунун практикалык мисалдарынын чектелүү экендигине жана санарип улуттук валютаны толук кандуу жайылтуу маселесин чечүүдө тажрыйбанын аздыгына, ошондой эле финансы-экономикалык мамилелер системасында келип чыгышы мүмкүн

болгон кесепеттерге байланыштуу, Улуттук банктын санарип сомду колдонууга киргизүүнүн акча-кредит саясатына таасирин баалоо мүмкүнчүлүгү кыйла чектелүү. Бирок, айрым борбордук банктарда ББСВны колдонууга киргизүү практикасынан жана эл аралык финансы институттарынын тажрыйбасынан улам, акча-кредит саясатынын трансмиссиялык каналынын начарлоо, ошондой эле банк системасынан ликвиддүүлүктүн агылып чыгуу тобокелдиги орун алышы ыктымалдуулугу тууралуу корутунду чыгарууга болот.

ББСВнын транзакциялык мобилдүүлүгүн жана анын эмитентке, б.а. Улуттук банкка ортомчусуз байланышын эске алганда, акчанын бир формасы катары санарип акчаны нак сыяктуу эле, нак эмес акчага алмаштырууга болот.

Эгерде нак эмес акчанын айрым бөлүгү ББСВга алмаштырылса, бул коммерциялык банктардын кардарларынын банктык эсептериндеги каражаттар калдыгынын көлөмү азайышына алып келиши мүмкүн жана ошол эле учурда коммерциялык банктардын Улуттук банктагы корреспонденттик эсептериндеги каражаттарынын көлөмү да азаят, бул банк секторунда ликвиддүүлүк көлөмүн кыскартат жана акча-кредит саясатынын трансмиссиялык механизмдин начарлатат. Коммерциялык банктардын ликвиддүүлүгүнө акырындык менен таасирин тийгизиши мүмкүн, б.а. ликвиддүүлүктүн түзүмдүк балансын ББСВнын жайылтылышына жараша ыңгайлаштыруу үчүн банк системасында убакыт жетиштүү болот.

Улуттук банк ББСВны эмитирлейт жана аны колдонуу үчүн платформа берет, ал эми акыркы төлөм жана башка сервистерди рыноктун катышуучулары, анын ичинде коммерциялык банктар сунушташат.

Смарт-контракттарды түзүү мүмкүнчүлүгү жана ББСВ негизинде финансылык инструменттерди түзүүдөгү кеңири мүмкүнчүлүктөр ББСВнын дагы бир башка маанилүү артыкчылыгы болуп саналат.

Кыргыз Республикасында ББСВны ишке киргизүүнүн болжолдонгон модели колдонулган шартта, бул чектөөлөрдү жоюунун потенциалдуу варианттарынын бири болуп, өз ресурстарынын бөлүгүн ББСВга “каторуу” жана өздүк ББСВны реалдуу экономиканы кредиттөөгө, баалуу кагаздарга жана башка финансылык инструменттерге инвестициялоого активдүү жайгаштыруу максатында, коммерциялык банктарды демилгелөө чараларын иштеп чыгуу саналат.

VIII. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮДӨ ОРУН АЛЫШЫ МҮМКҮН БОЛГОН ТОБОКЕЛДИКТЕР ЖАНА АЛАРДЫ ТӨМӨНДӨТҮҮ ЧАРАЛАРЫ

Борбордук банктардын тажрыйбасынын негизинде Улуттук банк санарип сомду колдонууга киргизүүдө орун алышы мүмкүн болгон төмөнкүдөй тобокелдиктерди белгилейт жана аларды төмөндөтүү боюнча белгилүү бир чараларды сунуштайт.

1. Ишке ашыруу тобокелдиктери

- **Жеткиликтүү санда программист-иштеп чыгуучуларды жана долбоордук топтун тиешелүү квалификацияга жана тажрыйбага, анын ичинде бөлүштүрүлгөн реестрлер (блокчейн) жана смарт-контракттар чөйрөсүндө тажрыйбага ээ башка мүчөлөрүн ишке тартуу мүмкүн эместиги.**

Тобокелдикти төмөндөтүү максатында программист-иштеп чыгуучуларды жана долбоордук топтун тиешелүү квалификацияга жана тажрыйбага, анын ичинде бөлүштүрүлгөн реестрлер (блокчейн) жана смарт-контракттар чөйрөсүндө тажрыйбага ээ башка мүчөлөрү үчүн финансылык жана социалдык жагынан ыңгайлуу төлөө жана иштөө шарттары изделет жана түзүлөт.

- **Санарип платформасын түзүү, ошондой эле аны пайдалануу жана тейлөө**, айрыкча, акыркы керектөөчүлөргө багытталган төлөм кызмат көрсөтүүлөрү кардарларды колдоого, маалымат жана ченемдик базага көлөмдүү ресурстарды талап кылына тургандыгын эске алганда, **кымбатка турушу мүмкүн**. Ал тургай Улуттук банктын операциялык милдеттенмелери азыраак болгон учурда да, санарип сомдун прототиби үчүн борбордук инфраструктура түзүү, аны иштеп чыгуу, айрыкча, санарип сомдун прототиби жана анын компоненттери нөлдөн баштап түзүлсө, көбүрөөк убакытты талап кылары болжолдонууда.

2. Технологиялык тобокелдиктер

- **Бөлүштүрүлгөн реестрлер технологиясынын жетишсиз иш өндүрүмдүүлүгү**

Платформанын прототибинин алкагында тобокелдикти минималдаштыруу максатында платформанын гибридик архитектурасы – операциялардын процессинги үчүн бөлүштүрүлгөн

реестрлер менен атайын борборлоштурулган компоненттерди айкалыштыруу варианты колдонулат.

• **Бөлүштүрүлгөн реестрлер технологиясында купуялуулукту камсыз кылуу боюнча чечимдерди ишке ашыруунун татаалдыгы**

Нодалар жайгаштырылган, системанын катышуучуларынын инфраструктурасына хакердик чабуулдар тобокелдигин да алдын ала кароо зарыл. Бул тобокелдикти минималдаштыруу үчүн системанын бардык катышуучуларынын маалымат коопсуздугун жогорку деңгээлде камсыз кылуу зарыл.

• **Санарип сом платформасында оффлайн-режимди ишке ашыруунун татаалдыгы:**

Оффлайн-төлөмдөр чечимин ишке ашырууда аларды эки жолу же кайталап өткөрүү тобокелдигин алдын ала кароо зарыл. Бул тобокелдикти минималдаштыруу максатында, программалык камсыздоону иштеп чыгууда төлөмдөрдүн эки жолу өткөрүлүшүнө жол берилбеген талаптар каралууга тийиш.

3. Ликвиддүүлүктүн агылып чыгуу тобокелдиги

Санарип сомду жүгүртүүгө чыгаруу процесси акырындап ишке киргизилет жана контролдонот, бул чектүү мезгил ичинде банк секторунан ликвиддүүлүктүн көбүрөөк агылып чыгуу тобокелдигин азайтууга мүмкүндүк берет. Санарип сомду этап менен колдонууга киргизүү коммерциялык банктарга өз баланстарынын түзүмүн корректировкалоо менен ыңгайлашуу мүмкүнчүлүгүн берет.

Улуттук банк, өз кезегинде, колдонуудагы акча-кредит саясатынын инструменттери эсебинен ликвиддүүлүктүн агылып чыгуусун компенсациялайт.

Ликвиддүүлүк тобокелдигин чектөө максатында Улуттук банк санарип сом менен операцияларды жүргүзүүдө банктардын лимиттик механизмдерин колдонуу мүмкүнчүлүгүн да карайт.

4. Соода-тейлөө ишканаларынын жана финансылык уюмдардын инфраструктурасынын даяр эместиги

Улуттук банк санарип сомдун этап менен киргизилишин камсыз кылат, бул банктарга жана соода-тейлөө ишканаларына санарип сом менен эсептешүүлөрдү жүргүзүү үчүн өз инфраструктурасын

ыңгайлаштыруу мүмкүнчүлүгүн берет. Буга кошумча техникалык чечимдерди иштеп чыгууда соода-тейлөө ишканаларында нак эмес төлөмдөрдү кабыл алуунун учурдагы инфраструктурасын колдонуу мүмкүнчүлүгү каралган.

IX. САНАРИП СОМДУ КОЛДОНУУГА КИРГИЗҮҮ ЭТАПТАРЫ

1. Санарип сом концепциясынын долбоорун коомдук талкуудан өткөрүү

Рыноктун катышуучулары менен биргеликте финансылык туруктуулукка жана төлөм рыногунун катышуучуларынын бизнес-моделине тийгизген таасири изилденет, ошондой эле тиешелүү тобокелдиктерди контролдоо боюнча чаралар иштелип чыгат. Санарип сомду жүгүртүү жана эсепке алуу моделин кошо алганда, анын дизайны боюнча экономикалык аспектилери иштелип чыгат.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
1.	Санарип сом концепциясынын долбоорун коомдук талкуулоо	2022-ж. 1-чейреги	2022 -ж. 2-чейреги

2. Санарип сомду ишке ашыруу жана андан ары жайылтуу үчүн өзүнчө тиешелүү долбоордук топ түзүү

Бул өзүнчө долбоордук топ Улуттук банктын Төлөм системалары башкармалыгынын кураторлугу астында иштейт жана Улуттук банктын зарыл/ишке тартылган түзүмдүк бөлүмдөрү, коммерциялык банктар, төлөм системаларынын операторлору/төлөм уюмдары, финансы рыногунун башка катышуучулары жана тышкы уюмдар менен өз ара иш жүргүзөт. Ошондой эле тиешелүү квалификацияга жана иш тажрыйбасына ээ, анын ичинде бөлүштүрүлгөн реестрлер (блокчейн) жана смарт-контракттар чөйрөсүндө тажрыйбага ээ программист-иштеп чыгуучуларды ишке тартуу зарыл.

Башка борбордук (улуттук) банктардын тажрыйбасы боюнча ББСВны ишке ашыруу жана андан ары жайылтуу үчүн долбоордук менеджердин (долбоордун жетекчисинин), экономист-методологдордун, графикалык жана UI/UX дизайнерлердин, маалымат коопсуздугу жагында адистердин, программалык камсыздоо боюнча архитектордун катышуусу менен тиешелүү өзүнчө долбоордук топ түзүү жана тиешелүү квалификацияга жана иш тажрыйбасына, анын

ичинде бөлүштүрүлгөн реестрлер (DLT) жана смарт-контракттар чөйрөсүндө тажрыйбага ээ программист-иштеп чыгуучуларды ишке тартуу талап кылынат.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
2.	Санарип сомду ишке ашыруу жана андан ары жайылтуу үчүн өзүнчө тиешелүү долбоордук топ түзүү, программист-иштеп чыгуучуларды жана долбоордук топтун башка мүчөлөрүн ишке тартуу	2022-ж. III чейреги	2022-ж. IV чейреги

Бул этапты ишке ашыруу ийгиликсиз болсо, кийинки этаптарды ишке ашыруу мүмкүн эмес.

3. Санарип сомду колдонууга киргизүүнүн укуктук жана жөнгө салуу маселелерин иштеп чыгуу жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына өзгөртүүлөрдү киргизүү, бул санарип сомдун иштеши үчүн жөнгө салынган ченемдик укуктук чөйрөнү түзүү жана анын юридикалык жактан маанилүүлүгү үчүн белгилүү бир сунуш-көрсөтмөлөрдүн тизмегин иштеп чыгуу мүмкүнчүлүгүн берет. Ошондой эле терминологиялык аппаратты бекемдөө үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына зарыл өзгөртүүлөр; системанын катышуучуларынын ролу, укугу жана милдеттери; орун алышы мүмкүн болгон тобокелдиктерди контролдоо үчүн жөнгө салуу механизмдери, ПФТД/ЛПД аспектилери ж.б. аныкталат жана иштелип чыгат.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
3.	Санарип сомду колдонууга киргизүүнүн укуктук жана жөнгө салуу маселелерин иштеп чыгуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына өзгөртүүлөрдү/толуктоолорду киргизүү	2023-ж. I чейреги	2023-ж. IV чейреги

4. Санарип сом платформасынын прототибин түзүү.

Санарип сом платформасынын прототиби үчүн технологиялык платформаны тандоо жана аны өз күчү менен жана/же башка уюмдарды жана иштеп чыгуучуларды/программисттерди тартуу менен иштеп чыгуу зарыл. Санарип сом платформасынын прототиби үчүн технологиялык платформаны тандоодо, санарип сом платформасына кеңири функционалдык жана техникалык талаптарды иштеп чыгууда, техникалык тапшырмаларды жана башка зарыл болгон техникалык документтерди иштеп чыгууда, зарыл болгон учурда орун алган тобокелдиктерди баалоодо ж.б., ар кандай консультанттарды жана эксперттерди жеке/топтун курамында сыяктуу эле, консалтинг компаниялары жана эксперттик жамааттар түрүндө да тартууга болот.

Айрым баа берүүлөр боюнча санарип сом платформасын ишке ашыруу үчүн олуттуу финансылык жана уюштуруу ресурстары талап кылынышы мүмкүн, бул мындай платформанын техникалык талаптарына жана каралган мүмкүнчүлүктөрүнө, ошондой эле колдонулган программалык жана аппараттык компоненттерге жана системаларга жараша болот. Атап айтканда, кубаттуулугун жана мүмкүнчүлүгүн эске алуу менен көлөмдүү сервердик жабдууну сатып алуу жана аны Улуттук банктын Маалыматтарды иштеп чыгуу борборуна (Маалымат борборуна) орнотуу зарыл.

Ошондой эле санарип сом платформасы менен коммерциялык банктардын автоматташтырылган банктык системаларын (АБС) жана төлөм рыногунун башка катышуучуларынын маалымат системаларын интеграциялоого даярдыгын жана мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу зарыл.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
4.	Санарип сом платформасынын прототибин иштеп чыгуу жана жайылтуу	2023-ж. I чейреги	2024-ж. II чейреги

5. Санарип сом платформасынын прототибин катышуучулардын пилоттук тобунун катышуусунда жана аны апробациялоо жана иш жүзүндө колдонуу үчүн тиешелүү чектөөлөрү менен **ишке киргизүү жана тесттен өткөрүү**. Санарип сомду колдонууга киргизүүнүн ар башка сценарийлерин тесттен өткөрүү.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
5.	Санарип сомдун прототибин апробациялоо	2024-ж. III чейреги	2025-ж. II чейреги

6. Санарип сом платформасынын прототибин тесттен өткөрүүнүн жыйынтыгын чыгаруу жана санарип сомду чыгаруунун (эмиссия) максатка ылайыктуулугу тууралуу чечим кабыл алуу

Санарип сом платформасынын прототибин тесттен өткөрүүнүн жыйынтыгы боюнча пилоттук топ менен биргеликте пилоттук долбоордун натыйжасына баа берүү иштерин, санарип сом платформасын колдонууга киргизүүнүн технологиялык жактан ишке ашырылышын баалоо, аны жайылтуу үчүн ар кандай практикалык кадамдарды текшерүү боюнча иш-чаралар топтомун жүргүзүү зарыл. Мында санарип сомду түзүүгө карата бизнес талаптар, борбордук банктардын санарип валютасын колдонууга киргизүү сценарийлерин ишке ашыруу боюнча эл аралык тажрыйба эске алынууга тийиш.

№	Иш-чара	Баштоо датасы	Аяктоо датасы
6.	Санарип сом платформасын колдонууга киргизүүнүн максатка ылайыктуулугу жөнүндө чечим кабыл алуу	2025-ж. III чейреги	2025-ж. IV чейреги

Борбордук банктардын санарип валюталарды ишке киргизүү боюнча эл аралык тажрыйбасы

Кытай

Е-CNY – бул Кытай Элдик банкы тарабынан чыгарылган жана ыйгарым укуктуу операторлор тарабынан башкарылуучу фиат валютасынын санарип версиясы. Бул наркка, квази-эсепке жана эсепке негизделген, мыйзамдуу төлөм каражаты статусуна ээ болгон жана эсеп менен эркин байланышта¹ болгон гибридик төлөм инструменти.

Электрондук кытай юаны акчанын бардык негизги функцияларын, б.а. эсептөө бирдигине, алмашуу каражатына жана наркты сактоо функцияларын аткарат. Электрондук кытай юаны — бул Кытайдын фиат валютасынын санарип версиясы. Электрондук юань накталай юань сыяктуу эле чыгарылат жана жүгүртүлөт, ал эми электрондук юандын наркы санарип түрдө көрсөтүлөт. Электрондук кытай юаны – бул борбордук банктын калк алдындагы милдеттенмеси. Көз карандысыз кредит менен колдоого алынган электрондук кытай юаны мыйзамдуу төлөм каражаты статусуна ээ.

Электрондук юанды чыгаруу укугу мамлекетке таандык. Кытай Элдик банкы Е-CNY операциялык системасынын борборунда турат. Система коммерциялык банктар болуп саналган ыйгарым укуктуу операторлор үчүн электрондук юанды чыгарат жана алардын бүткүл колдонуу циклинде электрондук юанды башкарат. Ошол эле учурда, бул ыйгарым укуктуу операторлор жана башка коммерциялык мекемелер калк арасында электрондук кытай юанын алмаштырышат жана жүгүртүшөт.

Электрондук кытай юанынын системасынын институционалдык дизайны юанды тескөө, террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү маселелери, чет өлкө валютасын тескөө, маалыматтарды коргоо жана купуялуулук боюнча ченемдик актыларга дал келет. Е-CNY системасынын иштеши ченемдик укуктук базага киргизилген.

---

1 Эркин байланыштагы система - компоненттер бири-бири менен эркин байланышкандыктан бир компоненттин өзгөрүшү башка компоненттин болушуна же иштешине аз таасир этет.

Санарип валютанын дизайнынын өзгөчөлүктөрү:

- санарип токенди сактоо жана алмаштыруу процесстерин камсыз кылуучу, бөлүштүрүлгөн реестрдин жана санарип капчык технологияларынын негизинде иштеген токендештирилген санарип валюта;
- токен учурдагы фиат валютасына 1:1 катышында чыгарылат жана нак акчаны алмаштырууну божомолдойт (M0);
- платформа колдонуучулардын банк эсебинин болушун талап кылбайт, бирок KYC (өздүгүн аутентификациялоо) жол-жоболорунан өтүүнү талап кылат;
- платформа өзгөчө учурларда транзакцияларды көзөмөлдөөнүн техникалык мүмкүнчүлүгүн билдирет – Кытай Банкы бул ыкманы «башкарылуучу анонимдүүлүк» деп атайт;
- колдонуучулардын өз ара аракеттенүүсүн камтыган төлөм системаларынын негизги функциялары коммерциялык банктар жана финтех компаниялары тарабынан камсыз кылынат.

ДСЕР эмиссиясы эки деңгээлде болот:

1. Кытай Элдик банкы менен жогорку даражадагы ортомчулардын ортосундагы транзакциялар. Тизмеге Кытай банктары – Курулуш, Айыл чарба, Өнөр жай жана Коммерциялык банктар, ошондой эле ишенимдүү компаниялар – Alibaba, Tencent, Union Pay кирет.

2. Бардык мүмкүн болгон компаниялар, дүкөндөр жана жеке адамдар. Кытайдын каалаган жараны санарип юанды алып, аны төлөмдөр үчүн колдоно алат жана чекене соода экосистемасына тарата алат.

Кытай Элдик банкы 2014-жылдан бери E-CNY иштеп чыгууда жана 2020-жылдын октябрында биринчи сыноолорду баштады, ага 50 миңге жакын тургундар катышты. Экинчи сыноо ошол эле жылдын декабрь айында, үчүнчү ири сыноо 2021-жылдын февралында супермаркеттерде, соода борборлорунда, коомдук тамактануу жайларында жана тиричилик кызматтарына төлөөдө E-CNY ишке ашыра алган тургундардын катышуусунда өттү. Расмий түрдө ишке киргизүү күнү жарыялана элек. Аны 2022-жылы Олимпиада оюндарынын² жүрүшүндө ишке киргизүү пландалууда.

---

2 Progress of Research & Development of E-CNY in China, July 2021

2021-жылдын июль айынын ортосунда Кытай Элдик банкы санарип юань боюнча «Кытайда e-CNY изилдөө жана өнүктүрүү прогресси» документин жарыялады. Документ санарип юанды (e-CNY) изилдөө жана өнүктүрүү үчүн жооптуу атайын бөлүм тарабынан даярдалган.

Швеция

Швеция Борбордук банкы e-krona (электрондук крона) пилоттук долбоорун, швед крону сыяктуу атрибуттары бар электрондук кронду ишке киргизди. Электрондук крона ар кандай жолдор менен – нак түрдө (банкноттор жана монеталар сыяктуу) же электрондук түрдө (банктык эсептердеги акча сыяктуу) түзүлүшү мүмкүн. Учурда Швеция Банкы электрондук кронду токен формасында, швед кронунун³ наркына окшош «уникалдуу идентификациялык санарип нарк бирдиги» сыяктуу сынап жатат.

Блокчейн технологиясында иштелип чыккан электрондук кронаны бөлүштүрүү моделине ылайык (учурдагы нак акча моделине окшош) транзакциялар Швеция Банкы жана төлөм кызматын көрсөтүүчүлөр сыяктуу башка катышуучулар тарабынан башкарылган түйүндөр аркылуу ишке ашырылат. Электрондук крона колдонуучудан Швеция Банкында RIX эсептешүү системасында дебет эсеби болушун талап кылат. KYC³ милдеттенмеси электрондук кронду таратуунун катышуучуларына жүктөлөт.

Электрондук крон системасында ортомчулар бар болсо да, Швеция Банкы/мамлекет электрондук крондун гаранты катары каралышы керек, анткени Банк электрондук крондун жалгыз эмитенти болот.

Швеция Банкы тарабынан тесттен өткөрүлгөн техникалык чечим мурунку транзакциялар тууралуу маалыматты камтыган транзакциянын таржымалын алуучуга өткөрүп берүү аркылуу токендердин аныктыгын текшерет. Электрондук крона транзакциясында камтылган транзакцияга катышкан кардарлардан жана катышуучулардан башка кардарлар жана катышуучулар жөнүндө маалыматтар банктык сырды сактоо жана жеке маалыматтардын ачыкка чыгышына жол бербөө үчүн корголушу керек. Учурда Швеция Банкы транзакциялардын таржымалында сакталган маалыматты

---

3 Швеция банкынын электрондук крона (e-krona) жөнүндө отчету, Пилоттук фаза 1, 2021

3 Банктык жөнгө салуу термини банктар финансылык операцияларды жүргүзүүдөн мурун контрагентти аныктоого жана тактоого тийиш дегенди билдирет.

канчалык деңгээлде банктык сырга тиешелүү маалымат катары кароого болорун жана ал жеке маалыматтар болуп саналарын анализдеп жатат.

Тестирлөөнүн биринчи этабынын жыйынтыгы боюнча жөнгө салуучу санарип валюта технологиясы жаңы мүмкүнчүлүктөрдү ачат, бирок толук изилдөөнү талап кылат деген жыйынтыкка келген. Ошону менен бирге, Швеция Банки санарип валютаны сактоо формасын, тактап айтканда, электрондук крона интернет жеткиликсиз болгондо да иштей тургандыгын аныктап чыгышы керек. Адистер, ошондой эле санарип крона тармагынын салттуу төлөм тармагы менен катар иштеши инфраструктураны ишенимдүүрөөк кылат деген тыянакка келишкен.

Кийинки этапта Швеция Банки коммерциялык банктарды жана төлөм системаларын камтыган өзүнүн потенциалдуу дистрибьюторлорун санарип валютаны тестирлөөгө тартат. Жөнгө салуучу пилоттук программанын катышуучулары кийинчерээк жарыяланарын билдирген.

Швеция Банки электрондук крона долбоорун 2017-жылы баштаган, 2020-жылы Банк электрондук крона долбоорунун практикалык фазасына кирди. Электрондук кронанын көрүнүшүн жана иштешин текшерүү үчүн Accenture компанисы менен биргеликте «Пилоттук электрондук крона» долбоору электрондук крона үчүн мүмкүн болгон техникалык платформаны түзүү үчүн ишке киргизилген⁴.

Россия

2020-жылдын октябрында Россия Банки санарип рубль боюнча баяндама менен тааныштырып, аны рынокко талкууга сунуштаган. 2021-жылы Россия Банки санарип рублин киргизүү форматын аныктаган.

Санарип орус рубли - бул Россия Банки санарип түрүндө чыгаруучу Россиянын улуттук валютасынын кошумча формасы. Санарип орус рубли нак жана нак эмес орус рублинин касиеттерин айкалыштырат. Нак эмес акча сыяктуу эле, санарип орус рубли аралыктан төлөмдөрдү жана онлайн эсептешүүлөрдү жүргүзүүгө мүмкүндүк берет. Башка жагынан алганда, накталай акча сыяктуу,

---

4 Digital currencies and CBDC impacts on least developed countries (LDCs). UNDP-UNCDF, May 10, 2021

санарип орус рублин интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү жок болгондо оффлайн-режиминде колдонсо болот.

Нак жана нак эмес орус рубли сыяктуу эле, санарип орус рубли да акчанын үч функциясын аткарат: төлөм каражаты, нарк ченеми жана топтоо каражаты. Орус рублинин үч формасы тең абсолюттук эквиваленттүү болот: азыр накталай 1 орус рубли 1 накталай эмес орус рублине барабар болгондуктан, алардын ар бирине 1 санарип орус рубли эквиваленттүү болот.

Россия Банкы эсептешүүнүн катышуучусу катары финансылык уюмдардын ролу менен чекене эки баскычтуу моделин андан ары ишке ашыруу үчүн ылайыктуу деп эсептейт.

Бул модель жарандар жана бизнес үчүн санарип орус рублинин максималдуу жеткиликтүүлүгүн, ошондой эле эсептешүүлөрдүн баасын оптималдаштыруу аркылуу экономикадагы чыгымдарды кыскартууну камсыз кылат. Ошол эле учурда, модель иштеп жаткан эки деңгээлдүү финансы системасын толук пайдаланууга жана кардарларды тейлөө үчүн финансылык институттардын инфраструктурасын пайдаланууга мүмкүндүк берет. Модель төмөнкүлөрдү болжолдойт: Россия Банкы финансылык уюмдар жана Борбордук казына үчүн капчыктарды ачат; финансылык уюмдар санарип орус рублинин платформасында кардарлар үчүн капчыктарды ачып, алар боюнча эсептешүүнү жүргүзөт.

Санарип орус рублинин платформасы кардарлардын операциялары жөнүндө маалыматтын купуялуулугун жана алардын жеке маалыматтарын коргоону камсыз кылат. Ошол эле учурда санарип орус рублиндеги төлөмдөр төлөмдөрдүн анонимдүүлүгүн билдирбейт. Санарип орус рублинде кардар операцияларын жүргүзүүнү камсыз кылуучу финансылык уюмдар тарабынан террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү маселелери чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каралган жол-жоболор аткарылат.

Санарип валютанын дизайнынын өзгөчөлүктөрү:

– гибридик архитектурага негизделген чекене валютанын санарип капчыгы, бөлүштүрүлгөн реестрлердин жана борборлоштурулган компоненттердин комбинациялары;

- санарип орус рубли 1:1 катышында нак эмес каражаттарды тиешелүү эсептен чыгаруунун натыйжасында чегерилет;
- кардарга санарип орус рублинде бир гана капчык ачылат;
- кардарлардын санарип орус рублиндеги капчыктары санарип орус рублинин платформасында жайгаштырылат жана финансылык уюмдардын баланстарында чагылдырылбайт;
- капчыктарга салынган санарип орус рублдеринин балансына пайыздык киреше чегерилбейт;
- финансылык уюмдар банкрот болгон учурда, капчыктагы акча каражаттары кардарга ал тейленүүчү каалаган башка финансылык уюм аркылуу жеткиликтүү болот.

Ошентип, эки баскычтуу чекене модели Россия Банки санарип рублинин эмитенти жана санарип орус рублинин платформасынын оператору экенин камсыз кылат. Финансылык уюмдар кардарлар үчүн санарип орус рублинде капчыктарды ачып, алар боюнча санарип рублинин платформасында операцияларды жүргүзүшөт.

2021-жылдын апрелинде Россия Банки санарип орус рублинин концепциясын⁵ иштеп чыкты, бул санарип валютаны киргизүүгө карай жети кадамдын үчүнчү кадамы болуп саналат. Кийинки кадамдарга санарип рублинин платформасын иштеп чыгуу, колдонуучулардын чектелген саны үчүн долбоорду пилоттоо, пилоттоонун жыйынтыктарын талдоо жана санарип орус рублин ишке киргизүүнүн максатка ылайыктуулугу жана этаптары боюнча чечим кабыл алуу кирет.⁶

Андан сырткары, 2021-жылдын январында Россия Федерациясынын Борбордук банкынын Изилдөө жана болжолдоо департаменти «Санарип орус рублин киргизүүдө банктар жана алардын кардарлары үчүн эмне өзгөрөт?» деген аналитикалык кат даярдалган.

2022-жылдын январь айынын акырына карата санарип орус рублинин прототибинин пилоттук долбооруна катышуучу коммерциялык банктар («Тинкофф Банк» АК, «ВТБ» Банки ААК)

---

5 «Санарип орус рубли» презентациясы

6 «Санарип орус рубли» боюнча коомдук талкуулоо үчүн баяндама, Россия банкы, 2020-жылдын октябры

банктын ичиндеги тиешелүү инфраструктураны алдын ала даярдашат. Россия Банкы жана жогоруда аталган пилоттук катышуучулар белгилегендей, «Пилоттук иш мобилдик тиркеме аркылуу жеке адамдын капчыгын ачуу жана жеке адамдардын ортосунда санарип орус рублин которуу сыяктуу кызматтарды киргизүүнү жана санарип орус рублинин платформасы менен интеграцияны камтыйт».

Биринчи этапта санарип орус рублинин долбоорун ишке ашыруунун негизги учурлары:

1. 2020-жылдын октябрь айында – баяндаманы коомдук талкуулоо үчүн жарыялоо;

2. 2021-жылдын апрель айында - санарип орус рубли концепциясын жарыялоо;

3. 2021-жылдын декабрь айында - санарип орус рублинин платформасынын прототибин түзүү;

4. 2022-жылдын январь айында - Россия Федерациясынын мыйзамдарына өзгөртүүлөрдү иштеп чыгуу;

5. 2022-жылдын 1-чейрегинде – санарип орус рублинин платформасынын прототибин тестирилөө пландаштырылууда;

6. 2022-жыл бою санарип орус рублинин платформасынын прототибин тестирилөө пландаштырылууда.

Тестирилөөнүн **экинчи этабы** Россия Федерациясынын Федералдык Казыналыгын туташтыруу жана смарт-контракттардын, ошондой эле керектөөчүдөн бизнеске (C2B), бизнестен бизнеске (B2B), бизнестен өкмөткө (B2G) жана ушул сыяктуу транзакциялардын функционалдуулугун ишке ашырууну камтыйт. Андан ары финансылык ортомчулар, финансылык инфраструктура (биржалар, брокерлер, маркетплейстер, камсыздандыруу компаниялары жана башкалар) туташтырылат, оффлайн режими киргизилет жана санарип орус рубли чет элдик валютага алмаштырылат жана резидент эмес кардарларга капчыктарды ачуу мүмкүнчүлүгү пайда болот.

Казакстан

Санарип теңге акчанын бардык касиеттерине жана функцияларына ээ болгон Казакстан Республикасынын Улуттук банкынын (Улуттук банк) милдеттенмесинин бири болот. Ошол эле учурда ал нак жана

нак эмес акчанын бир катар касиеттерин айкалыштырат, ошондой эле бизнестин катышуучулары жана мамлекеттик институттар үчүн жаңы функцияналдык мүмкүнчүлүктөрдү ачат. Санарип теңге нак же нак эмес акчанын ордун алмаштырбайт, бирок акчанын кошумча формасы катары бирге жашайт.

Санарип теңгенин эмитенти болуп Казакстан Республикасынын Улуттук банкы саналат. Улуттук валютанын жаңы түрү бардык экономика субъектилери үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү жүргүзгөндө жеткиликтүү болот. Санарип теңге уникалдуу санарип ырааттуулук форматында чыгарылат, ал жеке электрондук капчыктарга жазылат жана алардын ортосунда которулушу мүмкүн. Улуттук банк санарип платформаны технологиялык ишке ашыруунун башка варианттарын да карайт.

Борбордук банктардын санарип валютасынын (ББСВ) эмитенти жана улуттук системанын оператору катары калктын борбордук банкка болгон ишенимин калыптандыруу жана колдоо жаңы акча системасынын жакшы иштеши, коопсуз жана туруктуу болушу үчүн маанилүү болуп калат. Калктын санарип теңгеге ишенимдүү баалуулук сактоо жайы катары ишеними болушу керек. Белгиленген максатка жетүү үчүн Улуттук банк санарип теңге экосистемасынын бардык кызыкдар тараптары менен ачык кызматташат.

Санарип теңге системасы үчүн стандарттарды, эрежелерди, тобокелдиктерди башкаруу боюнча көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу пландаштырылууда. Технология киберкоопсуздуктун эң жогорку стандарттарына жооп берет. Мындан тышкары, нускамада санарип теңге операторлорунун, кызмат көрсөтүүчүлөрдүн жана башка катышуучулардын ролу жана милдеттери так көрсөтүлөт. Ишке бардык кызыкдар тараптар тартылат жана маалымдуулукту, колдонуучулардын кабыл алуусун жогорулатуу жана ишенимди түзүү максатында коомчулук менен байланышат.

Керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоого жана санарип теңгедеги төлөм кызматтарын керектөөчүлөрдүн купуялуулугун сактоого өзгөчө көңүл бурулат. Пилоттук долбоорду ишке ашыруунун жыйынтыгы боюнча колдонуучулардын маалыматтарынын коопсуздугун жана банктык сырды сактоону камсыз кылуу боюнча

деталдуу технологиялык механизмдер жана жөнгө салуу ыкмалары сунушталат.⁷

1. 2021-жылдын май айында коомдук талкуулар үчүн «Санарип теңге» консультациялык баяндамасы жарыяланган;

2. 2021-жылдын майынан декабрына чейин рыноктун катышуучулары, эксперттик коомчулук, мамлекеттик органдар, ошондой эле эл аралык өнөктөштөр менен талкуулоо үчүн бир катар адистештирилген жолугушуулар өткөрүлгөн;

3. Июнь айында санарип теңгенин техникалык мүмкүнчүлүктөрүн баалоо боюнча пилоттук долбоор башталды, анын алкагында платформанын прототиби ишке ашырылды жана эки банктын катышуусу менен тышкы катышуучулардын кошулуусу менен бир катар сценарийлер тестиленген;

4. Сентябрь айында жаңы төлөм инструменттерин өнүктүрүүнүн артыкчылыктарын жана керектөөлөрүн тактоо үчүн рыноктун катышуучулары менен сурамжылоо жана интервьюлар өткөрүлгөн;

5. Ноябрь айында Казакстандын финансисттеринин IX конгрессинин алкагында пилоттук долбоордун алгачкы жыйынтыктары көрсөтүлгөн;

6. 2021-жылдын декабрь айында пилоттук долбоордун жыйынтыгы боюнча баяндама даярдалган.

Санарип теңге платформасын даярдоону Казакстан Республикасынын Улуттук банкынын туунду компаниясы – санарип теңгени изилдөө жана иштеп чыгуу үчүн жооптуу болгон **«Төлөм жана финансылык технологияларды өнүктүрүү борбору» ААК** ишке ашырат. Мындан тышкары, «Төлөм жана финансылык технологияларды өнүктүрүү борбору» ААКтын негизги максаты болуп Улуттук банк жана анын алдыңкы эл аралык илимий борборлор менен кызматташкан туунду ишканалары үчүн финансылык жана төлөм технологиялары чөйрөсүндө илимий-изилдөө экспертизасын түзүү жана өнүктүрүү, ошондой эле прототибин түзүү жана пилоттук долбоорлорду ишке ашыруу саналат.

---

⁷ Коомдук талкуу үчүн “Санарип теңге” баяндамасы, Казакстан Республикасынын Улуттук банкы. 2021-жылдын май айы. “Санарип теңге” деген консультациялык баяндаманы талкуулоонун катышуучуларынын суроолоруна жооптор (2021-жылдын 12-майы). Пилоттук долбоорго чакыруу боюнча экинчи деңгээлдеги банктар менен профилдик жолугушуунун презентациясы.

Багам аралдарынын кызматташтыгы

«Sand dollar» долбоору багам долларынын санарип түрүн чыгаруу боюнча Багам аралдарынын Борбордук банкынын демилгеси болуп саналат. Бул демилге өлкөнүн банк кызматын колдонбогон коомго жана социалдык-экономикалык топторуна жөнгө салынуучу төлөмдөрдүн жана башка финансылык кызматтардын кеңири жеткиликтүүлүгүн камсыз кылууга багытталган. Мындан тышкары, бул борбордук банктын чекене санарип валютасын киргизүү менен Борбордук банк Багама аралдарында кызмат көрсөтүүгө кеткен чыгымдарды кыскартууга жана финансылык кызмат көрсөтүүлөр тармагындагы бүтүмдөрдүн натыйжалуулугун жогорулатууга ишенет.

Sand доллары – бул борбордук банктын санарип валютасы (ББСВ), бул борборлоштурулган, жөнгө салынган, туруктуу жана коопсуз эсеп бирдиги жана алмашуу каражаты дегенди түшүндүрөт. Санарип sand доллары Багам аралдарынын Борбордук банкынын чет өлкөлүк резервдер тарабынан колдоого алынган түздөн-түз милдеттенмеси болуп саналат. Банк 2019-жылы ийгиликтүү пилоттук тестирилөөдөн кийин, 2020-жылдын октябрында Sand долларын жалпы колдонууга киргизген.

Багам аралдарынын Борбордук банкы учурдагы жана жаңы төлөм кызматын жеткирүү каналдарынын ортосундагы операциялык шайкештикке жетти. Бардык төлөм кызматтарын көрсөтүүчү фирмалар санарип валютаны пайдалануу мүмкүнчүлүгүн алышат жана багам доллары менен чекене төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн Sand Dollar Network тармагын колдоно алышат.

Ошондой эле Sand доллары толугу менен текшерилүүчү транзакцияга ээ (анонимдүү эмес). Транзакцияларды контролдоо дагы эле колдонуучунун купуялуулугун коргойт жана так ченемдик жеткиликтүүлүк стандарттары менен башкарылат.

Ички колдонуу үчүн санарип валютанын чеги бар. Багамдык sand доллары ички колдонуу үчүн гана арналган жана өлкөнүн жараны эмес алуучулар тарабынан кабыл алынууга тыюу салынат. Капчык ээлеринин чет өлкөлүк валютаны электрондук түрдө сатып алуу үчүн API аркылуу банк эсептерин интеграциялоону уланта берүү мүмкүнчүлүгү бар, бул алардын эсептерин эл аралык деңгээлде колдонууга мүмкүндүк берет.

Багам аралдарынын Борбордук банкы капчык колдонуучулары үчүн көп факторлуу аутентификацияны киргизди. Колдонуучулар кээ бир төлөм операцияларын аткаруу үчүн эки сыр сөздү киргизишет, алардын бири кокусунан түзүлөт.

Багам долларынын санарип версиясы дүң жана чекене колдонуу үчүн жеткиликтүү. Дүңүнөн колдонуу клирингдик палаталар операциясы сыяктуу банктар аралык деңгээлдеги төлөм эсептешүүлөрү менен чектелет. Сунушталган чекене колдонуу жалпы коомчулукка санарип төлөмдөрдү жүргүзүүгө жана алууга мүмкүндүк берет. Ар бир кармоочу Борбордук банк менен түздөн-түз байланышта болот жана мыйзамдуу түрдө Борбордук банкта эсеби болот.⁸

Австралия

Австралия Резервдик банкы, Шериктештик банкы, Австралия Улуттук банкы, Perpetual жана ConsenSys, King & Wood Mallesons катышуусу менен «Atom» долбоорунун ийгиликтүү аяктагандыгы тууралуу отчетун чыгарышкан.

«Atom» долбоору – бөлүштүрүлгөн реестр технологиясын (DLT) колдонуу менен анын жүрүшүндө борбордук банктын санарип валютасынын дүң формасынын потенциалдуу колдонулушу жана кесепеттери изилденген биргелешкен изилдөө долбоору.

Долбоор, ББСВ токендештирилген формасын чыгаруу үчүн Proof-of-Concept (POC) иштеп чыгууну камтыган, ал дүң рыноктун катышуучулары DLT (Ethereum платформасы) негизинде токендештирилген синдикатталган кредитти каржылоо, эсептешүү жана төлөө үчүн колдонулушу мүмкүн. Долбоор бир катар маселелердин алкагында изилдеген, анын ичинде:

- дүң рыноктун катышуучуларынын кеңири чөйрөсүнө, анын ичинде адатта Австралия Резервдик банкындагы эсептерге кирүү мүмкүнчүлүгү жок болгондорду кошо алгандарга кеңейтти турган ББСВ пайдалануу мүмкүнчүлүгү;
- шайкеш DLT платформаларында дүң ББСВнын токендештирилген активдер менен интеграциялоонун потенциалдуу артыкчылыктары;

---

⁸ Багам аралдарынын Борбордук банкынын сайтына карагыла

- корпоративдик деңгээлдеги DLT платформасы CBDC дүң соода жүргүзүүгө жөндөмдүү технология боло алабы.

РОС, DLT платформасында синдикатталган ссудаларды санариптештирүү натыйжалуулукту камсыз кыла аларын жана кол менен аткарылуучу операцияларды жана кагаз документтерди көп талап кылган процесстерди алмаштыруунун эсебинен операциялык тобокелдиктерди азайта аларын көрсөттү. Ошол эле DLT платформасында дүң ББСВ интеграциясы «төлөөгө каршы жеткирүү» принциби боюнча токендештирилген синдикатталган кредитти тандоону, новациясы жана төлөө боюнча «автомардуу» эсептешүү жүргүзүүгө мүмкүндүк берди жана натыйжалуулукту жогорулата турган жана транзакциялардын тобокелдиктерин азайта турчу программалоонун башка формаларына жол бериши мүмкүн. РОС ошондой эле тиешелүү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жана коопсуздукту контролдоонун тиешелүү каражаттары менен корпоративдик деңгээлдеги DLT платформасы дүң ББСВнын системасына жана токендештирилген активдердин платформасына карата көптөгөн потенциалдуу талаптарды канааттандыра аларын көрсөттү.

Франция

Борбордук банктар туруктуу инновациялардын өнүгүшүнө өбөлгө түзүү менен акча жана финансы туруктуулугун камсыз кылуу боюнча өз милдеттерин аткарууну улантуу үчүн борбордук банктын санарип валютасы (CBDC) деп аталган жаңы акча формасын (CeVM) чыгаруу мүмкүнчүлүгүн карашууда, аны чекене жана дүң төлөмдөр үчүн колдонууга болот.

Ошол эле учурда финансы индустриясы салттуу финансылык инструменттерди токендештирүү, б.а. укуктарды санарип түрдө берүүнү иштеп чыгуу жана аларды тармак ичинде токендер түрүндө жайылтуу максатында, Бөлүштүрүлгөн реестр технологиясы (DLT)⁹ сыяктуу жаңы технологиялардын мүмкүнчүлүктөрүн изилдөөдө.

Жалпысынан, төлөмдөр түрү чекене сыяктуу эле, дүң деңгээлинде да тез өзгөрүп турат. DLT сыяктуу жаңы технологиялардын өнүгүшү менен катар эле, жаңы криптоактивдер – анын ичинде стейблкоиндер чыгарылып жана бигтех (BigTechs) сыяктуу жаңы катышуучулар төлөмдөр жана финансы кызмат көрсөтүүлөр рыногуна

---

9 Блокчейн технологиясы DLT ар түрдүүлүгү болуп саналат

чыгышууда же алар мурдатан аткарып келген ролун күчөтүшүүдө. Бул тенденциялар борбордук банктардын көз карашында үч түрдөгү көйгөйдүн келип чыгышын шартташы мүмкүн. Биринчиден, алар, эгерде чет өлкөлүк катышуучулар бул рынокто басымдуулук кылышса, төлөмдөр чөйрөсүндө көз карандысыздыктын жоголушуна алып келиши ыктымал. Экинчиден, чет өлкө валюталарына байланган чет өлкө ББСВнын же туруктуу монеталардын өнүгүшүнө жараша акча көз карандысыздыгында маселе жаралышы мүмкүн. БА ролу күмөн саноолорго дуушар болуп, дээрлик финансы системасынын натыйжалуу түркүгү катары колдонулушун токтотушу мүмкүн. Мындай жагдайлар борбордук банктардын жана саясатчылардын үч түрдүү чара көрүүсүн талап кылат. Биринчиси – регулятивдик, жаңы катышуучулар регулятивдик арбитраждан пайда албай тургандыгын гарантиялоо үчүн. Экинчиси – Европадагы инновацияларды жана автономияны колдошкон, жеке демилгелерди өнүктүрүүгө көмөктөшүү. Акыркы ыкма – борбордук банктар өздөрү жаңычыл болушуп, эксперименттерди жүргүзүүлөрү тийиш.

Мунун алкагында, Франция банкы¹⁰ 2020-жылы бөлүштүрүлгөн реестрде жеткиликтүү боло турган, массалык ББСВнын (W-CBDC) чыгарылышын жана колдонулушун изилдөө боюнча эксперименттер программасын рынок катышуучулары менен биргеликте ишке киргизген.

Франция банкы чек ара аркылуу өтүүчү жана валюта төлөмдөрүн жана баалуу кагаздар боюнча эсептешүүлөрдү кошо алганда, дүң төлөмдөр үчүн CBDCнын колдонулушуна багытталган 9 (тогуз) экспериментти демилгелеген. Бул отчетто Франция Банкынын W-CBDC боюнча эксперименталдык натыйжалары берилген.

2021-жылдын жыйынтыгы боюнча бардык эксперименттер, анын ичинде «Jura» долбоору жана HSBC менен биргеликте өткөрүлгөн эксперимент аяктаган. Бул эксперименттер W-CBDC (1) ар башка конфигурацияларда баалуу кагаздар боюнча эсептешүүлөр жана активдердин көптөгөн класстары үчүн жана (2) чек ара аркылуу жүргүзүлүүчү жана валюталык операцияларды аяктоо үчүн кантип колдонула тургандыгы көрсөтүлгөн.

ББСВ изилдөөсү боюнча отчеттун негизинде, Франция Банкы тарабынан эксперименттердин жүрүшүндө алардын жардамы

---

10 Banque de France

менен борбордук банктар DLT- платформаларын, анын ичинде Европадагы TARGET кызмат көрсөтүүлөрү сыяктуу учурдагы инфраструктураларды колдонуу аркылуу баалуу кагаздар боюнча эсептешүүлөр үчүн CeBM менен камсыз кыла ала турган ар кандай ыкмалар изилденген.

Бул контекстте W-CBDC рынок катышуучуларына DLT (мисалы, процесстерди интеграциялоо жана баалуу кагаздар боюнча эсептешүүлөрдү түз иштеп чыгуу сыяктуу) артыкчылыктарын колдонуу мүмкүнчүлүгүн берүү менен токендештирилген финансы рынокторунун коопсуз өнүгүүсүнө өбөлгө түзүшү мүмкүн, ошол эле учурда борбордук банктардын мандаттарына жана 2008-жылдагы финансылык кризистен кийин тастыкталган, банктар аралык эсептешүүлөр үчүн CeBM негизги ролуна ылайык, борбордук банктын акча менен эсептешүүлөрүнүн коопсуздугун камсыз кылат.

Мындан тышкары, эксперименттер массалык CBDC чек аралык транзакцияларды, анын ичинде валюталык төлөмдөрдү аяктоо үчүн кантип колдонуларын көрсөттү. Ар кандай юрисдикциялар келечекте CBDCди киргизиши мүмкүн болгондуктан, өз ара аракеттенүүчү CBDC системалары чек аралык жана валюталык төлөмдөрдүн натыйжалуулугун жана жеткиликтүүлүгүн жөнөкөйлөштүрүүгө жана жогорулатууга жардам берет. Франция Банкынын эксперименттери бир нече CBDC (mCBDC) механизмдеринин ар кандай мүмкүн болгон түрлөрүн ар тараптуу изилдөө аркылуу бул ыкманы ишке ашырууга багытталган.

Эксперименттердин программасынын жүрүшүндө борбордук банктар блокчейндин программалоо функцияларын ишке ашыруу мүмкүнчүлүгүн пайдалануу менен DLT боюнча “борбордук банктын акчасын” (ББА) контролдой ала турган бир нече ыкмаларды текшерди. Жалпысынан алганда, эксперименттер көрсөткөндөй, бул технологиялар борбордук банктарга техникалык көз караштан ББАны контролдоону сактоо үчүн бир нече инструменттерди берет.

Франция Банкынын эксперименттери ар кандай технологияларды, анын ичинде жеке жана коомдук блокчейндерди, ошондой эле башка бөлүштүрүлгөн системаларды колдонууну камтыган. Алар W-CBDC ар кандай DLT түрлөрүнө ишке ашырылышы мүмкүн экенин жана ББАны жаңы функциялык мүмкүнчүлүктөр жана колдонуу варианттары менен

байытып, натыйжалуу төлөм каражаты болорун баса белгилешти, ошондой эле финансы рынокторунда инновацияларга өбөлгө түзөт.

Бул эксперименттердин натыйжаларын берүүдөн тышкары, бул отчет дагы изилдөөнү талап кылган кээ бир ачык суроолорду жаратат. Алардын бири СеВМ жеткиликтүүлүгүнө тиешелүү. W-CBDCди чыгаруу учурда ББАга жеткиликтүүлүгү жок, бирок эсептешүүлөрдү жакшыртуу жана CBDC коопсуздугунан пайдалануу үчүн CBDCде эсептешүү мүмкүнчүлүгүнө ээ боло турган финансылык субъекттерден суроо-талапты жаратышы мүмкүн. Бирок, W-CBDC чыгаруу жана аны катышуучулардын кеңири катмарына жеткирүү кеңири макроэкономикалык жана олуттуу акча-кредит саясатынын кесепеттерине ээ болушу мүмкүн, аларды тактоо керек болот. Дагы бир ачык суроо W-CBDC чыгарууну жана таратууну колдой турган технологияга байланыштуу. Борбордук банктар алардын карамагындагы ар кандай техникалык варианттардын кесепеттерин кылдаттык менен таразалап, бул аспектиге баа берүүнү улантуулары керек.

Учурдагы салттуу системалар менен шайкештиги, ошондой эле чек ара жана көп валюта вариантын колдонуу сыяктуу ачык суроолор кошумча эксперимент учурунда каралышы мүмкүн.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 30-майындагы
№ 2022-П-07/34-2-(ДКП)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 24, 28 жана 68-беренелерине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 14,00 пайыз өлчөмүндө белгиленсин.
2. Токтом 2022-жылдын 31-майынан тартып күчүнө кирет.
3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматтын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында токтом кабыл алынган күндөн тартып 1 (бир) жумуш күнү ичинде жарыяланышын камсыз кылсын.
4. Токтомдун аткарылышын контролдоо Экономика башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-12/35-1-(НПА)

Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча нускоону бекитүү тууралуу

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча нускоо ушул токтомдун тиркемесине ылайык бекитилсин.

2. Коммерциялык банктар жана депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниялар үч ай мөөнөт ичинде өз маалымат базасын ушул токтомдун талаптарына ылайык келтирсин.

3. Турак жай-сактык кредиттик компаниялары 2022-жылдын төртүнчү чейрегине чейинки мөөнөттө өз маалымат базасын ушул токтомдун талаптарына ылайык келтирсин.

4. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып үч ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

5. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

6. Банктарды көзөмөлдөө методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компанияларды, турак жай-сактык кредиттик компанияларды, Улуттук банктын областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

7. Токтомдун аткарылышын контролдоо Банктарды көзөмөлдөө методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-12/35-1-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча

НУСКОО

1-глава. Жалпы жоболор

1. Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын (мындан ары – банк) аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча бул нускоо (мындан ары – Нускоо), Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары – Улуттук банк) ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Өз ишин Улуттук банктын лицензиясына ылайык жүзөгө ашырып жаткан коммерциялык банктар маалымат базасын ушул Нускоого ылайык жүргүзүүсү зарыл.

3. Аталган Нускоодо Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамынын түшүндүрмө бөлүгүндө берилген аныктамалар колдонулат.

2-глава. Банктын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын түзүү

4. Банк аманаттар (депозиттер) боюнча гарантияланган ордун толтуруунун суммасы боюнча эсепке алууну кошо алганда, Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамына ылайык компенсацияланууга тийиш болгон, жеке адамдардын жана жеке ишкерлердин аманаттарынын (депозиттеринин) эсебин жүргүзүү үчүн автоматташтырылган

маалымат базасын (мындан ары – маалымат базасы) түзүүгө жана аны туруктуу негизде жүргүзүүгө тийиш.

5. Маалымат базасы банк тарабынан жумалык негизде жүргүзүлүп турат жана ар бир айдын бирине карата абал боюнча жана Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамына ылайык гарантиялык учур келип жеткен күнгө карата жыйынтыкталууга тийиш.

6. Ушул Нускоого ылайык түзүлгөн маалыматтар, гарантиялык учур келип жеткен шартта, банктын аманатчыларына компенсация катары төлөнүп берилүүгө тийиш болгон сумманы аныктоо жана түзүү үчүн негиз болуп саналат.

Мындан тышкары, банк мыйзамдарынын талаптарына ылайык банкты реструктуризациялоодо корголууга тийиш болгон каражаттардын көлөмүн аныктоо үчүн банк тарабынан маалымат базасы түзүлүшү жана берилиши зарыл.

7. Ушул Нускоого ылайык маалымат базасын түзүүдө гарантиялык учур келип жеткен шартта аманатчыга төлөнүүгө тийиш болгон сумма, эгерде мөөнөтүндө төлөнбөгөн кредиттер жана гарантиялар боюнча талаш-тартыштар же соттук териштирүүлөр (мындан ары – мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптар) болбосо, аманатчыга берилген мөөнөтүндө төлөнбөгөн кредиттердин жана аманатчынын өтүнүчү боюнча банк тарабынан берилген мөөнөтү өтүп кеткен гарантиялардын калдыгынын суммасына азайтылышы каралган.

8. Маалымат базасы маалыматтарды автоматтык түрдө жүктөө мүмкүнчүлүгү менен ушул Нускоонун 1-тиркемесине ылайык XML жана XLS форматтарында түзүлүүгө тийиш. Ошол эле учурда аныктык, функционалдуулук, коопсуздук жана ишенимдүүлүк сыяктуу негизги критерийлер сакталууга тийиш. Мындан тышкары, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик укуктук актыларында каралган электрондук маалымат базаларына, программаларга карата жалпы талаптар сакталууга тийиш.

9. «Жеке адамдардын жана жеке ишкерлердин компенсацияланууга тийиш болгон, банкка жайгаштырылган аманаттары (депозиттери) жөнүндө маалыматтар» таблицасы (ушул Нускоого карата 1-тиркеме) 2-тиркемеде көрсөтүлгөн тартипке ылайык толтурулат.

10. Ар бир банкта маалымат базасынын тууралыгы жана Нускоого ылайык келүүсү жагында текшерүү үчүн жооптуу кызматкер дайындалууга тийиш. Банктын жооптуу кызматкери чейрек сайын банктын жетекчилигине жогоруда көрсөтүлгөн текшерүүнүн натыйжалары жөнүндө отчет берип турууга милдеттүү.

11. Банктын жетекчилиги маалымат базасында чагылдырылган банктын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалыматтын тууралыгы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналат.

3-глава. Корутунду жоболор

12. Гарантиялык учур келип жеткен шартта, убактылуу администратор/жоюучу гарантиялык учур келип жеткенден кийинки 10 календардык күн ичинде Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамына ылайык компенсацияланууга тийиш болгон, ушул Нускоонун талаптарына ылайык эсептелген, жеке адамдардын жана жеке ишкерлердин депозиттери жөнүндө маалыматты Депозиттерди коргоо боюнча агенттикке сунуштоого милдеттүү.

13. Ушул Нускоонун талаптарына ылайык түзүлгөн маалымат базасынын негизинде Агенттик, гарантиялык учур келип жеткен учурда, банктын аманатчыларына-жеке адамдарга жана жеке ишкерлерге берилүүчү компенсациялык төлөөлөрдүн суммасын аныктайт жана түзөт.

14. Гарантиялык учур келип жеткен учурда, аманат (депозит) боюнча кошуп эсептелген, бирок төлөнбөгөн жана капиталдаштырылбаган пайыздар гарантиялык учур келип жеткен датага карата эсептелет. Мындай пайыздар банктык аманат келишиминде көрсөтүлгөн чен боюнча кошуп эсептелет, бирок Улуттук банктын гарантиялык учур келип жеткен датага карата эсептик ченинен жогору болбоого тийиш.

15. Аманатчыга гарантияланган аманаттар боюнча төлөөлөр Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамында каралган тартипте жана шарттарда жүзөгө ашырылат.

16. Жоюлуучу банктын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамына ылайык Агенттик тарабынан жүзөгө

ашырылуучу төлөөлөрдүн суммасына азайтылат. Банктын аманатчылар алдындагы милдеттенмелеринин калган суммасы «Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иши жөнүндө» мыйзамына ылайык төлөнүп берилүүгө тийиш.

Тиркеме:

X 1-тиркеме. Жеке адамдардын, жеке ишкерлердин компенсацияланууга тийиш болгон жайгаштырылган аманаттары (депозиттери) жөнүндө маалымат;

W 2-тиркеме. Таблицаларды толтуруу тартиби.

Жеке адамдардын жана жеке ишкерлердин

(банктын аталышы)
компенсацияланууга тийиш болгон
жайгаштырылган аманаттары
(депозиттер) жөнүндө маалымат

Банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын аманатчылар алдындагы милдеттенмелери жөнүндө маалымат базасын жүргүзүү боюнча нускоого карата 1-тиркеме

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары № 4, 2022

Төлөмдөр токтотулган, аларга карата сот жана төргөө органдарынын камакка алуу жөнүндө чечими (токтом) бар депозиттер	
Сом эквивалентинде компенсация суммасын төлөгөндөн кийин чегерилген пайыздарды эсепке алуу менен аманаттардын (депозиттердин) калдыгы	
Аманатчыга төлөнүүгө тийиш болгон компенсациянын суммасы, бирок аманатчынын жана банктын мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын өз ара чегерүүсүнүн жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын "Банктык аманаттарды (Депозиттерди) коргоо жөнүндө" мыйзамында белгиленген суммадан ашык эмес	
Сом эквивалентинде өз ара чегеришүүнүн натыйжалары боюнча банктын аманатчы алдындагы милдеттенмелеринин калдыгы	
Эсептеш-тирүүнүн натыйжалары боюнча банктын аманатчыга карата милдеттенмелеринин/ талаптарынын калдыгы	сом эквивалентинде милдеттенмелердин/талаптардын калдыктары боюнча бардыгы
	өз ара эсепке алуунун жыйынтыгы боюнча сом эквивалентиндеги негизги карыздын калдыгынын суммасы өз ара эсепке алуунун жыйынтыгы боюнча сом эквивалентиндеги чегерилген пайыздар боюнча калдыктын суммасы
Банктын аманатчыга мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын суммасы	мөөнөтү өтүп кеткен кредиттер жана аманатчылардын кепилдиктери боюнча талаш-тартыштар жана соттук териштирүүлөр жөнүндө маалымат
	сом эквивалентинде банктын мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын жалпы суммасы
	сом эквивалентинде банктын чегерилген пайыздары боюнча талаптардын суммасы
	талаптын валютасында чегерилген банктык пайыздар боюнча талаптардын суммасы
	сом эквивалентиндеги негизги карыз боюнча талаптардын калдыгынын суммасы
	талаптын валютасындагы негизги карыз боюнча талаптардын калдыгынын суммасы
Сапынган аманаттын (депозиттин) суммасы, ошондой эле аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздардын саны	сом эквивалентинде бардыгы
	сом эквивалентинде аманаттар (депозит) боюнча чегерилген пайыздардын суммасы
	Аманат валютасында чегерилген пайыздардын суммасы
	Сом эквивалентинде аманаттын учурдагы калдыгынын суммасы
	Аманат боюнча аманат валютасындагы учурдагы калдыктын суммасы
Аманат эсебинин, карт эсебинин, ссудалык карыз эсебинин, аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздардын, ссудалык карызга чегерилген пайыздардын номери	
Башкы китептин эсебинин номери	
Депозит валютасынын, утурлама талаптардын түрү	
Банктык тейлөөгө алуу келишиминин аталышы жана/же № (банктык аманат, карт эсеби ж.б.), карыз алуу / гарантия келишими, келишим түзүлгөн дата	
Аманатчынын жашаган дарегин, телефон номери	
ИНН	
Күбөлүктүн/патенттин №	
Инсандыгынын тастыктаган документи, № жана берилген датасы, ким тарабынан берилгендиги	Берилген датасы, ким тарабынан берилген
	Инсандыгын тастыктаган документтин №
Аманатчынын толук аты-жөнү	
№ п/п	

**Банктын, турак жай-сактык
кредиттик компаниясынын,
депозиттерди тартуу
менен иш алып барган
микрофинансылык
компаниянын аманатчылар
алдындагы милдеттенмелери
жөнүндө маалымат базасын
жүргүзүү боюнча нускоого
карата
2-тиркеме**

«Жеке адамдардын банкта, турак жай-сактык кредиттик компаниясында, микрофинансылык компанияда жайгаштырылган аманаттары (депозиттери) жана жеке ишкерлердин банкта, турак жай-сактык кредиттик компаниясында, микрофинансылык компанияда жайгаштырылган аманаттары жөнүндө маалыматтар» таблицаларын толтуруу

ТАРТИБИ

(мындан ары – таблица)

1. Таблицаны толтурууда 1-графада банктын, турак жай-сактык кредиттик компаниясынын, депозиттерди тартуу менен иш алып барган микрофинансылык компаниянын (мындан ары – банк) аманатчыларынын катар номери көрсөтүлөт.

2. Аманатчы жөнүндө толук маалымат төмөнкү маалыматтарды камтууга жана тиешелүүлүгүнө жараша, 2,3,4,5,6,7-графаларда чагылдырылууга тийиш:

- инсандыгын тастыктоочу документке ылайык аманатчынын толук аты-жөнү;

- инсандыгын тастыктаган документтин реквизиттери, анын ичинде документтин номери жана берилген датасы жана ким тарабынан берилгендиги;

- ИНН (бар болсо, жок болгон учурда толтурулбайт);

- ыйгарым укуктуу орган тарабынан берилген жана жеке ишкер катары мамлекеттик каттоодон/кайра каттоодон (күбөлүктүн) өткөндүгүн тастыктаган документтин реквизиттери же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда мамлекеттик

каттоодон өткөрбөй (патент) ишкердик жүргүзүү фактысын ырастоочу документтин реквизиттери;

– аманатчынын жашаган (катталган) жеринин же убактылуу жашап турган жеринин толук дареги, телефону, факс номерлери, электрондук почтасынын дареги.

3. 7-графада келишимдин номерин жана келишим түзүлгөн датаны көрсөтүү менен аманатчынын банк менен аманат (депозит) сыяктуу эле, кредит боюнча да (мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптар, эгер болсо) келишимдери жөнүндө маалыматтар камтылган.

4. 8-графада келишим боюнча валютанын түрү көрсөтүлөт (АКШ доллары, евро, сом ж.б.).

5. 9-графада аманаттын (депозиттин) эсептеринин номерлери, аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар¹, мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талап жана мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талап боюнча чегерилген пайыздар көрсөтүлөт. Банктын аманатчыга карата мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талабы боюнча чегерилген пайыздар чегерилбеген статусуна ээ кредиттер боюнча чегерилген пайыздар да кирет; айып пул, туумдар жана кредит боюнча башка төлөмдөр.

6. 10-графага аманаттын (депозиттин) өздүк эсебинин номери, аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар, мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талап жана мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талап боюнча чегерилген пайыздар ар бир сап боюнча өзүнчө киргизилет.

7. Аманаттардын калдыктары жана чет өлкө валютасындагы аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар жөнүндө маалыматтар, тиешелүүлүгүнө жараша, 11 жана 13-графаларда чагылдырылат. Таблицадагы калдыктардын суммалары жүздүк үлүшүн көрсөтүү менен валюта бирдиктеринде чагылдырылат.

8. Эгерде банктык аманат келишиминде көрсөтүлгөн чен гарантиялык учур келип жеткен датага карата Улуттук банктын эсептик ченинен ашса, анда 13, 14-графаларда чегерилген пайыздардын суммасы гарантиялык учур келип жеткен датага карата Улуттук банктын эсептик чени боюнча, башка учурларда, банктык аманат келишиминин ченине ылайык эсептелүүгө тийиш.

Аманаттар (депозиттер) боюнча калдыктар жана чет өлкө валютасындагы аманаттар (депозиттер) боюнча чегерилген

---

¹ Аманаттар (депозиттер) боюнча пайыздар банктын ички эсеп саясатына ылайык чегерилет.

пайыздар сом эквивалентине которулат жана 12 жана 14-графаларда чагылдырылат.

9. Эгерде 11 жана 13-графаларда көрсөтүлгөн калдыктар сом менен чагылдырылса, анда алар дароо 12 жана 14-графаларда чагылдырылат.

10. Чет өлкө валютасынын сом эквивалентин чагылдырган графаны толтурууда Улуттук банктын учурдагы операциялык күнүнө колдонулуучу расмий алмашуу курсу колдонулат.

11. 15-графада аманаттар (депозиттер) боюнча калдыктардын жалпы суммасы жана аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар сом эквивалентинде чагылдырылат, 15-графа боюнча жыйынтыкталган сумма акыркы сапта 12 жана 14-графалардын суммасына барабар болууга тийиш.

12. Банктын аманатчыга карата мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын калдыктары боюнча маалыматтар аманаттардын калдыктары жөнүндө маалыматтарга окшош эле 16-19-графаларга киргизилет. Банктын аманатчыга болгон талаптарынын калдыгы терс белги (-) менен чагылдырылат.

13. 20-графада банктын аманатчыга карата мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын сом эквивалентиндеги жалпы суммасы чагылдырылат. 20-мамыча боюнча жыйынтыкталган сумма акыркы сапта 17ден 19-графага чейинки суммага барабар болушу зарыл.

13.1. 21-графада мөөнөтү өтүп кеткен кредиттер жана аманатчылардын гарантиялары боюнча талаш-тартыштар жана соттук териштирүүлөр боюнча маалыматтар чагылдырылат.

Алар болгон учурда, банктын мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптары өз ара чегерилбейт, б.а. 22-25-графалар толтурулбайт жана ошого жараша, 26, 27-графалар мөөнөтү өтүп кеткен кредиттер жана гарантиялар эсепке алынбастан толтурулат.

Эгерде мөөнөтү өтүп кеткен кредиттер жана аманатчылардын гарантиялары боюнча соттук талаш-тартыштар жана соттук териштирүүлөр болбосо, анда бул графа толтурулбайт.

14. 22-25-графалардагы ар бир аманатчы боюнча жыйынтыктоочу сапта өз ара чегеришүүнүн натыйжасы боюнча банктын милдеттенмелеринин/талаптарынын суммасы чагылдырылат. Өз

ара чегеришүү сом эквивалентинде жыйынтык суммалары боюнча жүргүзүлөт.

15. Алгач банктын мөөнөтү өтүп кеткен утурлама талаптарынын жыйынтык суммасы аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздардын жыйынтык суммасы менен, андан кийин аманаттардын (депозиттердин) калдыктарынын жыйынтык суммасы менен чогуу эсепке алынат.

16. 22-графанын акыркы сабында аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар менен аманатчыга банктын талаптарын өз ара чегеришүүнүн натыйжалары боюнча калдыктар жазылат, мында 22-графа 14 жана 20-графалардын суммасына барабар болот.

17. 23 жана 24-графалар аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар менен аманатчыга банктын талаптарын өз ара чегеришүүнүн натыйжалары боюнча толтурулат, мында:

а) аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздар банктын кардарга карата талаптарынын ордун жапкан учурда, б.а. 22-графанын суммасы оң (нөлдөн чоң же барабар) болсо, анда 23-графа 12-графага, ал эми 24-графа 22 жана 23-графалардын суммасына барабар болот;

б) эгерде аманат (депозит) боюнча чегерилген пайыздардын суммасы банктын кардарга карата талаптарынын ордун жаппаса, б.а. 22-графанын суммасы терс (нөлдөн аз) болсо, анда 23-графа 12 жана 22-графалардын суммасына, ал эми 24-графа 23-графанын суммасына барабар болот.

18. 25-графа транзиттик графа болуп саналат жана төмөнкүчө толтурулат:

а) эгерде аманатчынын банкка койгон талаптары анын банк алдындагы милдеттенмелеринен ашып кетсе, б.а. 24-графанын акыркы сабындагы сумма оң болсо, анда 25-графа 24-графага барабар болот;

б) эгерде аманатчынын банкка койгон талаптары анын банк алдындагы милдеттенмелеринен аз, б.а. 24-графанын суммасы терс болсо, анда 25-графа нөлгө барабар болот.

19. Эгерде өз ара чегеришүүнүн натыйжалары боюнча банктын аманатчыга карата талаптары калса (24-графадагы жыйынтык сумма терс болсо), анда 26, 27-графалар толтурулбайт.

20. 26-графанын акыркы сабында сом менен компенсациянын суммасы чагылдырылат. Кардардын бардык аманаттары боюнча компенсацияланууга тийиш болгон жыйынтыкталган сумма Кыргыз Республикасынын «Банктык аманаттарды (депозиттерди) коргоо жөнүндө» мыйзамында каралган компенсациянын суммасынан ашпоого тийиш.

21. Аманаттар жана кардардын аманаты (депозити) боюнча чегерилген пайыздар боюнча калдык 27-графанын жыйынтыктоочу сабында чагылдырылган жана 24 жана 26-графалардын суммаларынын ортосундагы айырма катары эсептелет. 27-графа 24-графада көрсөтүлгөн банкка карата талаптардын суммасы 26-графада көрсөтүлгөн компенсациянын суммасынан көп болгон учурда гана толтурулат.

22. Бүтүндөй банк боюнча жыйынтыкталган суммалар 12,14,15, 17, 19, 20, 22-27-графаларда толтурулат, алар банктын филиалдары боюнча бардык жыйынтык суммаларынын суммасына барабар болууга тийиш.

23. 28-графада: качан, кайсы сот же тергөө органы тарабынан жеке адамдардын же жеке ишкерлердин аманаттарына арест салуу жөнүндө чечим (токтом) кабыл алынгандыгы жөнүндө маалыматтар чагылдырылышы керек.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-14/35-3-(НПА)

«Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө жобону бекитүү тууралуу»

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иши жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык жана 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планынын 325 жана 326-пункттарын аткаруу үчүн Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө» жобо бекитилсин (тиркелет).

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 30-сентябрындагы № 2019-П-14/50-2-(ПС) «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин жөнгө салуу жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

Жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун ишин жөнгө салуу жөнүндө» жобонун:

- 7-пункту төмөнкү мазмундагы сегизинчи абзац менен толукталсын:

- «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө» жобонун талаптарына ылайык финансылык платформанын (маркетплейс) кызматтарын көрсөтүү.»;

- 29-пункту төмөнкү мазмундагы онунчу абзац менен толукталсын:

- «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө» жобонун талаптарына ылайык финансылык платформанын (маркетплейс) кызматтарын көрсөтүү.».

3. Бул токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Юридика башкармалыгы:

- токтомдун Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

- расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

5. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, төлөм системаларынын операторлорун жана төлөм уюмдарын, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, «KG (КЕЙ ЖИ) төлөм системасынын операторлорунун ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин жана «Микрофинансылык уюмдар ассоциациясы» юридикалык жактар бирикмесин тааныштырсын.

6. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын, Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

7. Токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-14/35-3-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**«Кыргыз Республикасында ачык программалык
интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар
(маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн
пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө»
ЖОБО**

1-глава. Жалпы жоболор

1. «Кыргыз Республикасында ачык программалык интерфейстерди колдонуу менен финансылык платформалар (маркетплейс) аркылуу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу жөнүндө» ушул жобо (мындан ары – Жобо) финансылык кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө маалыматты жайгаштырууда жана финансылык платформаны колдонуу менен бүтүмдөрдү ишке ашырууда келип чыккан мамилелерди жөнгө салат, ошондой эле финансылык платформанын катышуучуларынын жана финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү операторунун ишинин укуктук негиздерин аныктайт.

2. Ушул Жобонун алкагында финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору болуп, Кыргыз Республикасынын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу үчүн бирдиктүү терезе түзүү максатында коммерциялык банктар, микрофинансылык уюмдар, төлөм уюмдары жана төлөм системаларынын операторлору, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнгөн уюмдар акционерини/катышуучусу болуп саналган, ачык/ жабык акционердик коомдун же жоопкерчилиги чектелген коомдун уюштуруу-укуктук формасында түзүлгөн юридикалык жак, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктарынын, банк эмес финансы-кредит мекемелеринин бирикмелери, төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлору саналышы мүмкүн.

Финансылык платформа (маркетплейс) үчүн юридикалык жак түзүү жөнүндө чечим директорлор кеңеши, Кыргыз Республикасынын

банктарынын, банк эмес финансы-кредит мекемелер бирикмесинин акционерлери/катышуучулары, төлөм уюмдарынын жана системаларынын операторлору тарабынан жана/же финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү операторуна кошулуу жөнүндө келишим түзүү аркылуу кабыл алынат.

3. Эгерде коммерциялык банк, микрофинансылык уюм, төлөм уюму жана төлөм системаларынын оператору финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору болуп саналса, анда финансылык платформага байланыштуу кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо сайтта/витринада жана/же мобилдик тиркемеде өзүнчө бөлүмдө көрсөтүлүүгө тийиш.

4. Финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү операторуна Улуттук банк тарабынан көзөмөлгө алынуучу уюмдар жана Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасындагы лицензиялык-уруксат берүү тутуму жөнүндө» мыйзамына ылайык, Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырууга уруксат берүүчү документтери бар башка юридикалык жактар да кошула алышат.

5. Финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларында белгиленген талаптарга ылайык финансылык платформада маалыматтын жайгаштырылышына жана кызмат көрсөтүүлөрдүн (бүтүмдөрдүн) сунушталышына жана банктык сырды түзгөн маалыматтардын купуялуулугун камсыз кылууга жоопкерчиликтүү болот.

2-глава. Терминдер жана аныктамалар

6. Ушул Жобонун алкагында төмөнкү терминдер жана аныктамалар колдонулат:

финансылык платформа (маркетплейс) – бул финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун электрондук онлайн – платформасы/витринасы, анда финансылык кызматтарды сунуштоочулардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрү тууралуу маалымат жайгаштырылган жана жеке кабинет аркылуу жана/же финансылык кызматтарды сунуштоочунун өзүнүн финансылык платформасы аркылуу шилтеме келтирүү же ушул платформадагы

башка технологиялык чечимдерди колдонуу менен бүтүмдөрдү ишке ашыруу боюнча техникалык мүмкүнчүлүк бар;

финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору – ачык программалык интерфейстер (API) аркылуу бир платформада финансылык кызматтарды сунуштоочулардын жана/же финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун эрежелерине кошулушкан финансылык кызматтарды сунуштоочулардын өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылган жана финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун платформага 24/7 онлайн-режиминде кирүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган юридикалык жак;

финансылык кызматтарды сунуштоочу – финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору менен өзүнүн финансылык кызмат көрсөтүүлөрүн жайгаштыруу жана/же финансылык платформада бүтүмдөрдү ишке ашыруу үчүн келишим түзгөн юридикалык жак (финансылык платформанын катышуучусу);

финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучу (керектөөчү) – финансылык кызматтарды сунуштоочулар менен финансылык бүтүмдөрдү ишке ашыруу максатында ачык оферта келишимине/финансылык платформанын операторунун кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо келишимине кол коюу менен жеке кабинет/мобилдик тиркеме аркылуу финансылык платформага кошулган жеке адам же юридикалык жак;

жеке кабинет – финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун серверлеринде жайгашкан электрондук/виртуалдык жеке кабинети, ага авторизациялоодон өткөндөн кийин (идентификациялык маалыматтарды жана колдонуучуга гана белгилүү болгон паролду киргизгенден кийин) гана кирүүгө болот;

финансылык кызмат көрсөтүүлөр – Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырышкан финансылык мекемелер тарабынан «Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү жөнүндө» мыйзамынын 1-бөлүгүнүн 5-беренесинде аныкталган, финансылык мекемелердин кызмат көрсөтүүлөрү;

финансылык бүтүм – финансылык платформанын кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучу менен операторунун ортосунда финансылык кызматтарды сунуштоочунун пайдасына ишке ашырылган бүтүм. Ушул Жобонун 4-главасында белгиленген платформаларды колдонуу менен келишүү (ишке ашыруу) мүмкүн болгон финансылык бүтүмдөрдүн тизмеси;

маалыматтык кызмат көрсөтүү – финансылык кызматтарды сунуштоочулардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрү жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган башка юридикалык жактар тууралуу актуалдуу маалыматтарды жайгаштыруу;

ачык программалык интерфейси (API) – финансылык кызматтарды сунуштоочулардын/финансылык платформанын катышуучуларынын маалымат системалары ортосунда стандарттык өз ара иш жүргүзүү протоколдору аркылуу маалымат алмашуу технологиясы;

чат бот – сайттарда, мессенджерлерде, финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторлорунун жана финансылык кызматтарды сунуштоочулардын мобилдик тиркемелеринде тексттик же аудио билдирүүлөрдү колдонуу менен баарлашууга мүмкүндүк берген программа, ал финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун билдирүүлөрүн берүүдө купуялуулукту камсыз кылат.

3. Улуттук банктын реестрине киргизүү үчүн финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү операторунун документтерине карата талаптар

7. Финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору финансылык платформа түзүлгөн учурдан тартып 30 (отуз) календардык күндөн кечиктирбестен ушул Жобонун 1-тиркемесине ылайык, финансылык платформаны (маркетплейс) түзүүгө байланыштуу кызмат көрсөтүү сунуштала баштагандыгы тууралуу билдирүүнү Улуттук банкка жөнөтүүгө жана төмөнкү документтерди берүүгө тийиш:

1) уюштуруу документтеринин көчүрмөлөрү:

– уставдын жана уюштуруу келишиминин (бирден ашык уюштуруучу (акционер/катышуучу) болсо);

- мамлекеттик каттоодон/кайра каттоодон өткөндүгү тууралуу күбөлүктүн,

- уюштуруучулардын юридикалык жак түзүү жөнүндө чечиминин,
- уставдык капиталдын өлчөмү жөнүндө,

- билдирүүчүнүн жетекчисинин/башка ыйгарым укуктуу адамынын мөөрү жана кол тамгасы менен күбөлөндүрүлгөн, башкаруунун аткаруу органдарын шайлоо жөнүндө,

- финансылык платформанын кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоо үчүн жооп берген кызмат адамы тууралуу маалыматтар (аты-жөнү, кызматы, иш тажрыйбасы, байланыш телефон номери ж.б) (бул талаптар Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнүүчү уюмдар акционерини/ катышуучусу болуп саналган өзүнчө юридикалык жакка тиешелүү);

2) финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун операциялык эрежелеринин көчүрмөсү, алар төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

- сайттын/витринанын жана/же мобилдик тиркеменин аталышы жана анын дареги (гипершилтеме ж.б.) жана туташтыруу тууралуу маалымат;

- архитектураны жана анын схемаларын толук чагылдыруу;

- финансылык платформага катышуучулар менен өз ара иш жүргүзүү үчүн иштелип чыккан API стандарттар жана анын багыттары (интерфейстер боюнча);

- финансылык платформага (маркетплейс) туташтыруу жана ал аркылуу финансылык кызматтарды (продукттарды) сунуштоо үчүн коммерциялык тарифтердин жана комиссиялык төлөмдөрдүн категориясы;

- финансылык платформада болжолдонуучу финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси;

- платформага катышуучулардын туташуу жана андан чыгуу тартиби, шарттары жана жол-жоболору;

- финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун кирүү тартиби;

- маалыматты коргоо боюнча талаптар;

– финансылык кызматтарды сунуштоочулар менен колдонуучулардын ортосундагы талаш маселелерди чечүү тартиби;

– актуалдуу маалыматты сунуштоо тартиби;

– финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору менен төлөм системасынын катышуучуларынын укуктары, милдеттери жана жоопкерчиликтери;

– ж.б.;

3) финансылык платформанын автоматташтырылган программалык комплексинин паспортунун көчүрмөсү, алар кеминде төмөнкүлөрдү камтыйт:

– жалпы мүнөздөмөлөрү (багыты, колдонууга киргизүү күнү ж.б.);

– системанын конфигурациясы (аппараттык бөлүгү, программалык камсыздоо/системалык, прикладдык/ маалымат базалары менен башкаруу системалары, диск бөлүмдөрүнүн өлчөмдөрү, резервдик көчүрмөлөө картасы ж.б.).

4) финансылык платформанын катышуучуларын туташтыруу жана өз ара зарыл иш жүргүзүүлөрү үчүн иштелип чыккан ачык API стандарттары;

5) финансылык кызматтарды сунуштоочулар менен түзүлгөн келишим долбоору;

6) финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучулар менен түзүлгөн ачык оферта келишиминин долбоору;

7) коммерциялык банктын, микрофинансылык уюмдун жана/ же финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун функциялары менен өз ара иш жүргүзүү операторунун/төлөм системаларынын/төлөм уюмдарынын операторунун функционалын бөлүштүрүү жөнүндө ички ченемдик документтер.

4. Финансылык платформада (маркетплейс) маалыматтык/финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жана бүтүмдөрдүн түрлөрү

8. Финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору электрондук аянтчада/витринада төмөнкү маалыматтык/ финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү жана бүтүмдөрдү сунуштай алат:

- финансылык кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө маалыматтарды (валюталар курсу, финансылык кызматтарды сунуштоочулардын кызмат көрсөтүүлөрүнүн түрлөрү, банк операцияларына тарифтер/пайыздар жана финансылык платформанын катышуучулары/сунуштоочулары менен түзүлгөн келишимдин алкагында салыштыруу түрүндө башка маалыматты) жайгаштыруу;

- Улуттук банк Башкармасынын 2010-жылдын 26-майындагы №36/7 токтому менен бекитилген «Банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча агенттик келишим түзүүдө коммерциялык банктардын ишине карата негизги талаптар жөнүндө» жобонун тизмесинде аныкталган финансылык кызмат көрсөтүүлөр жана ушул тизме боюнча финансылык кызматтарды колдонуучунун макулдугу менен жөнөкөй электрондук кол тамга аркылуу билдирмени күбөлөндүрүп, тастыктоону финансылык кызматтарды сунуштоочуга жөнөтүү, мында банк карталарынан нак акча каражаттарын берүү жана акча которуу системалары аркылуу акча которуу, электрондук акчаны жайылтуу/төлөө кызматтары эске алынбайт.

- банктык төлөм картасына байланыштыруу үчүн ээси көрсөтүлбөгөн металл эсептерин ачууга бланктарды берүү;

- финансылык платформанын кызматтарды сунуштоочуларынын расмий алтын куймаларды сатып алуу жана сатуу боюнча кызматтарын жайгаштыруу;

- финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору менен түзүлгөн келишимдин алкагында Улуттук банк тарабынан көзөмөлдөнбөгөн уюмдардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрү тууралуу маалыматтарды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жайгаштыруу жана финансылык платформанын (маркетплейс) операторунун эрежелерине кошуу;

- электрондук кол тамга коюлган колдонуучулардын документтерин өткөрүп берүү үчүн финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору жана финансылык платформанын кызматтарын сунуштоочулары ортосунда электрондук документ менен иш алып барууну колдонууга киргизүү;

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык финансылык кызматтарды сунуштоочулар тарабынан кызыкдар жактарга сатып өткөрүү үчүн башка менчик тууралуу маалыматтарды жайгаштыруу.

9. Акча каражаттары менен байланышкан операциялар, финансылык платформадагы шилтеме аркылуу финансылык кызматтарды сунуштоочулардын өзү тарабынан жүзөгө ашырылат.

10. Финансылык платформада финансылык кызматтарды сунуштоо финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун жеке кабинети аркылуу жүзөгө ашырылууга тийиш. Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонуучунун акча каражаттары финансылык платформаны пайдалануу менен буга чейин тиешелүү келишим түзгөн жана/же бул платформада түздөн-түз көрсөтүлүүгө тийиш болгон финансылык кызматтарды сунуштоочунун эсебине гана чегерилиши мүмкүн.

5. Финансылык платформага финансылык кызмат көрсөтүүлөр тууралуу маалыматтарды жайгаштырууга карата талаптар

11. Финансылык платформага (маркетплейс) финансылык кызматтарды сунуштоочулардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрү жөнүндө маалыматтарды жайгаштырууда төмөнкүлөргө жол берилбейт:

1) финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу учурунда актуалдуу болуп саналбаган ар кандай акциялар менен финансылык кызматтарды сунуштоочулардын кызмат көрсөтүүлөрү боюнча финансылык кызматтарды колдонуучулардын жаңылышуусуна алып келүүгө;

2) чындыкка дал келбеген, анын ичинде финансылык уюмдун кандайдыр бир банк операцияларын жана башка операцияларды жүргүзүү укугу тууралуу маалыматтарды камтууга;

3) эгерде тиешелүү келишимди түзүү учурунда иштин натыйжалуулугун (салымдын кирешелүүлүгүн) аныктоо мүмкүн эмес болсо, иштин натыйжалуулугу тууралуу, анын ичинде мурда реалдуу көрсөткүчтөргө негизделген гарантияларды жана убадаларды (салымдын кирешелүүлүгү) камтууга.

12. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун операциялык эрежелери, финансылык платформанын кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоонун башталган датасы, ошондой эле финансылык кызматтарды колдонуучуларды жана сунуштоочуларды тааныштыруу үчүн зарыл болгон башка ченемдик документтер,

анын ичинде финансылык платформадагы финансылык кызмат көрсөтүүлөр тууралуу маалыматты колдонуудагы жана алуудагы тарифтер (бар болсо) жалпыга жеткиликтүү жайгаштырылууга тийиш.

13. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору финансылык кызмат көрсөтүү тууралуу маалыматты мамлекеттик жана расмий тилдерде жайгаштырууга, ошондой эле колдонуучуга тилди тандоону чектебестен кызматтарды сунуштоого тийиш.

14. Финансылык платформанын (маркетплейс) кызмат көрсөтүү оператору финансылык кызматтарды сунуштоочуларга финансылык платформага кошулуу үчүн тең укуктуу шарттарды түзүүгө тийиш.

6. Ачык программалык интерфейстер (API) аркылуу финансылык платформанын операторуна туташтыруу

15. Финансылык кызматтарды сунуштоочулар финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторуна өзүнүн ачык программалык интерфейстеринен (API) колдонуу мүмкүнчүлүгүн бере алышат жана/же финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун (маркетплейс) финансылык кызматтарды сунуштоочулар (API сунуштоочулар, башка сунуштоочулар, төлөм кызматтарын сунуштоочулар, маалымат кызматтарын башка сунуштоочулар) жана API колдонуучулар ортосунда өз ара иш алып барууну бирдейлештирүү үчүн иштелип чыккан жана стандартташтырылган API-чечимдери, анын ичинде техникалык стандарттары, берилүүчү маалыматты коргоо, колдонуучулардын маалыматтарынын купуялуулугун жана финансылык кызматтарды колдонуучунун жана сунуштоочулардын маалыматтарынын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын алкагында пайдаланылышын камсыз кылуу боюнча талаптары болууга тийиш.

16. Финансылык платформага (маркетплейс) туташуу үчүн финансылык кызматтарды сунуштоочулар финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору менен өз ара иш жүргүзүшүп жана/же ага өзүнүн төмөнкү программалык интерфейстеринен (API) пайдалануу мүмкүндүгүн бере алышат:

1) маалыматтык API – финансылык продукттарды жана кызматтарды сунуштоочулардын жеткиликтүү продукттары жана кызмат көрсөтүүлөрү жөнүндө, ошондой эле банктардын кардарларын

тейлөө пункттары жайгашкан жер жана иштөө графиги, улуттук валюталардын курстары ж.б жөнүндө ачык маалыматтар;

2) сервистик API – финансылык мекеменин кардарлар колдонгон продуктары, анын ичинде ошол продукттар боюнча операциялар жөнүндө маалыматтар. Туташтырылган продукттарды жана кардардын кызмат көрсөтүүлөрүн башкаруу, кардарлардын профилиндеги маалыматтарды өзгөртүү мүмкүнчүлүгүн берүү;

3) продукттук API – учурда катталган же жаңы туташкан кардарга продуктту сунуштоого же кызматты туташтырууга, финансылык уюмдун продукту же кызмат көрсөтүүсү боюнча жеке сунушунан пайдаланууга суроо-талап.

17. API интерфейсин колдонуу ар бир ачык программалык интерфейс боюнча (API) финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун техникалык документтеринде чагылдырылууга тийиш, ал белгиленген финансылык кызматтарды сунуштоочуларга жөнөтүлөт.

18. API стандарттары финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун платформасында жарыяланууга тийиш.

7. Финансылык платформадагы маалыматтарды коргоо талаптары

19. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору (маркетплейс) кандай гана болбосун инциденттер жана штаттан тышкаркы жагдайлар жөнүндө Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 2-сентябрындагы № 2019-П-14/46-2-(ПС) «Төлөм системасындагы штаттан тышкаркы жагдайлар жөнүндө» жободо төлөм системаларынын операторлору үчүн белгиленген мөөнөттөргө ылайык Улуттук банкка маалымдоого тийиш.

20. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору (маркетплейс) финансылык бүтүмдөргө келишүү, анын ичинде маалыматтык кооптуу жагдайлар келип чыккан учурларда да платформанын үзгүлтүксүз жана туруктуу ишин камсыздоо, ошондой эле платформанын кызмат көрсөтүү жана иштөө жөндөмүн калыбына келтирүү үчүн кызматтарды сунуштоочулар менен үзгүлтүксүз негизде өз ара иш алып баруу мүмкүнчүлүгүн камсыздоого, Кыргыз

Республикасынын мыйзамдарына ылайык жеке маалыматтардын купуялуулугун, бүтүндүгүн жана сакталышын камсыздоого тийиш.

21. Финансылык кызматтарды сунуштоочулардын финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун маалымат системалары менен өз ара иш алып баруусу коргоого алынган байланыш каналдары аркылуу жүзөгө ашырылууга тийиш.

22. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору жана финансылык кызматтарды сунуштоочулар туруктуу негизде платформада финансылык кызматтардан колдонуучуларга төмөнкү маалыматтарды берүү боюнча иш-чараларды жүргүзүүгө тийиш:

а) мыйзамсыз финансылык операциялардын жүргүзүлүшүнө каршы аракеттенүү максатында, эсептөө техникасы каражаттарынын штаттык ишинин бузулушун шарттаган кооптуу программалык коддордун таасиринен маалыматтарды коргоо боюнча сунуш-көрсөтмөлөр жана талаптар;

б) аларды ишке ашырууга укугу жок адамдар финансылык бүтүмдөрдү ишке ашыруу максатында колдонуучунун маалыматын санкциясыз пайдаланышы мүмкүндүгү тобокелдиктери жөнүндө маалымдоо;

в) коргоого алынган маалыматтан санкциясыз пайдаланууга бөгөт коюу боюнча, анын ичинде колдонуучу финансылык платформада аны пайдалануу менен операциялар ишке ашырылган каражатты жоготуп (жоготсо, уурдалса) алган учурда, колдонуучу финансылык платформада аны колдонуу менен аракеттерди ишке ашырган түзүлүштүн конфигурациясын контролдоо, зыяндуу коддун таасирин өз убагында табуу чаралары жөнүндө маалымат.

23. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору жана финансылык кызматтарды сунуштоочулар эл аралык стандарттарга ылайык жыл ичинде кеминде бир жолу тобокелдиктердин деңгээлине баа берип турууга тийиш.

8. Корутунду жоболор

24. Улуттук банк Кыргыз Республикасынын аймагында финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторлорунун (маркетплейс) реестрин жүргүзөт. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору финансылык платформа кызматтарын сунуштоо

ишин (маркетплейс) токтоткондугу жөнүндө расмий билдирген күндөн тартып 5 (беш) жумуш күнү ичинде Улуттук банк тарабынан реестрден чыгарылат.

25. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү оператору ушул Жобого карата 2-тиркемеде белгиленген формага ылайык, финансылык платформада жайгаштырылган кызмат көрсөтүүлөр тууралуу маалыматты кийин кагаз жүзүндөгү версиясын жөнөтүү менен электрондук түрдө (документтин сканерден өткөрүлгөн версиясы) отчеттук чейректен кийинки айдын 25 (жыйырма бешинен) кечиктирбестен чейрек сайын берүүгө тийиш.

26. Зарыл учурда Улуттук банк сунушталган отчеттордон улам келип чыккан, финансылык платформа (маркетплейс) ишине байланыштуу кошумча маалыматтарды жана документтерди талап кылууга укуктуу, алар Улуттук банк тарабынан белгиленген мөөнөттө берилүүгө тийиш. Финансылык платформанын кызмат көрсөтүү операторунун жетекчиси маалыматтардын өз убагында, туура жана так берилиши үчүн жоопкерчиликтүү болот.

**«Кыргыз Республикасында
ачык программалык
интерфейстерди
колдонуу менен
маркетплейс финансылык
платформалары аркылуу
финансылык кызмат
көрсөтүүлөрдөн пайдалануу
мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу
жөнүндө» жобого
карата 1-тиркеме**

**Кыргыз Республикасынын
Улуттук банкы**

БИЛДИРҮҮ

Ушул аркылуу _____ финансылык платформанын кызмат көрсөтүүлөрүн сунуштоо (маркетплейс) иши башталгандыгы тууралуу билдирет.

Билдирүүгө ушул Жобонун 7-пунктуна ылайык документтердин тизмеси кошо тиркелет.

Тиркеме: _____ барактан турат.

- 1)
- 2)
- 3)

Юридикалык жактын кол тамгасы жана мөөрү

20__ -жылдын «__» _____

**«Кыргыз Республикасында
ачык программалык
интерфейстерди
колдонуу менен
маркетплейс финансылык
платформалары аркылуу
финансылык кызмат
көрсөтүүлөрдөн пайдалануу
мүмкүнчүлүгүн жөнгө салуу
жөнүндө» жобого карата
2-тиркеме**

Юридикалык жактын аталышы

_____

Финансылык платформага (маркетплейс) туташтырылган
финансылык кызматтарды сунуштоочулар тууралуу
20__ жылдын _____ чейреги үчүн

МААЛЫМАТ

Колдонуудагы келишимдердин жалпы саны: *(санын көрсөтүү
зарыл)* бардыгы болуп _____

№	Уюмдун аталышы	Юридикалык дареги жана байланыш маалыматтары	Келишимдин номери жана датасы	Сунушталуучу кызмат көрсөтүүлөрдүн түрү
Финансылык кызматтарды сунуштоочулар менен түзүлгөн келишим				
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...
Финансылык платформанын башка катышуучулары менен түзүлгөн келишим				
Финансылык платформада жайгаштырылган финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрү				
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...

Юридикалык жактын кол тамгасы жана мөөрү

20__ -ж. «__» _____

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-14/35-4-(ПС)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5- (ПС) «Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Ар башка төлөм системаларынын системалар аралык интеграцияланышын камсыз кылуу жана QR-коддорду пайдаланган төлөөчүлөр үчүн төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү боюнча төлөм системаларынын бирдиктүү төлөм алкагын түзүү максатында, Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС) «Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин.

2. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик

реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Ушул токтомго карата тиркеменин 2022-жылдын 1-августунан тартып күчүнө кире турган 4 жана 8-пункттарын кошпогондо, токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Коммерциялык банктар, төлөм системасынын операторлору/ төлөм уюмдары жана алардын агенттери 2022-жылдын 30-сентябрына чейин QR-коддорду бирдейлештирүү жана аларды Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Стандартташтыруу жана метрология борборунун 2019-жылдын 15-апрелиндеги 18-СТ буйругу менен бекитилген КМС 1348:2019 Финансылык төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн эки өлчөмдүү штрих-код белгилеринин улуттук стандартына ылайык келтирүү боюнча иш-чараларды акырына чыгарсын.

5. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, төлөм уюмдарын жана төлөм системаларынын операторлорун тааныштырсын.

6. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

7. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 2-июнундагы
№ 2022-П-14/35-4-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС)
«Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код)
колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелерин
бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 11-декабрындагы № 2019-П-14/62-5-(ПС) «Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

токтомдун аталышындагы жана 1-пунктундагы «төлөмдөрдү» деген сөздөн кийин «жана которууларды» деген сөздөр менен толукталсын.

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Эки өлчөмдүү штрихкод белгилерин (QR-код) колдонуу менен төлөмдөрдү өткөрүү эрежелеринин:

1) аталышындагы «төлөмдөрдү» деген сөздөн кийин «жана которууларды» деген сөздөр менен толукталсын;

2) 3-пункттагы «QR-коддорун» деген сөздөн кийин «/ төлөм шилтемелерин» деген сөз менен толукталсын.

3) 5-пункт төмөнкү мазмундагы сегизинчи абзац менен толукталсын:

«Төлөм инструменти – колдонуучуга төлөмдөрдү кабыл алуу жана/же акча каражаттарын которуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган төлөм системасынын катышуучусунун төлөм тиркемеси жана/же техникалык чечими»;

4) 6-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«6. Төлөм системаларынын катышуучулары төмөнкү шарттарды сактоо менен ушул Эрежелердин талаптарына ылайык өз ара иш алып баруу оператору/операторлору аркылуу QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү жүргүзүүгө тийиш:

1) төлөм системаларынын бардык катышуучуларынын QR-коддорун генерациялоо системалары Улуттук стандарттын жана ушул Эрежелерге карата 1-тиркеменин талаптарына толугу менен шайкеш келүүгө жана өз ара иш алып баруу операторуна кошулуу аркылуу төлөм системаларынын башка катышуучулары менен системалар аралык интеграциялоо үчүн функционалдык шайкештикти камсыз кылууга тийиш;

2) төлөм системаларынын катышуучусунун QR-коддорду генерациялоонун өздүк системасында артыкчылыктарына жараша топтолгон QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү иштеп чыгуу төлөм системаларынын ошол катышуучусунун өздүк системасында жүргүзүлөт (иштелип чыгат);

5) Эрежелер төмөнкү мазмундагы 6.1. жана 6.2-пункттар менен толукталсын:

«6.1. Чарба жүргүзүүчү субъекттерге (соода-тейлөө ишканасы) QR-коддорду пайдалануу менен төлөмдөрдү жүргүзүү боюнча кызмат көрсөтүүлөр үчүн комиссиялык сый акы жана тарифтер төлөм системаларынын катышуучулары тарабынан Кыргыз Республикасынын банк мыйзамдарынын талаптарына ылайык өз алдынча белгиленет жана өз ара иш алып баруу оператору менен макулдашуу (жактыруу) талап кылынбайт;

6.2. Өз ара иш алып баруу операторуна Кыргыз Республикасынын монополияга каршы жөнгө салуу мыйзамдарына каршы келген, атаандашууга жол бербөөгө, чектөөгө же четтетүүгө багытталган жана төлөм системаларынын башка катышуучуларына карата негизсиз артыкчылыктарды берүү жагында иш-аракеттерди жүргүзүүгө (өзүнүн операциялык эрежелеринде талаптарды белгилөөгө), Кыргыз Республикасынын бюджетине түздөн-түз багытталган төлөмдөрдү кошпогондо, айкын экономикалык мааниси жок жана/же тараптардын бири чыгым тартуу менен иш алып баруусун шарттаган келишимдик мамилелерди түзүүгө тыюу салынат.»;

б) 8-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

«Төлөм системасынын катышуучусу тарабынан QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү өткөрүүсү төлөм системаларынын катышуучусунун өзү операциялык эрежелерге жана техникалык регламентке ылайык жүзөгө ашырылат, мында төлөм

системаларынын катышуучусу QR-кодду пайдалануу менен төлөм жүргүзүүнү камсыз кылуу жана төлөөчүдөн акыркы алуучуга чейин акча каражаттарынын келип түшүүсү үчүн жоопкерчилик тартат.»;

7) 12-пункттун:

алтынчы абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«– өз ара иш алып баруу операторунун системасы «Элкарт» улуттук төлөм системасынын операторунун системасына туташтырылууга тийиш.»;

– төмөнкү мазмундагы жетинчи жана сегизинчи абзацтар менен толукталсын:

«– өз ара иш алып баруу операторунун системасы Улуттук банктын Айкын убакыт ыргагында эсептешүүлөрдүн grosстук системасына туташтырылууга тийиш;

– QR-кодду генерациялоо системасы Улуттук стандарттын жана ушул Эрежелерге карата 1-тиркеменин талаптарына ылайык келүүгө тийиш»;

8) 17-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«Ар башка төлөм системалары системалар аралык интеграциялоо үчүн төлөм системаларынын катышуучулары өз ара иш алып баруу оператору менен QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү боюнча туташуу келишимин түзүшөт.»;

9) 24-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

«Кандай гана туташтыруу болбосун, QR-коддун жана төлөм шилтемесинин колдонулушу Улуттук стандарттын жана ушул Эрежелерге карата 1-тиркеменин талаптарына толугу менен ылайык келүүгө тийиш.»;

10) 25-пунктунун 7-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«7) өз ара иш алып баруу оператору ага туташтырылган төлөм системаларынын катышуучуларынын QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөр боюнча акыркы эсептешүүлөр үчүн клирингдик файлдардын күн сайын өз учурунда түзүлүшүн камсыз кылат »;

11) 32-пункт төмөнкү редакцияда берилсин:

«Төлөм системасынын катышуучусу QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн төлөм инструментинде QR-кодду

сканерлөө жана/же төлөм шилтемеси аркылуу өтүү, жүргүзүлгөн төлөм жөнүндө билдирмелерди алуу, ошондой эле пайдаланылып жаткан төлөм инструментинин техникалык мүмкүнчүлүктөрүнө жараша QR-кодду генерациялоо мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга тийиш.»;

12) Эрежелер төмөнкү мазмундагы 39 жана 40-пункттар менен толукталсын:

«39. Төлөм системаларынын катышуучулары чейрек сайын Улуттук банкка ушул Эрежелерге карата 2-тиркеменин формасына ылайык QR-код аркылуу жүзөгө ашырылган төлөмдөр жана которуулар жөнүндө маалыматтарды отчеттук чейректен кийинки айдын 25 (жыйырма бешинен) кечиктирбестен, кагаз түрүндөгү версиясын кошумча жөнөтүү менен электрондук түрдө (документтин сканерден өткөрүлгөн версиясын) берүүгө тийиш.

40. Төлөм системасынын катышуучулары QR-кодду пайдалануу менен төлөмдөрдү жүргүзүүдө Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндө мыйзамдарына ылайык тобокелдиктерди аныктоо, баалоо, мониторинг жүргүзүү, башкаруу, азайтуу жана документтештирүү/белгилөө, анын ичинде төлөөчү кардардын контролго алынуучу жана шектүү операциялардын белгилери бар операцияларын аныктоо боюнча чараларды өз алдынча жүргүзүшөт.»;

13) ушул Эрежелерге карата тиркеменин «тиркеме» деген сөздөн кийин «1» деген сан менен жана «төлөмдөр» деген сөздөн кийин «жана которуулар» деген сөздөр менен толукталсын;

14) Эрежелер төмөнкү мазмундагы 2-тиркеме менен толукталсын:

«Эки өлчөмдүү штрих-код белгилерин (QR-код) пайдалануу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү эрежелерине карата 2-тиркеме

Төлөм системаларынын катышуучусунун аталышы

20__-жылдын _____ чейреги үчүн

QR-коддор аркылуу төлөмдөрдүн жана которуулардын жүзөгө ашырылышы жөнүндө

ОТЧЕТ

№	QR-коддорду пайдалануу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү үчүн колдонулган төлөм инструментинин түрү	Төлөм системасынын катышуучусу туташтырылган өз ара иш алып баруу оператору	Которуулар		Товарлар/кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөм			Соода-тейлөө ишканаларынын (QR-коддор аркылуу төлөмдөрдү кабыл алуу боюнча суб-катышуучулардын) саны (бардыгы)	
			Өз системасында	Системалар аралык	Өз соода-тейлөө ишканаларынын пайдасына (чыг.)	Алардын ичинен бюджетке төлөмдөр	Системалар аралык төлөмдөр (чыг.)	Алардын ичинен активдүү	Жалпы саны
1.			Көлөмү Саны	Чыгуучу Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны		
2.			Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны		
3.			Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны	Көлөмү Саны		

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 15-июнундагы
№ 2022-П-33/37-2-(НФКУ)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кредиттик союздарды жөнгө салган айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин:

– 2005-жылдын 4-майындагы № 14/2 «Кыргыз Республикасындагы кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелери жөнүндө»;

– 2015-жылдын 23-декабрындагы № 78/25 «Кредиттик союздарды лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу».

2. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Банк эмес финансы-кредит уюмдарын көзөмөлдөө башкармалыгы ушул токтом менен кредиттик союздарды, «Кыргызстандын кредиттик союздарынын жана кооперативдеринин улуттук ассоциациясы» юридикалык жактардын бирикмесин тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Банк эмес финансы-кредит уюмдарын көзөмөлдөө башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын «15» июнундагы
№2022-П-33/37-2-(НФКУ)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
кредиттик союздарды жөнгө салган айрым
ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр**

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2005-жылдын 4-майындагы № 14/2 «Кыргыз Республикасында кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелери жөнүндө» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасындагы кредиттик союздардын ишин жөнгө салуу эрежелеринин:

– «II. Терминдер жана аныктамалар» бөлүмүнүн төртүнчү жана бешинчи абзацтары күчүн жоготкон катары таанылсын;

– 3.2-пункту күчүн жоготкон катары таанылсын;

5.1-пунктунун:

– экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Кредиттик союздун тышкы карыз алууларынын максималдуу өлчөмүнүн ченемин эсептөөдө тышкы карыз алуулардын суммасына, кредиттик союздун Кыргыз Республикасынын «Кредиттик союздар жөнүндө» мыйзамында каралган жана мамлекеттик программалар боюнча карыз алуулары камтылат.»;

– үчүнчү абзацы күчүн жоготкон катары таанылсын;

– 5.1.1-пункту күчүн жоготкон катары таанылсын;

– 5.1.2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5.1.2. Биринчи жыл иштеген кредиттик союздар үчүн, ошондой эле мамлекеттик программалар боюнча карыз алуучу кредиттик союздар үчүн, тышкы карыз алуулардын максималдуу өлчөмүнүн ченеми (Н1) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

Н1 (≤) СК х 4

Тышкы карыз алуулардын максималдуу өлчөмүнүн ченеминин (Н1) мааниси суммардык капиталдын төрт эселенген өлчөмүнөн ашпоого тийиш.»;

– 5.1.3-пунктундагы «8 жылдан» деген сан жана сөз «1 жылдан» деген сан жана сөзгө алмаштырылсын;

– 5.2.2-пункту күчүн жоготкон катары таанылсын;

– 5.2.3-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5.2.3. Бир карыз алуучуга карата тобокелдиктин максималдуу өлчөмүнүн ченеми (Н2), төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$H2 = MK / CK \times 100 (\leq) 20\%$, мында:

МК – бир карыз алуучуга берилген кредиттер боюнча чогуу алгандагы карыздын максималдуу өлчөмү;

СК – кредиттик союздун суммардык капиталы.

Бир карыз алуучуга карата максималдуу тобокелдиктин ченеминин мааниси (Н2) суммардык капиталдын 20% ашпоого тийиш.»;

– 5.3.3-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5.3.3. Кредиттик союздун Улуттук банктан лицензия алышкан, финансы-кредит уюмдарынын капиталына инвестицияларынын суммасы суммардык капиталдын 15% ашпоого тийиш.

Финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын максималдуу өлчөмүнүн ченеми (Н3) төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$H3 = СИ / СК \times 100 (\leq) 15\%$, бул жерде:

СИ – КСФКнын капиталына инвестицияларды кошпогондо, Улуттук банктан лицензия алышкан финансы-кредит мекемелеринин капиталына инвестициялардын чогуу алгандагы суммасы;

СК – кредиттик союздун суммардык капиталы.»;

– 5.3.4-пунктундагы «10» саны «15» деген санга алмаштырылсын;

– 5.4.2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5.4.2. Негизги каражаттарга инвестициялардын максималдуу өлчөмү (Н4) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$H4 = НК/СК \times 100 (\leq) 20\%$, мында:

НК – негизги каражаттарга инвестициялардын суммасы (грант жана кайтарымсыз жардам катарында алынган негизги каражаттардан тышкары);

СК – кредиттик союздун суммардык капиталы;

Кредиттик союздун имарат, жер, эмерек жана жабдуулар сыяктуу (грант жана кайтарымсыз жардам катарында алынган негизги каражаттардан тышкары) кредиттик союз тарабынан өзүнүн чарба иштерин жүргүзүүсү үчүн зарыл болгон негизги каражаттарга чогуу алгандагы салымдары, суммардык капиталдын 20% ашпоого тийиш.»;

– 5.5.1-пунктунун экинчи жана сегизинчи абзацындагы «5%» деген сан жана белги «2%» деген санга жана белгиге алмаштырылсын;

– 5.6.2-пунктунун экинчи абзацындагы «100» деген сандан кийин «≥ 10%» саны жана белгилери менен толукталсын;

– 5.6.2-пункту төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Институционалдык капиталдын шайкештиги ченеминин мааниси (Н6-1) 10% кем болбоого тийиш.»;

– 5.6.3-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5.6.3. Суммардык капиталдын шайкештигинин ченеми (Н6-2) төмөнкү формула боюнча аныкталат:

$$Н6-2 = СК / СА \times 100 \geq 15\%, \text{ мында:}$$

СК – кредиттик союздун суммардык капиталы;

СА – кредиттик союздун суммардык активдери.

Суммардык капиталдын шайкештик ченеминин мааниси (Н6-2) 15% кем болбоого тийиш.»;

– 5.6.4 жана 5.6.5-пунктчалары күчүн жоготкон катары таанылсын;

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 23-декабрындагы № 78/25 «Кредиттик союздарды лицензиялоо жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кредиттик союздарды лицензиялоо жөнүндө» жобонун:

– 6-пункту төмөнкү мазмундагы экинчи абзац менен толукталсын:

«Эгерде кредиттик союздун бардык операциялары нак эмес түрдө жүргүзүлсө жана/же бардык операциялар коммерциялык банктагы эсептешүү эсеби аркылуу жүргүзүлсө, кассалык жайдын болушу талап кылынбайт.»;

– 79-пунктунун экинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«– кредиттик союз жоюу чечимин кабыл алган учурдан тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде лицензияны (кошумча лицензияны кошо алганда) жана кредиттик союздун жалпы жыйынына катышкан бардык катышуучулардын колу коюлган, кредиттик союздун ыктыярдуу жоюлуусу жөнүндө жалпы жыйындын нотариалдык күбөлөндүрүлгөн протоколун Улуттук банкка тапшырууга тийиш;».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 22-июлундагы
№ 2022-П-33/45-2-(НПА)

Чет өлкө валютасында алмашуу операцияларын жүргүзүү чөйрөсүндө убактылуу чечимдер жөнүндө

Кыргыз Республикасында экономикалык коопсуздукту камсыз кылуу жана дүйнөдө орун алып турган геосаясий кырдаалга жана алардын ички финансылык рынокко таасирине байланыштуу алгылыксыз жагдайларды жана тобокелдиктерди кыскартуу максатында, Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын коммерциялык банктары:

– алмашуу бюролору менен операцияларды жүргүзүүдө алмашуу бюросунун бир календардык күн ичинде бир жолу жүгүртүү каражаттарынын чегинде накталай/накталай эмес чет өлкө валютасын сатып алуу/сатуу суммасын чектесин;

– отчеттук жумадан кийинки дүйшөмбү күнү саат 14.00гө чейин Улуттук банкка ушул токтомдун 1-тиркемесине ылайык жума сайын отчет сунушташсын;

– отчеттук айдан кийинки иш күнү саат 16:00гө чейин ар бир айдын акыркы иш күнүнө карата абал боюнча алмашуу бюросу менен жүргүзүлгөн операциялар накталай/накталай эмес чет өлкө валютасын сатып алуу/сатуу жөнүндө маалыматты Улуттук банкка сунушташсын.

2. Алмашуу бюролору:

– коммерциялык банктар менен алмашуу бюронун чогуу алганда жүгүртүү каражаттарынан ашкан суммада накталай чет өлкө валютасын сатып алуу/сатуу боюнча операцияларды бир календардык күндүн ичинде жүргүзүүгө тыюу салынат;

– коммерциялык банктар менен накталай/накталай эмес чет өлкө валютасын сатып алуу/сатуу боюнча операцияларды жүргүзүүдө коммерциялык банктарга контролдук-кассалык машинанын (ККМ) чегин тиркеп, алмашуу бюросунун жетекчисинин кол тамгасын койдуруу менен алмашуу бюросунун мурунку күндүн акырына жана/же күндүн башталышына карата жүгүртүү каражаттарынын көлөмүн тастыктаган маалыматтарды жазуу жүзүндө сунушташсын.

3. Ушул токтомдун талаптары бузулган учурда коммерциялык банктарга, алмашуу бюролоруна лицензияны кайтарып алуу, ошондой эле тиешелүү кызмат адамдарына карата таасир этүү чараларын кошо алганда Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык таасир этүү чаралары көрүлөт.

4. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет жана Улуттук банк Башкармасынын тиешелүү чечими кабыл алынганга чейин колдонулат.

5. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

6. 1-Банктык көзөмөл башкармалыгы, 2-Банктык көзөмөл башкармалыгы, Банк эмес финансы-кредит уюмдарын көзөмөлдөө башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин, «Альянс» алмашуу бюролору ассоциациясын, алмашуу бюролорун тааныштырсин.

7. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык

башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

8. Токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кеземел блогунун ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын «22» июлундагы
№ 2022-П-33/45-2-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**Коммерциялык банктардын алмашуу бюролору менен накталай/накталай эмес чет өлкө
валютасында операциялары боюнча
ЖУМАЛЫК ОТЧЕТ**

_____ (коммерциялык банктын аталышы)
20__-жылдын «__» _____

Алмашуу бюронун аталышы	Валюта коду	Күндүн башталышына карата калдык	Сатып алуу курсу (сом/чет өлкө валютасы)	Сатып алуу көлөмү	Операциянын түрү (накталай/накталай эмес валютаны алмаштыруу)	Сатуу курсу (сом/чет өлкө валютасы)	Сатуу көлөмү	Операциянын түрү (накталай/накталай эмес валютаны алмаштыруу)	Күн акырына карата калдык
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 25-июлундагы
№ 2022-П-07/46-1-(ДКП)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чен өлчөмү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 24, 28 жана 68-беренелерине таянуу менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эсептик чени жылдык 14,00 пайыз өлчөмүндө белгиленсин.
2. Токтом 2022-жылдын 26-июлунан тартып күчүнө кирет.
3. Экономика башкармалыгы эсептик чен өлчөмү жөнүндө маалыматтын Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында токтом кабыл алынган күндөн тартып 1 (бир) жумуш күнү ичинде жарыяланышын камсыз кылсын.
4. Токтомдун аткарылышын контролдоо Экономика башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

3. Чокоев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-12/47-4-(НПА)

«Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2020-жылдын 12-августундагы № 2020-П-12/45-3-(НПА) «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2020-жылдын 12-августундагы № 2020-П-12/45-3-(НПА) токтому менен бекитилген «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобого өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет).

2. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

3. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

4. Банктарды көзөмөлдөө методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, «Кыргызстан банктарынын союзу» юридикалык жактар бирикмесин,

Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Банктарды көзөмөлдөө методологиясы жана лицензиялоо башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

3. Чокоев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-12/47-4-(НПА)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк 2020-жылдын
12-августундагы № 2020-П-12/45-3-(НПА) «Атайын
жөнгө салуу режими жөнүндө» жобону бекитүү
тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2020-жылдын 12-августундагы № 2020-П-12/45-3-(НПА) «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобонун:

– 1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«1. Ушул «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жободо (мындан ары – Жобо) инновациялык банктык операцияларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү/технологияларды киргизүү үчүн атайын жөнгө салуу режимин түзүү тартиби, буга чейин Кыргыз Республикасынын банк жана төлөм системаларында сунушталбаган жаңы кызмат көрсөтүүлөрдү жана технологияларды ыңгайлаштыруу зарылчылыгы келип чыккан шартта, атайын жөнгө салуу режимине катышуучулардын катышуу тартиби жана аларга карата талаптар аныкталат. Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын талаптары ушул Жободо жана Улуттук банктын Көзөмөл боюнча комитетинин/ Төлөм системасы боюнча комитетинин (мындан ары – Комитет) чечимдеринде каралган өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен, атайын жөнгө салуу режимдеринин иши боюнча укуктук мамилелерге колдонулат.

Атайын жөнгө салуу режимине катышуу үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык банктык операцияларга тиешелүү операциялардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн шайкештигин аныктоо критерийлери:

– операцияларды жүргүзүүдө жана (же) кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоодо колдонулган технологиялар рынок үчүн принципалдуу жаңы болуп саналат;

– операциялар жана кызмат көрсөтүүлөр же атайын жөнгө салуу режиминин алкагында башка субъект тарабынан сунушталбаган технологияларды колдонуу;

– операциялардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн керектөө зарылчылыгы буга чейинки ушул сыяктуу продуктуларга салыштырмалуу жакшыртылган болуп саналат жана операцияларды жүргүзүүнүн натыйжалуулугун кыйла жогорулатат;

– операциялар жана кызмат көрсөтүүлөр банктык рынокто субъекттер тарабынан буга чейин колдонулган эмес же Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары менен чектелген;

– операциялар жана кызмат көрсөтүүлөр Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары менен жөнгө салынбайт жана операцияларды жүргүзүүгө түздөн-түз тыюу салынган эмес.

Тестирлөө үчүн сунушталган операциянын жана (же) кызмат көрсөтүүнүн жогоруда көрсөтүлгөн критерийлерге ылайык келиши атайын жөнгө салуу режимин түзүү үчүн милдеттүү болуп саналат.»;

– 4-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«4. Атайын жөнгө салуу режимин түзүү ыктыярдуулук, ачык-айкындуулук, отчеттуулуктун теңдиги жана атайын жөнгө салуу режиминин бардык катышуучуларына карата чектөөлөрдү киргизүү принциптеринин негизинде, ошондой эле банк иши жана натыйжалуу көзөмөл боюнча эл аралык стандарттардын сунуштарын эске алуу менен жүзөгө ашырылат. Мында атайын жөнгө салуу режимин ишке ашыруу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында көрсөтүлгөн Борбордук банк катары Улуттук банктын ишинин негизги максаттарынын, операцияларынын жана принциптеринин өзгөрүшүнө таасирин тийгизбөөгө тийиш.

Атайын жөнгө салуу режиминин алкагында айрым юридикалык жактарга атайын жөнгө салуу режимине катышуунун кыйла пайдалуу шарттарын камсыз кылган жеңилдиктерди берүүгө жол берилбейт.

Тобокелдиктерди тескөө ыкмалары катышуучунун иш масштабына жана атайын жөнгө салуу режиминин алкагында инновациялык

банктык кызмат көрсөтүүлөрдү же технологияларды киргизүүгө байланыштуу тобокелдиктерге шайкеш келүүгө тийиш.»;

- 5-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5. Атайын жөнгө салуу режиминин шарттары сакталышына Билдирме ээси жана Кошо билдирме берүүчү (эгерде болсо) жоопкерчиликтүү болуп саналат.

Мында атайын жөнгө салуу режимине кирүү үчүн Билдирме ээси/ Кошо билдирүүчү (эгер болсо) катары Кыргыз Республикасынын аймагында катталган юридикалык жак саналат, ал төмөнкү талаптарга жооп берүүгө тийиш:

- Билдирме берүүчүгө (Кошо билдирме берүүчүгө) же анын жетекчисине же болбосо уюштуруучусуна (акционерге, катышуучуга) карата билдирме бергенге чейинки акыркы 3 (үч) жыл ичинде колдонулган, аткарылбаган таасир этүү чараларынын жоктугу;

- Билдирме ээси жоюу же банкроттук процессинде же атайын режимде болбоого тийиш;

- Билдирме ээсине (Кошо билдирме берүүчүгө) же анын жетекчисине же болбосо уюштуруучусуна (акционерге, катышуучуга) карата соттун чечими боюнча же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иштин ушул түрүн жүргүзүүгө тыюу салуунун жоктугу;

- Билдирме ээсинин (Кошо билдирме берүүчүнүн) уюштуруучуларынын курамында оффшордук чөлкөмдө катталган аффилирленген жактардын же болбосо оффшордук чөлкөмдө жашаган же тизмеси Улуттук банк тарабынан белгиленген оффшордук чөлкөмдө катталган юридикалык жактардын акционерлери (катышуучулары) болуп саналган жеке адамдардын жоктугу;

- Билдирме ээсинин (Кошо билдирме берүүчүнүн) финансылык абалы канааттандырарлык болушу зарыл (же Билдирме ээси (Кошо билдирме берүүчү) атайын жөнгө салуу режимин түзүү жана жүргүзүү үчүн жетиштүү финансылык жана башка ресурстарга ээ болууга милдеттүү.»;

- 6-пункту 9-абзацтан кийин төмөнкү мазмундагы абзац менен толукталсын:

«Тестирилөө учурунда техникалык тапшырманын мазмуну өзгөрүлгүс болууга тийиш.»;

– 8-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«8. Билдирменин курамына төмөнкүлөр кирет:

– ушул Жобого карата 1-тиркеменин формасы боюнча Билдирме берүүчүнүн бланкында таризделген, ушул Жобого ылайык ага тиркелген документтердин тизмеги, жетекчинин колу коюлган жана Билдирме ээси менен Кошо билдирме берүүчүнүн (эгер болсо) мөөрү менен күбөлөндүрүлгөн, атайын жөнгө салуу режимин түзүү өтүнүчү менен берилген арыз, же болбосо, анын Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык таризделген электрондук формасы;

– ушул Жобого карата 2-тиркеменин формасы боюнча Билдирме ээси жана Кошо билдирме берүүчү (эгер болсо) жөнүндө маалымат жана Кошо билдирме берүүчүнүн жазуу жүзүндөгү макулдугу;

– ушул Жобого карата 3-тиркеменин формасы боюнча операция, кызмат көрсөтүү/технология жөнүндө маалымат, аны тестирилөө Билдирме ээси тарабынан сунушталат;

– жарыяланган уставдык капиталдын суммасын көрсөтүү менен тиешелүү мамлекеттик органдардан тастыктоону алуу үчүн реквизиттери менен Билдирме ээсинин/Кошо билдирме берүүчүнүн (эгер болсо) уюштуруу документтеринин нотариалдык күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрү же электрондук формалары;

– Билдирме ээсинин акыркы отчеттук финансылык жыл үчүн тиешелүү түрдө күбөлөндүрүлгөн бухгалтердик/финансылык отчету;

– сунушталган операцияны жана кызмат көрсөтүүнү жүргүзүүдөн күтүлүүчү натыйжалардын болжолдуу экономикалык эсептөөлөрү.

Уюштуруу документтерин жана бухгалтердик/финансылык отчет берүү талабы Улуттук банктын көзөмөлүнө алынган Билдирме ээси жана Кошо билдирме берүүчү (эгер болсо) катары иш алып барган жактарга таркатылбайт.»;

– 9-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«9. Операция, кызмат көрсөтүү/технология жөнүндө маалыматта (3-тиркеме) болжолдонгон операциянын, кызмат көрсөтүүнүн/технологиянын мазмуну жана маңызы кыскача көрсөтүлүшү зарыл. Мында операция, кызмат көрсөтүү/технология жөнүндө толук

маалымат эркин формада, анын ичинде графикалык жана схемалык формаларда кошумча тиркелүүгө тийиш.»;

- 10-пунктунун 4-абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«Эгерде Улуттук банк тарабынан алынган документтер белгиленген талаптарга жооп бербесе жана/же аларды карап чыгуу жана алар боюнча чечим кабыл алуу үчүн жетиштүү маалыматты камтыбаса, документтерди кароо мөөнөтү Улуттук банк белгиленген талаптарды канааттандырган документтерди алган күндөн тартып эсептеле баштайт.»;

- 14-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«14. Эгерде Билдирмени кароонун жыйынтыгы боюнча Билдирме ээсинин (Кошо билдирме берүүчүнүн) ушул Жободо белгиленген талаптарга ылайык келбегендиги, же болбосо төмөнкүлөр аныкталса, анда анын дарегине атайын жөнгө салуу режимин түзүүдөн баш тартуунун себеби көрсөтүлгөн кат жөнөтүлөт:

- банк операцияларын жана кызмат көрсөтүүлөрдү керектөөчүлөрдүн укуктарын жана/же кызыкчылыктарын бузуу бөлүгүндөгү олуттуу тобокелдиктер;

- олуттуу операциялык тобокелдиктер жана террористтик ишти каржылоо жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) байланыштуу тобокелдиктер;

- берилген документтерде так эмес маалыматтардын болушу;

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык сунушталган же пайдаланылган окшош банктык операция же кызмат көрсөтүү болгон учурда;

- тестирилөө үчүн сунушталган кызмат көрсөтүүнү/операцияны ушул Жобонун 1-пунктунда көрсөтүлгөн критерийлерге ылайык келбейт деп таануу.»;

- 15-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«15. Тиешелүү комитет же комитеттер Билдирменин курамына киргизилген, каралган документтердин негизинде төмөнкү чечимдерди кабыл алат/алышат:

- атайын жөнгө салуу режимин түзүү же түзүүдөн баш тартуу жөнүндө;

- атайын жөнгө салуу режиминин алкагында банк операцияларынын чектелген тизмесин жүргүзүү укугуна лицензия берүү жөнүндө;

- атайын жөнгө салуу режиминин чектөөлөрүн аныктоо жөнүндө;

- болжолдуу тестирилөөнү өткөрүүнүн сандык жана сапаттык көрсөткүчтөрүнүн негизинде ийгиликке баа берүү критерийлерин бекитүү жөнүндө;

- тестирилөө учурунда кызмат көрсөтүү шарттары жана/же катышуучулардын Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын айрым талаптарын аткаруудан толук/жарым-жартылай бошотулушу тууралуу;

- атайын жөнгө салуу режиминин аракетин токтотуу шарттарын белгилөө тууралуу;

- түзүмдүк бөлүмгө атайын жөнгө салуу режимин жүргүзүү үчүн жоопкерчиликти жүктөө жөнүндө;

- атайын жөнгө салуу режиминин мөөнөтүн узартуу жөнүндө;

- тестирилөө үчүн сунушталган операциянын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен атайын жөнгө салуу режиминин катышуучусуна экономикалык ченемдер боюнча кошумча талаптарды белгилөө жөнүндө;

- ийгиликтүү тестирилөөдө лицензиянын мөөнөтүн Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилгенге чейин узартуу жөнүндө.»;

- 21-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«21. Эгерде банк операцияларын жана кызмат көрсөтүүлөрдү тестирилөө техникалык тапшырмага ылайык, лицензия алган учурдан тартып 6 (алты) ай ичинде башталбаса, лицензиянын аракети токтотулат. Лицензиянын аракети токтотулгандыгы жөнүндө билдирүү Улуттук банк тарабынан атайын жөнгө салуу режиминин Катышуучусуна жөнөтүлөт.»;

- 31-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«31. Лицензиянын мөөнөтү аяктаганга чейин 30 календардык күндөн кечиктирилбеген мөөнөттө же техникалык тапшырмада белгиленген тестирилөөнүн сандык жана сапаттык көрсөткүчтөрү менен критерийлерге жеткен учурда, атайын жөнгө салуу режиминин

катышуучусу тестирилөөнүн натыйжалары жөнүндө отчетту (мындан ары – отчет) Улуттук банкка жөнөтөт, ал төмөнкүлөрдү камтыйт:

- техникалык тапшырманын шарттарында көрсөтүлгөн жана дал келбестиктин (бар болсо) себептерине ылайык тестирилөөнүн жүрүшүндө жетишилген сандык жана сапаттык көрсөткүчтөр жөнүндө маалымат;

- тестирилөөнүн жүрүшүндө атайын жөнгө салуу режиминин Катышуучусу туш болгон көйгөйлөрдү жана көрүлгөн чараларды баяндоо;

- керектөөчүлөр тарабынан кызмат көрсөтүүлөрдүн талап кылынышын баалоо;

- кызмат көрсөтүүнү андан ары сунуштоого тоскоол болушу мүмкүн болгон ченемдик укуктук актылардын жоболорун көрсөтүү;

- керектөөчүлөрдүн кызмат көрсөтүүгө байланыштуу даттануу фактылары жөнүндө маалыматтар;

- тестирилөөнүн жүрүшүндө орун алган тобокелдиктер жана көрүлгөн чаралар жөнүндө маалыматтар;

- ушул Жобонун 4-тиркемесине ылайык толтурулган форма;

- банк операцияларын андан ары ченемдик жөнгө салуу боюнча сунуштар.».

– «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобонун 2-тиркемеси төмөнкү редакцияда берилсин:

«

БИЛДИРМЕ ЭЭСИ ТУУРАЛУУ МААЛЫМАТ

Уюмдун толук аталышы	
Уюмдун юридикалык жана айкын дареги	
Уюмдун мамлекеттик каттоодон өткөндүгү жөнүндө күбөлүктүн реквизиттери	
Күбөлүктүн берилген датасы	
Салык төлөөчүнүн идентификациялык номери (ИНН)	
Уюмдун веб-сайты (эгер болсо)	
Башка мамлекеттик органдардан башка уруксат берүүчү документтердин болушу	
Билдирме ээсинин байланыш адамынын аты-жөнү жана кызматы	
Билдирме ээсинин байланыш адамынын электрондук дареги	
Билдирме ээсинин байланыш адамынын телефону	
КОШО БИЛДИРМЕ БЕРҮҮЧҮ ТУУРАЛУУ МААЛЫМАТ	
Уюмдун толук аталышы	
Уюмдун юридикалык жана айкын дареги	
Уюмду мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүктүн реквизиттери	
Күбөлүктүн берилген датасы	
Салык төлөөчүнүн идентификациялык номери (ИНН)	
Уюмдун веб-сайты	

» ;

– «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобонун 3-тиркемеси төмөнкү редакцияда берилсин:

«

ИННОВАЦИЯЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮ/ТЕХНОЛОГИЯ ЖӨНҮНДӨ МААЛЫМАТ

<p>Сунушталган инновациялык кызмат көрсөтүү/технология жөнүндө кеңири маалымат (графикалык/схемалык форма тиркелет).</p>	<p>Банктык операциялар жана кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө маалымат</p>
<p>Инновациялык кызмат көрсөтүүнүн/инновациялык технологияларды ишке ашыруунун бизнес-процессин чагылдыруу</p>	<p>Бизнес-процессти чагылдыруу, ошондой эле бизнес-процесстин графикалык формасы тиркелет.</p>
<p>Рынок үчүн кызмат көрсөтүү/технологиянын жаңылыгын чагылдыруу. Кандай социалдык жана экономикалык оң натыйжа күтүлөт?</p>	<p>Сунушталып жаткан операциянын жана кызмат көрсөтүүнүн рынокто сунушталып жаткан башка банктык операциялардан жана кызмат көрсөтүүлөрдөн, же болбосо аларды сунуштоонун жаңы технологиясынан айырмасы. Сандык көрсөткүчтөрүн көрсөтүү менен, кызмат көрсөтүүнүн оң натыйжасын белгилөө</p>
<p>Локалдык рыноктон (эгер болсо) тышкары бирдей инновациялык кызмат көрсөтүүлөрдү/технологияларды сунуштоо тууралуу маалымат же мындай тажрыйбанын жоктугун көрсөтүү</p>	<p>Локалдык рыноктон тышкары бирдей банк операцияларын жана кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо тууралуу маалымат же мындай тажрыйбанын жоктугун көрсөтүү</p>
<p>Атайын жөнгө салуу режимин түзбөстөн, инновациялык кызмат көрсөтүүлөрдү/технологияларды сунуштоого тоскоолдук кылган Улуттук банктын ченемдик актыларынын жоболору.</p>	<p>Ченемдик документтерге шилтемелер менен тиешелүү ченемдик укуктук актылардан үзүндүлөр</p>
<p>Атайын жөнгө салуу режимин түзбөстөн, инновациялык кызмат көрсөтүүнү/технологияны сунуштоого тоскоолдук кылган башка жагдайлар</p>	<p>Болгон учурда көрсөтүлөт</p>

<p>Инновациялык кызмат крсетүүлөрдү/технологияларды сунуштоого/ишке ашырууга байланышкан тобокелдиктер тууралуу маалымат</p>	<p>Тобокелдик тууралуу маалымат: - тобокелдик деңгээли (төмөн, орто, жогору, кооптуу); - тобокелдикти минималдаштыруу ыкмалары. Ар бир тобокелдик жогоруда көрсөтүлгөн түзүм боюнча өзүнчө чагылдырылышы зарыл, мында маалымат коопсуздугу боюнча тобокелдик апарды минималдаштыруу же жөнгө салуу боюнча сунушталган чаралары менен көрсөтүлүүгө тийиш.</p>
<p>Тесттин алкагында белгилениши мүмкүн болгон чектөөлөрдүн тизмеги же толтурула турган боштуктар.</p>	<p>Потенциалдуу тобокелдиктерди азайтуу үчүн тестирлөөнүн алкагында белгиленүүчү чектөөлөр тууралуу маалымат</p>
<p>Инновациялык кызмат көрсөтүү/технология үчүн техникалык даярдык тууралуу маалымат</p>	<p>Маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча чараларды эске алуу менен техникалык даярдык жана колдонулган технология тууралуу маалымат</p>
<p>Тесттин узактыгы</p>	<p>12 айдан ашык эмес</p>
<p>Тесттин ийгиликтүүлүгү боюнча критерийлердин тизмеги</p>	<p>Тесттин ийгилиги баалануучу критерийлер жөнүндө маалымат</p>
<p>Билдирме ээси менен Кошо билдирме берүүчүнүн ортосунда функцияларды бөлүштүрүү боюнча сунуштар тууралуу маалымат (эгер болсо)</p>	<p>Кошо билдирме берүүчүнүн функциялары боюнча кыскача маалымат (эгер болсо)</p>
<p>Тестирлөөнү токтотуунун тартиби</p>	<p>Кардарларды тейлөө же келишимдерди бузуу, каражаттарды кайтарып берүү тартиби жана тестирлөө аяктагандан кийинки башка аракеттер</p>

»;

– «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобонун 6-тиркемеси төмөнкү редакцияда берилсин:

«

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК БАНКЫ

Атайын жөнгө салуу режиминин алкагында банктык операцияларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү тестирлөө укугуна берилген лицензияга

ТЕХНИКАЛЫК ТАПШЫРМА

(юридикалык жактын фирмалык толук аталышы, мындан ары - Катышуучу)

1. Атайын жөнгө салуу режиминин алкагында банктык операциялардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн аталышы жана баяндалышы.

.....

2. Банктык операцияларды тестирлөө укугуна атайын жөнгө салуу режиминин алкагындагы чектөөлөр

.....

3. Атайын жөнгө салуу режиминин катышуучусуна карата киргизилүүчү милдеттенмелердин тизмеги:

.....

4. Тестирлөөнүн ийгиликтүү болушуна баа берүү үчүн сандык жана сапаттык көрсөткүчтөр камтылган критерийлердин тизмеги

5. Отчеттуулук формасы

.....

6. Тестирлөө токтотулган учурда атайын жөнгө салуу режиминин катышуучусунун аракеттеринин тартиби:

.....

Тестирлөө токтотулган учурда атайын жөнгө салуу режиминин катышуучусунун аракеттер тартиби:

.....

Ушул техникалык тапшырма лицензиянын ажырагыс бөлүгү болуп саналат.

Төраганын орун басары / Улуттук банк Башкармасынын мүчөсү

_____ Аты-жөнү, кол тамгасы

Улуттук банктын мөөрү

».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-14/47-6-(ПС)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы № 30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы № 30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин.

2. Юридика башкармалыгы бир күндүк мөөнөттө:

– токтомдун Улуттук банктын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом кол коюлган учурдан тартып күчүнө кирет.

4. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен бир күндүк мөөнөттө коммерциялык банктарды жана акча которуу системаларынын операторлорун тааныштырсын.

5. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

3. Чокоев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-14/47-6-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2009-жылдын 15-июлундагы
№ 30/6 «Кыргыз Республикасында акча которуулар
системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу
эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2009-жылдын 15-июлундагы № 30/6 «Кыргыз Республикасындагы акча которуулар системасы боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелерин бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасында акча которуулар системасына тиешелүү акча которууларды жүзөгө ашыруу боюнча эрежелеринин:

- 1.2-пунктунун бешинчи абзацы төмөнкүдөй редакцияда берилсин:

«Акча которуу системасы боюнча келип түшкөн акчаларды которуу/ төлөө валютасынан башка валютага конвертациялоо (алмашуу операция) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат. Акча которууну конвертациялоо Кыргыз Республикасынын банктары тарабынан чет өлкө валютасын сатуу жана сатып алуу курстарынын маалыматтык стендинде көрсөтүлгөн курсу боюнча (нак акча алмаштыруу үчүн) Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2019-жылдын 14-августундагы № 2019-П-12/42-1-(НПА) токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасында нак чет өлкө валютасы менен алмашуу операцияларын жүргүзүү тартиби жөнүндө» жобого ылайык ишке ашырылат.»

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-14/47-7-(ПС)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын төмөнкү токтомдоруна өзгөртүүлөр (кошо тиркелет) киргизилсин:

– 2010-жылдын 26-майындагы № 36/7 «Банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча агенттик келишимдерди түзүүдө коммерциялык банктардын ишине карата коюлуучу негизги талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу;

– 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу.

2. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом расмий жарыялангандан он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, төлөм системаларынын операторлорун, төлөм уюмдарды, микрофинансылык уюмдарды, кредиттик союздарды, «Микрофинансылык уюмдардын ассоциациясы» юридикалык жактардын бирикмесин жана «Кыргызстандын кредиттик союздарынын жана кооперативдеринин улуттук ассоциациясы» юридикалык жактардын бирикмесин тааныштырсын.

5. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төраганын милдетин аткаруучу

3. Чокоев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын 27-июлундагы
№ 2022-П-14/47-7-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын айрым ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2010-жылдын 26-майындагы № 36/7 «Банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча агенттик келишимдерди түзүүдө коммерциялык банктардын ишине карата коюлуучу негизги талаптар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча агенттик келишимдерди түзүүдө коммерциялык банктардын ишине карата коюлуучу негизги талаптар жөнүндө» жобонун:

– 5-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5. Банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдүн кеңири чөйрөсүнө төмөнкүлөр кирет:

– өз иш натыйжасы болуп саналбаган товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү үчүнчү жактардын пайдасына маалымат технологияларына жана электрондук каражаттарга, ошондой эле төлөмдөрдү өткөрүү ыкмаларына негизденген төлөм системалары аркылуу кабыл алуу жана өткөрүү;

– акча которуу системалары аркылуу акча которууларды ишке ашыруу;

– аларды банкка өткөрүп берүү максатында банктык эсеп ачууга бланктарды берүү жана кабыл алуу;

– банктык төлөм карттарын чыгарууга/кайра чыгарууга бланктарды берүү жана кабыл алуу;

– электрондук формада банктык төлөм карттарын чыгарууга/кайра чыгарууга кардарлардын бланктары жана анкеталары менен алмашууну уюштуруу жана банктык төлөм карттарын андан ары кардарларга берүү;

- аларды банкка өткөрүп берүү максатында, обочо туруп аралыктан банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн, анын ичинде электрондук капчыктардан пайдаланууга бланктарды берүү жана кабыл алуу;
- аларды банкка өткөрүп берүү максатында, обочо туруп аралыктан банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу коддорун чыгарууга/кайра чыгарууга бланктарды берүү жана кабыл алуу;
- кардар жөнүндө маалыматтардын коопсуздугу жана купуялуулук шарттары сакталган учурда, обочо туруп аралыктан банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу үчүн чыгарылган коддорду берүү;
- аларды банкка өткөрүп берүү максатында кредиттерди тариздөөгө бланктарды берүү жана кабыл алуу;
  - кредиттердин ордун жабуу;
  - банктык эсепти толуктоо;
  - электрондук акчаны жайылтуу/ордун жабуу;
  - банктын кардарын, анын ичинде электрондук капчык ээсин идентификациялоо жана верификациялоо жол-жоболорун жүргүзүү;
  - локалдык электрондук акча системасынын электрондук акчаларын кабыл алуу жөнүндө акцептанттар менен келишимдерди түзүү;
  - электрондук капчыктарга эмгек акы төлөө боюнча коммерциялык уюмдар менен келишимдерди түзүү;
  - банктык карттардан, анын ичинде виртуалдык карттардан нак акча каражаттарын берүү;
  - банктардын кардарларына cash-out функциясы бар төлөм терминалдарынан банктардын ошол кардарларынын эсептеринен нак акча каражаттарын берүү;
  - бюджетке төлөмдөрдү (айыптык төлөмдөр, салыктар, бажы жыйымдары), анын ичинде мобилдик тиркемелерди жана QR-коддорду пайдалануу менен төлөмдөрдү кабыл алуу;
  - мамлекеттик үлүшү бар уюмдар/коммерциялык уюмдар менен эмгек акыны банктык төлөм карталарына төлөө боюнча келишимдерди түзүү.

Кыргыз Республикасынын «Электрондук кол тамга жөнүндө» мыйзамына ылайык, банктык чекене кызмат көрсөтүүлөрдүн кеңейтилген чөйрөсүнүн түрлөрү боюнча маалыматтарды банкка электрондук формада өткөрүп берүүгө жол берилет.»

– 6-1-пунктунун биринчи сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«6-1. Банк электрондук акчаны жайылтуу/ордун жабуу үчүн чекене агентти ишке тартууда Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2022-жылдын 20-апрелиндеги № 2022-П-14/25-3-(ПС) токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасында электрондук акча жөнүндө» жободо белгиленген Улуттук банктын талаптарын сактоого тийиш.»;

– 34-пунктунун үчүнчү сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«Бул талаптар, ушул нускоонун 25-пунктунда көрсөтүлгөн банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн чектелген түрүн сунуштаган агенттерге, ошондой cash-out функциясы бар терминалдар аркылуу кызматтарды сунуштаган төлөм уюмдарына таркатылбайт.».

2. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 9-декабрындагы № 76/8 «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасындагы банктык төлөм карттар жөнүндө» жобонун:

– 3-пунктундагы «2016-жылдын 30-мартындагы № 15/6 токтому менен бекитилген» деген сөздөр «2022-жылдын 20-апрелиндеги № 2022-П-14/25-3-(ПС) токтому менен бекитилген» дегенге алмаштырылсын.»;

– 13-пункту төмөнкү мазмундагы төртүнчү абзац менен толукталсын:

«Ошол эле учурда, эмитент алдын ала чыгарылган карт ээсине PIN-кодду пайдалануусуз төлөмдөрдү жүргүзүүгө жана эмитенттин ички контролдоо программасына жана төлөө системасынын эрежелерине ылайык, бир кардарга тобокелдик даражасынын (деңгээлинин) критерийлерин эске алуу менен, карт ээлери үчүн ички эрежелерде жана жол-жоболордо белгиленген лимиттер чегинде байланышсыз төлөмдөрдү өткөрүүгө уруксат берүүгө укуктуу. Бул транзакциялар үчүн жоопкерчилик эмитентке жүктөлөт.»

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 10-августундагы
№ 2022-П-09/50-1-(НПА)

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2015-жылдын 19-августундагы №45/1 «Евразия экономикалык
бирлигинин алкагында Кыргыз Республикасы тарабынан
башка мамлекеттер менен биргеликте түзүлгөн эл
аралык уюмдарга Кыргыз Республикасынын Улуттук
банкынын кредит берүүсү жөнүндө» жобону бекитүү
тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу**

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 18, 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2015-жылдын 19-августундагы №45/1 «Евразия экономикалык бирлигинин алкагында Кыргыз Республикасы тарабынан башка мамлекеттер менен биргеликте түзүлгөн эл аралык уюмдарга Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кредит берүүсү жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкү өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген «Евразия экономикалык бирлигинин алкагында Кыргыз Республикасы тарабынан башка мамлекеттер менен биргеликте түзүлгөн эл аралык уюмдарга Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кредит берүүсү жөнүндө» жобонун:

- 15-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«15. Уюмдун Улуттук банктан алган кредиттерди Улуттук банктын акча-кредит саясатынын инструменттери менен операцияларды, банктар аралык рыноктогу, валюта рыногундагы жана баалуу кагаздар рыногундагы, анын ичинде мамлекеттик баалуу кагаздар рыногундагы операцияларды, ошондой эле өз инсайдерлери менен операцияларды жүргүзүү үчүн колдонууга укугу жок. Уюм Улуттук банктан алган кредиттерди Кыргыз Республикасынын резиденттеринен жергиликтүү өндүрүштөгү товарларды жана чийки заттарды, ошондой эле Кыргыз Республикасынын резиденттеринин кызмат көрсөтүүлөрүн сатып алуу максаттарына гана ишкер субъекттерди кредиттөө үчүн пайдаланууга тийиш. Уюм ушул пунктта көрсөтүлгөн талаптарды бузууга жол берген учурда, ага карата Башкы келишимдин 5.3. жана 5.5-пунктуларында көрсөтүлгөн чаралар колдонулат.»;

Жобого карата 1-тиркеменин:

– 2.5-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«2.5. Уюмдун Улуттук банктан алган кредиттерди Улуттук банктын акча-кредит саясатынын инструменттери менен операцияларды, банктар аралык рыноктогу, валюта рыногундагы жана баалуу кагаздар рыногундагы, анын ичинде мамлекеттик баалуу кагаздар рыногундагы операцияларды, ошондой эле өз инсайдерлери менен операцияларды жүргүзүү үчүн колдонууга укугу жок. Уюм Улуттук банктан алган кредиттерди Кыргыз Республикасынын резиденттеринен жергиликтүү өндүрүштөгү товарларды жана чийки заттарды, ошондой эле Кыргыз Республикасынын резиденттеринин кызмат көрсөтүүлөрүн сатып алуу максаттарына гана ишкер субъекттерди кредиттөө үчүн пайдаланууга тийиш. Уюм ушул пунктта көрсөтүлгөн талаптарды бузууга жол берген учурда, ага карата Башкы келишимдин 5.3. жана 5.5-пунктуларында көрсөтүлгөн чаралар колдонулат.»;

– 5.5-пунктунун экинчи сүйлөмү төмөнкү редакцияда берилсин:

«Уюм Жобонун 5-пунктунда жана Башкы келишимдин 2.5-пунктунда көрсөтүлгөн талаптарды бузууга жол берген учурда, Улуттук банк Уюмдан кредиттин суммасын мөөнөтүнөн мурда төлөөнү, кредитти пайдаланган айкын убакыт үчүн чегерилген пайыздарды төлөөнү талап кылууга жана Улуттук банк берген кредиттин суммасынын 1 (бир) пайызы өлчөмүндө айып пул чегерүүгө укуктуу.»;

– Ушул Жобого карата Евразия экономикалык бирлигинин алкагында Кыргыз Республикасы тарабынан башка мамлекеттер менен биргеликте түзүлгөн эл аралык уюмдарга кредиттерди берүү жөнүндө Башкы келишимдин 1-тиркемесинин 3.1-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«3.1. Уюмдун Улуттук банк тарабынан берилген кредиттерди Улуттук банктын акча-кредит саясатынын инструменттери менен операцияларды, банктар аралык рыноктогу, валюта рыногундагы жана баалуу кагаздар рыногундагы, анын ичинде мамлекеттик баалуу кагаздар рыногундагы операцияларды, ошондой эле өз инсайдерлери менен операцияларды жүргүзүү үчүн колдонууга укугу жок.».

2. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

4. Акча-кредиттик операциялар башкармалыгы ушул токтом менен Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондун, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн тааныштырсын.

5. Токтомдун аткарылышын контролдоо Акча-кредиттик операциялар башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТОКТОМ

720001, Бишкек ш., Чүй проспекти, 168
2022-жылдын 10-августундагы
№2022-П-14/50-6-(ПС)

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 17-январындагы №2018-П-14/2-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамынын 20 жана 68-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 17-январындагы №2018-П-14/2-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр киргизилсин (кошо тиркелет).

2. Юридика башкармалыгы:

– токтомдун Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын расмий интернет-сайтында жарыяланышын камсыз кылсын;

– расмий жарыялангандан кийин токтомду Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестринде чагылдырылышы үчүн Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине жөнөтсүн.

3. Токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

4. Төлөм системалары башкармалыгы ушул токтом менен коммерциялык банктарды, төлөм уюмдарын жана төлөм системаларынын операторлорун тааныштырсын.

5. Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана документ менен иш алып баруу бөлүмү ушул токтом менен Улуттук банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрүн, областтык башкармалыктарын жана Баткен областындагы өкүлчүлүгүн тааныштырсын.

6. Токтомдун аткарылышын контролдоо Төлөм системалары башкармалыгынын ишин тескөөгө алган Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын мүчөсүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Боконтаев

Кыргыз Республикасынын
Улуттук банк Башкармасынын
2022-жылдын «10»
августундагы
№2022-П-14/50-6-(ПС)
токтомуна карата тиркеме

**Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын
2018-жылдын 17-январындагы №2018-П-14/2-6-
(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону
бекитүү тууралуу» токтомуна өзгөртүүлөр**

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2018-жылдын 17-январындагы №2018-П-14/2-6-(ПС) «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобону бекитүү тууралуу» токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда көрсөтүлгөн токтом менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төлөм системасы боюнча комитети жөнүндө» жобонун:

– 2-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«2. Комитет, ушул жобого жана Улуттук банктын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы (мындан ары - Улуттук банк) тарабынан Кыргыз Республикасынын төлөм системасын методология жана өнүктүрүү, жөнгө салуу жана көзөмөлдөө (оверсайт) чөйрөсүнө кирген маселелер боюнча чечимдерди кабыл алууга, ошондой эле төлөм системасынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин лицензиялоого, жөнгө салууга жана аларды көзөмөлдөөгө ыйгарым укук чегерилген, туруктуу иштеген коллегиялдуу орган болуп саналат.»

– 5-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«5. Комитет Кыргыз Республикасынын төлөм системасын өнүктүрүү багыттарын, төлөм системасынын ишин өнүктүрүү, жөнгө салуу жана көзөмөлдөө (оверсайт), төлөм системаларынын операторлорунун жана төлөм уюмдарынын ишин лицензиялоо, жөнгө салуу жана көзөмөлдөө боюнча максаттарды жана милдеттерди аныктайт, ошондой эле Комитеттин чечимдеринин ишке ашырылышын/ аткарылышын контролдойт.»;

– 7-пунктунун:

экинчи абзацы «өнүктүрүү багыттары» деген сөздөрдөн кийин «, инновациялык төлөм технологиялары» деген сөздөр менен толукталсын;

он биринчи абзацы «өнүктүрүү багыттарды» деген сөздөрдөн кийин «, инновациялык төлөм технологияларын» деген сөздөр менен толукталсын;

– 8-пунктунун:

экинчи абзацы «колдонуу мөөнөтүн токтотуу» деген сөздөр «кайтарып алуу» деген сөз менен алмаштырылсын;

2- пунктчасы күчүн жоготкон катары таанылсын.

3-пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«3) Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарын бузган учурда, төлөм системаларынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата таасир этүү чараларын колдонуу боюнча чечим кабыл алуу.»;

4-пунктча төмөнкү редакцияда берилсин:

«4) «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобого ылайык, атайын жөнгө салуу режиминин алкагында лицензияларды берүү, убактылуу токтотуу, узартуу, кайтарып алуу жана аракетин токтотуу боюнча чечимдерди кароо жана кабыл алуу.»;

– 9-пунктунун:

биринчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

«9. Төлөм системалары чөйрөсүндө стратегиялык максаттарды аныктоонун жана ченемдик документтерди өркүндөтүүнүн алкагында Комитет ага жүктөлгөн милдеттерге ылайык төмөнкү функцияларды жүзөгө ашырат:»

төмөнкү мазмундагы үчүнчү абзац менен толукталсын:

«– төлөм системаларын жана инновациялык технологияларды өнүктүрүү чөйрөсүндө мамлекеттик программалардын, концепциялардын, ченемдик документтердин долбоорлорун зарылчылыкка жараша карайт жана макулдашат;»

– 10-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«10. Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын ишин көзөмөлдөөнүн (оверсайт) алкагында Комитет төмөнкү функцияларды жүзөгө ашырат:

- Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн төлөм системасын жөнгө салуу жана көзөмөлдөө (оверсайт) боюнча иштерин координациялоо;

- системалуу мааниге ээ, маанилүү жана улуттук төлөм системаларынын, орчундуу кызмат көрсөтүүлөр провайдерлеринин тизмесин кароо жана бекитүү;

- төлөм системасын көзөмөлдөө (оверсайт) ыкмаларын бекитүү;

- системалуу мааниге ээ, маанилүү жана улуттук төлөм системаларынын өзүн-өзү баалоо натыйжаларын кароо жана бекитүү;

- системалуу мааниге ээ, маанилүү жана улуттук төлөм системаларынын, ошондой эле орчундуу кызмат көрсөтүүлөр провайдерлеринин ишине карата талаптарды иштеп чыгуу жана координациялоо;

- төлөм системаларынын катышуучуларына карата таасир этүү чараларын колдонуу жөнүндө чечимдерди кабыл алууда банктык көзөмөл органдары жана Улуттук банктын Көзөмөл боюнча комитети менен өз ара иш алып баруу;

- Улуттук банктын Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдары жана башка өлкөлөрдүн борбордук банктары менен төлөм системасын көзөмөлдөө (оверсайт) жагында өз ара иш алып баруусун координациялоо.»;

- 11-пункту күчүн жоготкон катары таанылсын;

- 12 -пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«12. Төлөм системаларынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына лицензия берүүнүн алкагында:

- Төлөм системалары башкармалыгынын төлөм системасынын операторунун/төлөм уюмунун лицензиясын алуу үчүн өтүнүч ээси тарабынан берилген документтердин негизинде, анын ичинде лицензия берүү алдындагы текшерүүнүн натыйжасы боюнча корутундусун кароо;

– төлөм системасынын операторуна жана/же төлөм уюмуна лицензия берүү/лицензия берүүдөн баш тартуу боюнча чечим кабыл алуу;

– уюштуруучунун/катышуучунун тиешелүү арызынын/билдирүүсүнүн негизинде төлөм системасынын операторунун/төлөм уюмунун ишин токтотуу жөнүндө чечимди кошо алганда, төлөм системасынын операторунун/төлөм уюмунун лицензиясын кайтарып алуу жөнүндө чечим кабыл алуу.»;

– Жобо төмөнкү мазмундагы 12-1-пункту менен толукталсын:

«12-1. «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобого ылайык төлөм системаларына тиешелүү маселелер боюнча атайын жөнгө салуу режиминин алкагында Комитеттин функциясына төмөнкүлөр кирет:

– «Атайын жөнгө салуу режими жөнүндө» жобого ылайык төлөм системаларына тиешелүү маселелер боюнча атайын жөнгө салуу режиминин алкагында лицензия алуу үчүн өтүнүч ээсинин берген документтери боюнча Төлөм системалары башкармалыгынын корутундусун кароо;

– атайын жөнгө салуу режиминин алкагында өтүнүч ээсине лицензия берүү/лицензия берүүдөн баш тартуу боюнча чечим кабыл алуу;

– Төлөм системалары башкармалыгынын корутундусун кароо жана лицензиат тарабынан Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарын, анын ичинде инспектордук текшерүүлөрдү жүргүзүүнүн натыйжасында аныкталган бузуулардан улам атайын жөнгө салуу режиминин алкагында лицензиянын аракетин убактылуу токтотуу, кайтарып алуу жана аракетин токтотуу жөнүндө чечим кабыл алуу;

– Төлөм системалары башкармалыгынын корутундусун кароо жана атайын жөнгө салуу режиминин алкагында, анын ичинде инспектордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча лицензияны колдонуу мөөнөтүн узартуу жөнүндө чечим кабыл алуу;

– лицензиаттын/уюштуруучунун/катышуучунун тиешелүү арызынын/билдирмесинин негизинде лицензияны колдонуу мөөнөтүн токтотуу жөнүндө чечимди кошо алганда, лицензияны кайтарып алуу жөнүндө чечим кабыл алуу.»;

– 13-пунктунун 2-абзацындагы «координациялоо жана иштеп чыгуу» деген сөздөр «зарыл болгон учурда координациялоо жана иштеп чыгуу» деген сөздөр менен алмаштырылсын;

– 14-пункту күчүн жоготкон катары таанылсын;

– 15-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«15. Комитет төлөм системасынын операторлоруна жана төлөм уюмдарына карата төмөнкүдөй чечимдерди кабыл алат:

а) төлөм системасынын операторлоруна/төлөм уюмдарына жана алардын кызмат адамдарына карата акчалай айып пул белгилөө;

б) төлөм системасынын операторлорунун/төлөм уюмдарынын кызмат адамдарын иштен четтетүү же алмаштыруу;

в) лицензиянын алкагында төлөмдөрдү кабыл алууну чектөө жана/же төлөмдөрдүн жана операциялардын айрым түрлөрүн жүргүзүүнү чектөө;

г) төмөнкү түрдөгү атайын режим киргизүү:

– тике банктык көзөмөл;

– убактылуу администрация;

д) лицензиянын аракетин убактылуу токтотуу;

е) Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларынын талаптарына ылайык лицензияны кайтарып алуу;

ж) төлөм системасынын операторлорунун/төлөм уюмдарынын саясаттарын, жоболорун, жол-жоболорун жана башка ички ченемдик документтерин өзгөртүү жөнүндө талаптар;

з) «Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө» жана «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө» мыйзамдарда белгиленген чектөөлөрдү жана тыюу салууларды киргизүү.»;

– 23-пунктунун д) пунктчасы төмөнкү редакцияда берилсин:

«д) түзүмдүк бөлүмдөрдүн материалдарынын Комитеттин Регламентине ылайык даярдалышын жана таризделишин контролдоо.»;

– 25-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«25. Комитеттин иши бекитилген күн тартибинин негизинде отурум формасында (түз катышуу, онлайн же сурамжылоо ыкмасы менен)

ишке ашырылат. Кезектеги жана кезексиз отурумдарды өткөрүү материалдарында чечим кабыл алууга жетиштүү документтер камтылууга тийиш.»;

– 26-пунктунун төртүнчү абзац төмөнкү редакцияда берилсин:

«– ЭЛКАРТ улуттук төлөм системасынын күндөлүк абалы жөнүндө отчет.»;

– 27-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«27. Улуттук банктын жооптуу түзүмдүк бөлүмү Комитеттин кароосуна Комитеттин Регламентине ылайык документтер топтомун сунуштайт, анда тиешелүү башкармалыктын төраганын жана Комитеттин мүчөлөрүнүн атына жазылган, Комитеттин отурумунун күн тартибинин долбоорунда көрсөтүлгөн ар бир маселе өз-өзүнчө, ошол маселе боюнча абалды иликтөө жана баалоо жөнүндө маалымат кыскача жана ырааттуу чагылдырылган кызматтык кат камтылууга тийиш. Эгерде Улуттук банктын ченемдик укуктук актыларына өзгөртүүлөр жана (же) толуктоолор киргизиле турган болсо, салыштырма таблица кошо сунушталуусу зарыл.»;

– 28-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«28. Дароо чечим кабыл алууну талап кылган Комитеттин кезексиз (пландан тышкаркы) отурумдары Комитеттин төрагасынын же анын милдетин аткарган адамдын же болбосо Комитеттин мүчөлөрүнүн биринин демилгеси боюнча отурум өткөрүлүүчү күндү жана убакытты маалымдоо менен өткөрүлүшү мүмкүн. Кезексиз отурумдун жүрүшүндө ушул жобого ылайык Комитеттин компетенциясына кирген жана кечиктирүүсүз дароо чечим кабыл алууну талап кылган кандай болбосун маселе каралышы мүмкүн.»;

– 32-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«32. Комитеттин отуруму протокол менен таризделет, протокол Комитеттин мүчөлөрү менен макулдашылгандан кийин ага Комитеттин төрагасы, Комитеттин мүчөлөрү жана Комитеттин катчысы тарабынан кол коюлат. Протокол түзүү жол-жобосу менен тартиби Комитеттин Регламенти менен аныкталат. Протокол Комитет отурум өткөргөндөн кийин 5 жумуш күнү ичинде таризделет жана макулдашылат.»;

– 33-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«33. Комитеттин чечими менен Улуттук банктын ишке тартылган түзүмдүк бөлүмдөрү, ал эми зарыл учурларда – төлөм системаларынын операторлору, төлөм уюмдары, коммерциялык банктар (төлөм системаларынын катышуучулары) Комитеттин Регламентине ылайык Комитеттин отурумунан толтурулган протоколдун көчүрмөсү, Комитеттин токтомунун көчүрмөсү же Комитеттин токтому түрүндө тааныштырылат.»;

– 34-пункту төмөнкү редакцияда берилсин:

«34. Комитеттин протоколдук тапшырмалары Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрү тарабынан милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш. Протоколдук тапшырма Комитеттин Регламентине ылайык таризделет, ага Комитеттин катчысы кол коёт жана протоколдук тапшырма Комитеттин отурумунда маселени кароону демилгелеген жак тарабынан түзүлгөн жөнөтүү көрсөткүчүнө ылайык Улуттук банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнө, төлөм системаларынын катышуучуларына тааныштырылат.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 25 мая 2022 года
№ 2022-П-14/32-3-(ПС)

Об утверждении Концепции цифрового сома

В рамках реализации Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от 12 октября 2021 года № 435, пункта 329 плана мероприятий Кабинета Министров Кыргызской Республики по реализации Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года, утвержденного постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики от 25 декабря 2021 года №352, руководствуясь статьей 68 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Концепцию цифрового сома (прилагается).
2. Управлению платежных систем опубликовать настоящее постановление и Концепцию цифрового сома на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики.
3. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.
4. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения операторов платежных систем, коммерческих банков Кыргызской Республики, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана» и ОЮЛ «Ассоциация операторов платежных систем Кыргызской Республики».

5. Отделу развития государственного языка и документо-оборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ БАНКЫ

КОНЦЕПЦИЯ ЦИФРОВОГО СОМА

БИШКЕК
2022

СОДЕРЖАНИЕ

I. ВВЕДЕНИЕ	5
II. РОЛЬ ЦИФРОВОГО СОМА В ДЕНЕЖНОМ ОБРАЩЕНИИ.....	5
III. МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО СОМА	8
IV. ОСНОВНЫЕ ПОДХОДЫ К РЕАЛИЗАЦИИ ПРОТОТИПА ЦИФРОВОГО СОМА	10
V. ПОДХОДЫ К ИНФОРМАЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ	11
VI. НЕОБХОДИМЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПРИ ВНЕДРЕНИИ ЦИФРОВОГО СОМА	13
VII. ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ НА ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНУЮ ПОЛИТИКУ ПРИ ВНЕДРЕНИИ ЦИФРОВОГО СОМА	14
VIII. ВОЗМОЖНЫЕ РИСКИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ЦИФРОВОГО СОМА И МЕРЫ ПО ИХ СНИЖЕНИЮ	14
IX. ЭТАПЫ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВОГО СОМА.....	16

ПРИЛОЖЕНИЕ

Список сокращений

БО	Бюджетная организация
ГУ	Государственное учреждение
КБ	Коммерческие банки
НБКР	Национальный банк Кыргызской Республики
ЦК МФ	Центральное казначейство Министерства финансов Кыргызской Республики
ЦС	Цифровой сом
ТСП	Торгово-сервисное предприятие

ГЛОССАРИЙ ТЕРМИНОВ

Термин	Определение
Цифровой сом	– одна из форм национальной валюты (цифровое дополнение существующих наличных и безналичных сомов)
Нода	– узел сети, соединенный с другими узлами сети и выступающий как часть сети
Платежи и переводы в режиме оффлайн	– платежи и переводы при отсутствии интернет-соединения у одного или обеих сторон/участников транзакции (отправителя и получателя денежных средств), к примеру бесконтактные платежи с использованием технологии NFC, Bluetooth, QR-кодов или штрих-кодов, и др.
Смарт-контракт	– компьютерный алгоритм (запрограммированная последовательность действий), права и обязательства которого прописаны в программном коде, и который автоматически исполняется при выполнении некоторых заранее определенных условий
Пилотная платформа	– прототип платформы цифрового сома с ограниченным количеством участников системы, который предназначен для апробирования сценариев использования цифрового сома
Пилотный проект (прототип)	– проект по разработке прототипа платформы цифрового сома (пилотной платформы) для проверки жизнеспособности самой концепции цифрового сома и отработки различных сценариев использования цифрового сома
Токен	– единица учёта, предназначенная для представления цифрового баланса в реестре цифровых сомов на определенный момент времени

API	(Application programming interface) Программный интерфейс – описание/набор способов, процедур, которыми один компьютерный программный компонент может взаимодействовать с другим компьютерным программным компонентом
DLT	(Distributed ledger technology) Технология распределенных реестров – технология, в основе которой лежит использование распределенных (без наличия единого центра управления/ точки отказа) баз данных, с транзакциями и механизмами учета этих транзакций, основанными на криптографических функциях (принципах)
P2P	(Peer-to-Peer, Person-to-Person) Платежи и переводы денежных средств между физическими лицами
B2G	(Business-to-Government) Платежи и переводы денежных средств от предприятия (юридического лица) к государству
G2B	(Government-to- Business) Платежи и переводы денежных средств от государства к предприятию (юридическому лицу)

I. ВВЕДЕНИЕ

В связи с активным распространением и развитием новых технологий на финансовом рынке в последнее время центральные банки многих стран мира рассматривают возможность внедрения цифровой валюты центрального банка (ЦВЦБ; в англоязычной терминологии – central bank digital currency (CBDC)) и находятся в процессе изучения концепции национальной цифровой валюты на том или ином этапе: от изучения опыта других стран и подготовки концепции до пилотирования собственных проектов и запуска. Так, например, ЦВЦБ уже запущена в нескольких странах мира: на Багамских островах – Sand Dollar (песчаный доллар), в Нигерии – eNaira (электронная найра), а также в ряде Восточно-Карибских государств, имеющих единую валюту, – восточно-карибский доллар и единый центральный банк – Восточно-Карибский Центральный банк (международный опыт внедрения ЦВЦБ в некоторых странах мира приведен в Приложении). В данной Концепции предлагается рассмотреть возможную роль цифрового сома в денежном обращении на базе предлагаемой розничной двухуровневой модели прототипа цифрового сома (раздел 4 настоящей концепции). В Концепции определены основные подходы к возможной реализации прототипа цифрового сома.

II. РОЛЬ ЦИФРОВОГО СОМА В ДЕНЕЖНОМ ОБРАЩЕНИИ

Цифровая валюта центральных банков – это дополнительная форма денег, выпуском (эмиссией) которой занимаются центральные (национальные) банки, и которые являются обязательством выпускающих (эмитирующих) их центральных (национальных) банков. Цифровые валюты центральных банков номинированы в национальной валюте, имеют цифровое представление и выполняют все функции денег.

В настоящее время в Кыргызстане существуют две формы национальной валюты сом – наличные сомы, эмитируемые Национальным банком Кыргызской Республики (далее – Национальный банк), и безналичные сомы – в виде средств на счетах в коммерческих банках и в Национальном банке. При этом в Национальном банке корреспондентские счета в настоящее

время может иметь только ограниченный перечень участников – коммерческие банки, Центральное казначейство Министерства финансов Кыргызской Республики и некоторые другие специальные участники, которые используют их для расчетов между собой и с Национальным банком.

Цифровой сом – дополнительная форма национальной валюты Кыргызской Республики (кыргызского сома), которая будет эмитироваться Национальным банком в цифровой форме и являться его обязательством.

При этом цифровой сом будет сочетать в себе свойства как наличных, так и безналичных сомов. Так, если наличные сомы выпускаются в виде физических (осязаемых) банкнот (каждая из которых имеет уникальный серийный номер) и монет, а безналичные сомы существуют в виде записей на счетах в коммерческих банках, то цифровой сом будет иметь форму уникального цифрового кода (в нефизической форме), который будет храниться на специальном цифровом кошельке. Передача цифровых сомов от одного пользователя к другому будет происходить путем их перемещения с одного цифрового кошелька на другой.

Сходство цифрового сома с наличными сомами будет заключаться в том, что он будет эмитироваться Национальным банком и иметь уникальный цифровой код (так же как банкнота имеет свой уникальный серийный номер). При этом должна иметься возможность использования цифрового сома в офлайн режиме, то есть при отсутствии доступа к сети интернет, что может быть особенно актуально и необходимо для использования цифрового сома в регионах страны. Варианты возможной технической реализации данного способа будут дополнительно изучаться и прорабатываться.

С другой стороны, благодаря своей цифровой форме, цифровой сом имеет и свойства безналичных денег, которые не имеют физического носителя и позволяют дистанционно проводить платежи и расчеты. Таким образом цифровой сом, в случае его внедрения, объединит в себе свойства и преимущества как наличных, так и безналичных сомов.

Цифровой сом будет доступен всем субъектам экономики – физическим и юридическим лицам, участникам финансового рынка и государству, для осуществления платежей и расчетов в цифровой

форме. Он будет храниться на индивидуальных цифровых кошельках и будет являться обязательством Национального банка, а не коммерческих банков (как безналичные сомы, хранящиеся на счетах в коммерческих банках). Это означает, что цифровые сомы будут циркулировать на платформе цифрового сома Национального банка и не будут учитываться на балансе коммерческого банка. Доступ к своему цифровому кошельку, на котором учитываются цифровые сомы, можно будет получить через любое мобильное приложение коммерческого банка. У каждого гражданина или субъекта бизнеса может иметься только один цифровой кошелек для учета принадлежащих ему цифровых сомов. При этом, при банкротстве коммерческого банка, цифровые сомы, принадлежащие гражданину или субъекту бизнеса и находящиеся на цифровом кошельке, не будут затронуты (как в случае с безналичными сомами, находящимися на счетах в коммерческих банках – на сумму, превышающую гарантированный депозит в рамках системы защиты депозитов), и к ним можно будет получить доступ через мобильное приложение любого другого действующего коммерческого банка на территории Кыргызской Республики.

Цифровой сом будет использоваться наряду с наличными и безналичными сомами, выполняя все функции денег – средства обращения (платежа), меры стоимости и средства сбережения. Все три формы национальной валюты будут равноценными – 1 сом наличными будет эквивалентен 1 безналичному сому, и 1 цифровой сом будет эквивалентен каждому из них. Владельцы денег будут иметь возможность свободно переводить сомы из одной формы в другую. При этом, возможно, могут быть установлены определенные ограничения (лимиты) на такого рода операции.

Формы фиатных денег

В настоящее время кыргызские сомы в виде наличных денег, выпущенных в виде банкнот и монет Национальным банком, и безналичных денег, находящихся в виде средств на счетах в коммерческих банках, выполняют все функции денег – средства обращения (платежа), меры стоимости и средства сбережения.

Наличные денежные средства (банкноты и монеты) – это деньги на предъявителя на защищенном носителе, выпускаемые

Национальным банком. Их обращение осуществляется через переход из рук в руки. Сохранность наличных денег является полностью ответственностью владельца этих денег, а их подделка – уголовно наказуема.

Безналичные денежные средства (банковские счета) – это денежные средства, учитываемые на счетах физических и юридических лиц в коммерческих банках, и являющиеся обязательствами коммерческих банков перед владельцами данных банковских счетов. Ответственность за ведение и состояние счетов, проведение операций с записями на счетах несет коммерческий банк, открывший данный банковский счет для физического или юридического лица.

Денежные средства в безналичной форме также могут храниться на корреспондентских счетах в Национальном банке Кыргызской Республики, открываемых в настоящее время только для коммерческих банков, Центрального казначейства Министерства финансов Кыргызской Республики и специальных участников.

В настоящее время только наличные денежные средства в обращении и безналичные денежные средства на счетах в коммерческих банках учитываются как деньги с точки зрения денежной статистики (учета в составе денежных агрегатов). Причина этого в том, что граждане и субъекты бизнеса имеют к ним прямой доступ, тогда как доступ к денежным средствам на корреспондентских счетах в Национальном банке Кыргызской Республики имеют в настоящее время только коммерческие банки, Центральное казначейство Министерства финансов Кыргызской Республики и специальные участники. Наличные денежные средства в обращении и безналичные денежные средства на корреспондентских счетах в Национальном банке Кыргызской Республики представляют собой денежные средства, эмитированные центральным (национальным) банком и являющиеся его обязательствами – денежную базу. Средства физических и юридических лиц на счетах в коммерческих банках одновременно являются и активами (клиентов коммерческих банков), и обязательствами (самих коммерческих банков).

В соответствии со статьей 30 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Национальному банку принадлежит исключительное

право выпуска в обращение и изъятия из обращения денежных знаков национальной валюты. Банкноты и монеты являются безусловными обязательствами Национального банка и обеспечиваются всеми его активами.

В соответствии со статьей 2 Закона Кыргызской Республики «О платежной системе Кыргызской Республики», **электронные деньги** – денежная стоимость, которая хранится в электронном виде на программно-техническом устройстве, включая предоплаченные карты и электронный кошелек, и принимается в качестве средства платежа. Правом проведения эмиссии (выпуска) электронных денег, в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, обладают как коммерческие банки, так и Национальный банк, которые, в том числе, берут на себя безусловное и безотзывное обязательство по погашению эмитированных (выпущенных) ими электронных денег держателям, предъявляющим электронные деньги к погашению.

Ключевые преимущества цифрового сома:

Введение цифрового сома обеспечивает следующие преимущества для населения, бизнеса, участников финансового рынка и государства:

Для населения и бизнеса:

1. Доступ к цифровому кошельку через любую финансовую организацию, в которой обслуживается клиент. Клиент может получить доступ к своему цифровому кошельку на платформе цифрового сома через инфраструктуру любого коммерческого банка, в котором у него открыт банковский счет.

2. Повышение доступности и проникновения финансовых услуг, в том числе в отдаленных регионах Кыргызской Республики за счет наличия возможности расчетов между физическими лицами и оплаты товаров и услуг без доступа к сети Интернет (в оффлайн режиме).

3. Высокий уровень сохранности средств, поскольку денежные средства в форме цифрового сома являются обязательством Национального банка и не зависят от финансового состояния коммерческого банка и его возможного банкротства (как в случае с безналичными сомами, находящимися на счетах в коммерческих

банках – на сумму, превышающую гарантированный депозит в рамках системы защиты депозитов).

4. Расширение линейки инновационных сервисов и продуктов и улучшение условий клиентского обслуживания за счет развития конкуренции на финансовом рынке.

5. Повышение уровня безопасности за счет наличия уникальных цифровых кодов токенов цифровых сомов, позволяющих отследить их движение и упростить их восстановление в случае их утраты или кражи.

Для финансового рынка:

1. Повышение конкуренции на финансовом рынке. Возможность доступа клиентов к своим цифровым кошелькам на платформе цифрового сома через инфраструктуру любого коммерческого банка, в котором у них открыт банковский счет, будет способствовать усилению конкуренции на рынке финансовых услуг.

2. Создание инновационных финансовых сервисов. Применение технологии распределенных реестров позволит участникам рынка создавать и предлагать клиентам новые технологичные сервисы и продукты (маркирование платежей, использование смарт-контрактов и т.д.).

3. Развитие платежной инфраструктуры для участников финансового рынка.

Для государства:

1. Контроль за расходованием бюджетных средств. Использование цифровых сомов позволит обеспечить целевое расходование бюджетных средств в рамках платформы цифрового сома.

2. Снижение издержек на администрирование бюджетных платежей. Применение смарт-контрактов позволит автоматизировать и значительно упростить процессы администрирования бюджетных средств, повысить их эффективность и минимизировать операционные риски.

3. Упрощение проведения трансграничных платежей за счет интеграции в дальнейшем платформы цифрового сома с аналогичными платформами ЦВЦБ других стран.

III. МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО СОМА

Цифровые сомы представляют собой уникальные цифровые коды (токены), находящиеся в цифровых кошельках клиентов на платформе цифрового сома.

Предлагаемая модель дизайна цифрового сома - двухуровневая розничная модель – Национальный банк открывает и ведет цифровые кошельки в цифровых сомах коммерческим банкам. Коммерческие банки открывают и ведут кошельки клиентам на платформе цифрового сома.

Ключевые аспекты реализации данной модели

Первый уровень – Национальный банк

1. Эмитентом цифрового сома является Национальный банк.

Национальный банк, как эмитент, осуществляет следующие функции:

- проводит эмиссию (выпуск) цифровых сомов;
- распространяет цифровые сомы для участников системы;
- осуществляет открытие цифровых кошельков и распространение цифровых сомов коммерческим банкам - участникам платформы цифрового сома;
- обеспечивает зачисление и списание цифровых сомов для коммерческих банков – участников системы.

Национальный банк, как оператор платформы цифрового сома, осуществляет следующие функции:

- создает, сопровождает и развивает платформу цифрового сома;
- подключает коммерческие банки – участников системы к платформе цифрового сома;
- устанавливает операционные правила и технический регламент работы платформы цифрового сома;
- создает и распространяет технические стандарты для работы с платформой цифрового сома;
- определяет политику обеспечения информационной безопасности и кибербезопасности для платформы цифрового сома.

2. Зачисление цифрового сома коммерческим банкам – участникам системы осуществляется путем списания соответствующей суммы безналичных денежных средств с корреспондентского счета коммерческого банка – участника системы в Национальном банке Кыргызской Республики и зачисления эквивалентной (в соотношении 1:1) суммы в цифровых сомах на его цифровой кошелек.

Второй уровень – коммерческие банки, Центральное казначейство Министерства финансов Кыргызской Республики

Участники системы осуществляют следующие функции:

- открытие и пополнение кошельков клиентам на платформе цифрового сома;
- проведение необходимых процедур, предусмотренных законодательством в сфере ПФТД/ЛПД и др.;
- проведение проверки электронной подписи клиента, проверка установленных лимитов и реквизитов по операциям;
- обмен наличных или безналичных сомов на цифровые сомы, и обратно.

1. Клиенту открывается только один цифровой кошелек на платформе цифрового сома.

2. Кошельки клиентов в цифровых сомах размещаются на платформе цифрового сома и денежные средства, находящиеся в них, не отражаются на балансе коммерческих банков – участников системы.

3. Клиенты получают доступ к своему цифровому кошельку на платформе цифрового сома через мобильные приложения коммерческих банков.

4. На остаток размещенных в цифровых кошельках денежных средств не начисляется процентный доход.

5. При банкротстве коммерческого банка – участника системы, средства на цифровом кошельке остаются доступны клиенту через инфраструктуру любого другого коммерческого банка – участника системы.

Центральное казначейство Министерства финансов Кыргызской Республики является специальным участником системы цифрового сома и осуществляет операции со своего цифрового кошелька в целях обеспечения расходной и доходной части государственного бюджета.

Для обеспечения безопасности проводимых клиентом операций разработчиком платформы цифрового сома должен быть разработан специальный программный модуль, который коммерческие банки – участники системы должны будут интегрировать в свои мобильные приложения. Данный специальный программный модуль будет обеспечивать взаимодействие клиента с платформой цифрового сома для подтверждения выполнения действий при открытии и пополнении цифрового кошелька, переводе или оплате цифровыми сомами и т.д. Данный механизм гарантирует клиенту проведение операций с цифровым сомом с его цифрового кошелька только при наличии соответствующего подтверждения с его стороны. Также предполагается, что при использовании цифрового кошелька клиентам будет обеспечен сервис по осуществлению обмена наличных или безналичных сомов на цифровые сомы, и обратно.

IV. ОСНОВНЫЕ ПОДХОДЫ К РЕАЛИЗАЦИИ ПРОТОТИПА ПЛАТФОРМЫ ЦИФРОВОГО СОМА

Инфраструктура

В рамках создания прототипа платформы цифрового сома и ее архитектуры рассматривались следующие варианты реализации:

- централизованная система;
- децентрализованная сеть на базе распределенных реестров;
- гибридная архитектура – централизованная система с использованием элементов распределенных реестров.

Предлагается использовать гибридную архитектуру – централизованную платформу цифрового сома с использованием элементов распределенных реестров, позволяющую хранить, управлять, осуществлять транзакции и вести учет цифровых сомов на цифровых кошельках. Создание и дальнейшее внедрение цифровой валюты центральных банков (ЦВЦБ) требует инфраструктуры,

которая не обязательно дублирует текущую инфраструктуру рынка финансовых услуг. Существующие подходы к созданию ЦВЦБ подразумевают, как минимум, наличие единого реестра транзакций и релевантных (соответствующих) записей. Даже если сама форма денег или продукты не будут изменены, инфраструктура, включая подобный реестр, может стать инновацией, позволяющей создавать на её базе/основе новые продукты и концепции для финансовой системы и экономики страны. Например, технология распределённых реестров после роста популярности виртуальных активов (криптовалют) стала востребованной в других применениях сама по себе. В контексте ЦВЦБ подобным примером может быть национальный реестр транзакций на базе технологии распределённых реестров, который может быть также использован в дальнейшем для интеграции различных цифровых решений на её базе/основе, в том числе и с использованием смарт-контрактов.

Кроме того, учитывая опыт центральных банков, находящихся на стадии апробирования функциональных преимуществ и пилотного внедрения цифровой формы национальной валюты, можно выделить следующие сходства и различия с существующими формами национальной валюты (наличными и безналичными):

- То, что цифровой сом будет иметь форму цифровых токенов, означает, что цифровые сомы будут иметь ряд общих черт с физическими наличными деньгами, но также и то, что они будут отличаться от них в некоторых аспектах. Как и случае с банкнотами и монетами, только Национальный банк может выпускать (эмитировать) цифровую форму национальной валюты. Также каждый токен цифрового сома будет иметь определенную номинальную стоимость, выраженную в национальной валюте. Как и банкноты и монеты, каждый токен цифрового сома будет однозначно идентифицироваться посредством своего уникального цифрового кода и отображать Национальный банк как единственного эмитента;

- То, что цифровой сом будет иметь форму цифровых токенов, также будет и отличать его от физических наличных денежных средств. Для получения доступа и совершения платежей с помощью цифрового сома необходимо будет иметь специальный цифровой кошелек, доступ к которому будет осуществляться через мобильное

приложение коммерческого банка. В отличие от наличных денежных средств, которые могут использоваться между людьми без использования технических средств и без участия третьей стороны, платежи в цифровых сомах требуют, чтобы плательщик мог взаимодействовать с платформой цифрового сома. Эта связь осуществляется через инфраструктуру коммерческих банков – участников системы.

- Основопологающим принципом является то, что национальная валюта всегда будет иметь одинаковую номинальную стоимость, независимо от того, находится ли она в форме физической наличности, выпущенной Национальным банком, остатка на счете в коммерческом банке или в цифровой форме, выпущенной Национальным банком. Обмен одной формы национальной валюты на другую всегда осуществляется по принципу **«один к одному»**.

- Только Национальный банк может создавать и выводить из обращения цифровые сомы. При этом Национальный банк Кыргызской Республики взаимодействует с коммерческими банками, являющимися участниками системы и распространяющими цифровой сом, которые, в свою очередь, взаимодействуют с физическими и юридическими лицами, являющимися конечными пользователями.

- Участники системы в лице коммерческих банков предлагают конечным пользователям (физическим и юридическим лицам) возможность по осуществлению обмена наличных или безналичных сомов на цифровые сомы, и обратно.

Прототип платформы цифрового сома

В прототипе платформы цифрового сома будет предусмотрено подключение участников со следующими функциями:

- Национальный банк – оператор платформы цифрового сома и эмитент цифровых сомов.

- Участники системы – участники платформы цифрового сома, выполняющие открытие цифровых кошельков для конечных пользователей и взаимодействие с ними через свою инфраструктуру.

- Физические и юридические лица – конечные пользователи платформы цифрового сома, получающие доступ к своим цифровым кошелькам на платформе цифрового сома через инфраструктуру

участников системы и осуществляющие различные финансовые операции с принадлежащими им цифровыми сомами.

В рамках платформы цифрового сома предполагается наличие возможности использования смарт-контрактов для обеспечения программируемости цифровых сомов. Это может использоваться при различных сценариях использования цифровых сомов, например, маркировать («окрашивать») цифровые сомы, для отслеживания их использования и движения в процессе их обращения. Также это может использоваться, например, для установления ограничения использования цифровых сомов только на те или иные цели, товары и услуги (что может применяться для различных социальных выплат и т.п.).

В настоящее время, в текущей деятельности Национальный банк не является коммерческим участником рынка платежных услуг, и цифровая валюта центральных банков может создаваться независимо от потенциальной окупаемости или прибыльности решения. К примеру, в регионах Кыргызской Республики, где низкий показатель финансовой доступности, ЦВЦБ может стать инструментом бесплатного или дешевого платежного сервиса, который нацелен на развитие финансовой вовлеченности населения и бизнеса. Ближайшей аналогией платформы ЦВЦБ могут являться государственные услуги.

V. ПОДХОДЫ К ИНФОРМАЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Для обеспечения информационной безопасности и кибербезопасности прототипа платформы цифрового сома планируется использовать следующие подходы.

Организация доступа пользователей к платформе цифрового сома:

- Взаимодействие клиента с платформой цифрового сома осуществляется по защищенным каналам через приложение участника системы, установленное на мобильное устройство пользователя.
- Доступ пользователя к кошельку, на котором хранятся его цифровые сомы, а также все операции пользователя с цифровым сомом осуществляются с использованием специализированного

программного модуля Национального банка (далее – Программный модуль НБ), интегрированного с мобильными приложениями участников системы.

- Программный модуль НБ будет предоставлять API для разработчиков приложений участников системы и использоваться для:

- обеспечения безопасного взаимодействия пользователя с участником системы;

- генерации и хранения криптографического ключа доступа клиента участника системы к цифровому кошельку;

- подписания распоряжений по операциям с цифровыми сомами клиента.

- Криптографическая защита каналов взаимодействия пользователей с инфраструктурой участников системы (шифрование) при использовании мобильного приложения участника системы осуществляется с применением соответствующих средств криптографической защиты информации (СКЗИ).

Организация доступа участника системы к платформе цифрового сома:

- При доступе к платформе цифрового сома осуществляется двухсторонняя аутентификация участников с использованием ключей, сертифицированных УЦ Национального банка, по защищенным каналам взаимодействия, реализованным с применением соответствующих СКЗИ.

Обеспечение защиты данных к платформе цифрового сома:

- Применение соответствующих СКЗИ для обеспечения целостности и достоверности данных на платформе Национального банка при подписании транзакций с цифровым сомом.

- Создание цифровых сомов исключительно с применением специального эмиссионного ключа Национального банка. Эмиссионный ключ Национального банка регистрируется в специально выделенном Удостоверяющем центре (УЦ) Национального банка для эмиссии.

- Применение комплекса технологических мер защиты информации (логический контроль, структурный контроль, контроль дублирования и т.д.).

- На участках, где невозможно применение СКЗИ, предусмотрено применение специальных технологических мер, обеспечивающих целостность данных для операций с цифровым сомом.

- Организация контроля целостности «смарт-контрактов» и прав доступа к возможности их запуска.

При развитии платформы цифрового сома особое внимание в части информационной безопасности будет уделено обеспечению операционной надежности и кибербезопасности цифрового сома.

Конфиденциальность:

На платформе цифрового сома будет обеспечена конфиденциальность информации об операциях клиентов и защита их персональных данных.

Степень анонимности остатков на цифровых кошельках и расчеты с использованием цифрового сома будет рассматриваться. Возможно будет обеспечиваться «управляемая анонимность» расчетов до определенной суммы (предлагается возможность установления ежедневных и ежемесячных лимитов), по аналогии с расчетами наличными денежными средствами, для обеспечения привлекательности цифровых сомов для конечных потребителей и обеспечения прав граждан на защиту частной жизни.

При этом со стороны участников системы, обеспечивающих проведение клиентских операций в цифровом соме, будут выполняться соответствующие процедуры, предусмотренные законодательством в сфере ПФТД/ЛПД.

VI. НЕОБХОДИМЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПРИ ВНЕДРЕНИИ ЦИФРОВОГО СОМА

Реализация концепции цифрового сома потребует внесения соответствующих изменений в законодательство Кыргызской Республики.

Основной правовой вопрос, который требует разрешения при внедрении цифровой валюты Национального банка Кыргызской Республики – это её правовой статус.

В соответствии со статьей 14 Конституции Кыргызской Республики, статьей 34 Гражданского кодекса Кыргызской Республики, статьей 29 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» денежной единицей в Кыргызской Республике является сом, а денежная эмиссия осуществляется исключительно Национальным банком Кыргызской Республики (ст. 106 Конституции Кыргызской Республики, ст. 17 Закона «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности»). Таким образом цифровой сом, эмитируемый Национальным банком Кыргызской Республики, независимо от технической реализации, будет являться официальной денежной единицей в Кыргызской Республике, обязательной к приему в качестве средства платежа.

Поскольку цифровой сом будет являться обязательством Национального банка, у обладателя цифрового сома будет право его обмена на наличные сомы. Также цифровые сомы, по аналогии с наличными сомами, можно будет вносить для пополнения своих банковских (безналичных) счетов в коммерческих банках (в этом случае будет производиться обмен цифровых сомов на безналичные сомы для пополнения банковского счета клиента).

В этой связи необходимо внесение следующих законодательных изменений:

- в Гражданский кодекс Кыргызской Республики – в части определения цифрового сома и установления возможности осуществления платежей с использованием цифрового сома;

- в Бюджетный кодекс Кыргызской Республики – в части использования цифровых сомов в доходной и расходной части республиканского и местных бюджетов, а также в бюджетных платежах;

- в Закон «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» – в части расширения функций и задач Национального банка Кыргызской Республики и определения вопросов выпуска и обращения цифрового сома;

– в Закон «О платежной системе Кыргызской Республики» – в части использования платежной инфраструктуры при обращении цифрового сома и др.;

– а также разработка необходимых подзаконных актов.

Также важно решить правовые вопросы использования цифрового сома, когда технологическая и операционная инфраструктура будет создаваться Национальным банком Кыргызской Республики с включением банков/финансовых организаций и, в последующем, возможно, иных финансовых посредников. Необходимо четкое установление и распределение ответственности за устойчивость и непрерывность деятельности информационной системы, в рамках которой будет осуществляться обращение цифрового сома, и по другим правовым аспектам.

Список нормативных правовых актов, в которые необходимо будет внести изменения и дополнения, будет определен по результатам пилотного проекта, так как некоторые свойства и особенности цифрового сома во многом требуют отработки в рамках практического проектирования и использования цифрового сома.

VII. ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВОГО СОМА НА ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНУЮ ПОЛИТИКУ

Ввиду новизны рассматриваемой концепции цифрового сома, ограниченности практических примеров реализации ЦВЦБ и небольшого опыта в решении вопросов полноценного внедрения цифровой национальной валюты и последствий, которые могут возникнуть в системе финансово-экономических отношений, Национальный банк весьма ограничен в оценках влияния внедрения цифрового сома на денежно-кредитную политику. Однако, из имеющейся практики внедрения ЦВЦБ в некоторых центральных банках и из опыта международных финансовых институтов, можно сделать вывод о возможном ослаблении трансмиссионного канала денежно-кредитной политики, а также возникновении риска оттока ликвидности из банковской системы.

Учитывая транзакционную мобильность ЦВЦБ и ее привязку к эмитенту, то есть к Национальному банку, без посредников,

цифровые деньги как одна из форм денег может быть обменена как на наличные, так и на безналичные деньги.

В случае замещения некоторой части безналичных денег на ЦВЦБ, это может привести к снижению объема остатков средств на банковских счетах клиентов коммерческих банков и одновременно сократится объем средств на корреспондентских счетах коммерческих банков в Национальном банке, что уменьшит объем ликвидности в банковском секторе и ослабит трансмиссионный механизм денежно-кредитной политики. Возможное влияние на ликвидность коммерческих банков будет постепенным и плавным, то есть у банковской системы будет достаточно время для адаптации структурного баланса ликвидности по мере расширения распространения ЦВЦБ.

Национальный банк будет эмитировать ЦВЦБ и предоставит платформу для использования ЦВЦБ, а конечные платежные и иные сервисы будут предоставлять участники рынка, включая коммерческие банки.

Другим важным преимуществом ЦВЦБ является возможность проведения смарт-контрактов и широкие возможности в создании финансовых инструментов на базе ЦВЦБ.

Одним из потенциальных вариантов преодоления этих ограничений, в условиях предполагаемой модели внедрения ЦВЦБ в Кыргызской Республике, является разработка стимулов для коммерческих банков с целью «перемещения» части своих ресурсов в ЦВЦБ и активного размещения собственных ЦВЦБ в кредитование реальной экономики и инвестирование в ценные бумаги и другие финансовые инструменты.

VIII. ВОЗМОЖНЫЕ РИСКИ ПРИ ВНЕДРЕНИИ ЦИФРОВОГО СОМА И МЕРЫ ПО ИХ СНИЖЕНИЮ

На основании опыта центральных банков, Национальный банк выделяет следующие возможные риски при внедрении цифрового сома и предлагает определенные меры по их снижению.

1. Риски реализации.

- **Риск того, что не удастся привлечь достаточное количество программистов-разработчиков и других членов проектной**

группы, имеющих соответствующую квалификацию и опыт работы, в том числе в сфере технологии распределенных реестров (блокчейна) и смарт-контрактов.

С целью минимизации риска будет осуществляться поиск и создание привлекательных с финансовой и социальной точки зрения условий оплаты и осуществления деятельности для программистов-разработчиков и других членов проектной группы, имеющих соответствующую квалификацию и опыт работы, в том числе и в сфере технологии распределенных реестров (блокчейна) и смарт-контрактов.

- **Создание самой платформы цифрового сома, а также ее эксплуатация и обслуживание могут оказаться дорогостоящими,** особенно если учесть то, что платежные услуги, ориентированные на конечных потребителей, требуют значительных ресурсов на поддержку клиентов, информационную и нормативную базу. Даже при небольших операционных обязательствах со стороны Национального банка предполагается, что создание центральной инфраструктуры для прототипа цифрового сома потребует большего количества времени в связи с ее разработкой, особенно если прототип цифрового сома и ее компоненты будут создаваться с нуля.

2. Технологические риски.

- **Риск недостаточной производительности технологии распределенных реестров.**

С целью минимизации риска в рамках прототипа платформы будет использоваться вариант гибридной архитектуры платформы - сочетание распределенных реестров и специальных централизованных компонентов для процессинга операций.

- **Риск сложности реализации решения по обеспечению конфиденциальности в технологии распределенных реестров.**

Следует предусмотреть риск хакерских атак на инфраструктуру участников системы, где размещены ноды. Для минимизации данного риска следует обеспечить единый высокий уровень информационной безопасности всех участников системы.

- **Риск сложности реализации оффлайн-режима на платформе цифрового сома:**

При реализации решения оффлайн-платежей следует предусмотреть риск возможного проведения двойных или дублирующих оффлайн-платежей. В целях минимизации данного риска следует предусмотреть при разработке программного обеспечения требование, не позволяющее проведение двойных платежей.

3. Риски оттока ликвидности.

Процесс введения цифрового сома в обращение будет постепенным и контролируемым, что позволит минимизировать риск значительного оттока ликвидности из банковского сектора за ограниченный период времени. Поэтапное внедрение цифрового сома предоставит возможность адаптироваться коммерческим банкам, скорректировав структуру своих балансов.

Национальный банк, в свою очередь, будет компенсировать отток ликвидности за счет существующих инструментов денежно-кредитной политики.

В целях ограничения рисков ликвидности Национальный банк также рассмотрит возможность использования банками лимитных механизмов при операциях с цифровым сомом.

4. Неготовность инфраструктуры торгово-сервисных предприятий и финансовых организаций.

Национальный банк обеспечит поэтапное внедрение цифрового сома, что позволит банкам и торгово-сервисным предприятиям адаптировать свою инфраструктуру для проведения расчетов в цифровых сомах. Дополнительно при разработке технических решений будет предусмотрена возможность использования существующей инфраструктуры приема безналичных платежей торгово-сервисными предприятиями.

IX. ЭТАПЫ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВОГО СОМА

1. Проведение общественного обсуждения проекта Концепции цифрового сома.

Совместно с участниками рынка будут изучены эффекты влияния на финансовую стабильность и бизнес-модели участников платежного рынка, а также выработаны меры по контролю за соответствующими

рисками. Будут разработаны экономические аспекты дизайна цифрового сома, включая модель его обращения и учета.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
1.	Общественное обсуждение проекта Концепции цифрового сома	I кв. 2022 г.	II кв. 2022 г.

2. Создание соответствующей отдельной проектной группы для реализации и дальнейшего внедрения цифрового сома.

Данная отдельная проектная группа будет работать под кураторством Управления платежных систем Национального банка и осуществлять взаимодействие с необходимыми/задействованными структурными подразделениями Национального банка, коммерческими банками, операторами платежных систем/платежными организациями, другими участниками финансового рынка и внешними организациями. Необходимо также привлечение программистов-разработчиков, имеющих соответствующую квалификацию и опыт работы, в том числе и в сфере технологии распределенных реестров (блокчейна) и смарт-контрактов.

По опыту других центральных (национальных) банков, для реализации и дальнейшего внедрения ЦВЦБ требуется создание соответствующей отдельной проектной группы, с участием проектного менеджера (руководителя проекта), экономистов-методологов, графического и UI/UX дизайнеров, специалистов в области информационной безопасности, архитектора программного обеспечения и привлечения необходимого количества программистов-разработчиков, имеющих соответствующую квалификацию и опыт работы, в том числе в сфере распределенных реестров (DLT) и смарт-контрактов.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
2.	Создание проектной группы для реализации и дальнейшего внедрения цифрового сома, привлечение программистов-разработчиков и других членов проектной группы	III кв. 2022 г.	IV кв. 2022 г.

Без успешной реализации данного этапа невозможна реализация последующих этапов.

3. Проработка правовых и регуляторных вопросов внедрения цифрового сома, разработка изменений в законодательство Кыргызской Республики, что позволит выработать перечень конкретных рекомендаций для юридической значимости и создания сбалансированной нормативной правовой среды для функционирования цифрового сома. Также будут определены и разработаны необходимые изменения в законодательство Кыргызской Республики, в том числе для закрепления терминологического аппарата; роли, права и обязанности участников системы; регуляторные механизмы для контроля возможных рисков; аспекты ПФТД/ЛПД и т.д.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
3.	Проработка правовых и регуляторных вопросов внедрения цифрового сома, а также внесение изменений/ дополнений в законодательство Кыргызской Республики	I кв. 2023 г.	IV кв. 2023 г.

4. Создание прототипа платформы цифрового сома. Необходимо выбрать технологическую платформу для прототипа платформы цифрового сома и осуществить её разработку собственными силами и/или привлечением сторонних организаций и разработчиков/программистов. При осуществлении выбора технологической платформы для прототипа платформы цифрового сома, выработке детализированных функциональных и технических требований к платформе цифрового сома, разработке технического задания и другой необходимой технической документации для платформы цифрового сома, оценке имеющихся рисков и т.д., при

необходимости, возможно привлечение различных консультантов и экспертов, как в индивидуальном/групповом составе, так и в виде консалтинговых компаний и экспертных сообществ.

По некоторым оценкам для реализации платформы цифрового сома могут потребоваться значительные финансовые и организационные ресурсы, что будет зависеть от технических требований и закладываемых возможностей такой платформы, а также используемого программного и аппаратного компонентов и систем. В частности, необходим будет закуп масштабируемого серверного оборудования и его установка в Центре обработки данных (ЦОД) Национального банка, с учётом его мощностей и возможностей.

Необходимо обеспечить готовность и возможность интеграции с платформой цифрового сома автоматизированных банковских систем (АБС) коммерческих банков и информационных систем других участников платёжного рынка.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
4.	Разработка и внедрение прототипа платформы цифрового сома	I кв. 2023 г.	II кв. 2024 г.

5. Запуск и тестирование прототипа платформы цифрового сома с участием пилотной группы участников и соответствующими ограничениями для апробации платформы цифрового сома и его использования в практическом плане. Проведение тестирования различных сценариев внедрения цифрового сома.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
5.	Апробирование прототипа цифрового сома	III кв. 2024 г.	II кв. 2025 г.

6. Подведение итогов тестирования прототипа платформы цифрового сома и принятие решения о целесообразности выпуска (эмиссии) цифрового сома.

По итогам проведенного тестирования прототипа платформы цифрового сома совместно с пилотной группой, необходимо провести работу по оценке результатов пилотного проекта, оценить

технологическую реализуемость внедрения платформы цифрового сома, выполнить комплекс мероприятий по проверке различных практических шагов для внедрения платформы цифрового сома, учитывая бизнес-требования к свойствам цифрового сома, международный опыт реализации сценариев внедрения цифровой валюты центральных банков.

№	Мероприятие	Дата начала	Дата окончания
6.	Принятие решения о целесообразности внедрения платформы цифрового сома	III кв. 2025 г.	IV кв. 2025 г.

Международный опыт внедрения цифровых валют центральных банков

Китай

Е-CNY – это цифровая версия фиатной валюты, выпущенная Народным Банком Китая и управляемая уполномоченными операторами. Это гибридный платежный инструмент на основе стоимости, квази-счета и счета, имеющий статус законного платежного средства и слабо связанный¹ с привязкой к счету.

Электронный китайский юань обладает всеми основными функциями денег, т.е. расчетной единицы, средства обмена и хранилища стоимости. Электронный китайский юань – это цифровая версия фиатной валюты Китая. Эмиссия и обращение электронного юаня идентичны физическому юаню, в то время как стоимость первого передается в цифровой форме. Электронный китайский юань - это обязательства центрального банка перед населением. Подкрепленные суверенным кредитом, электронные китайские юани имеют статус законного платежного средства.

Право выпуска электронного юаня принадлежит государству. Народный Банк Китая находится в центре операционной системы Е-CNY. Система выпускает электронные юани для уполномоченных операторов, которыми являются коммерческие банки, и управляет электронными юанями на протяжении всего их жизненного цикла. При этом именно уполномоченные операторы и другие коммерческие учреждения осуществляют обмен и обращение электронного китайского юаня среди населения.

Институциональный дизайн системы электронного китайского юаня строго соответствует нормативным актам по управлению юанем, ПФТД/ЛПД, управлению иностранной валютой, защите данных и конфиденциальности. Работа системы е-CNY включена в нормативную правовую базу.

---

¹ Слабосвязанная система - компоненты слабо связаны друг с другом, и поэтому изменения в одном компоненте меньше всего влияют на существование или производительность другого компонента.

Особенности дизайна цифровой валюты:

- токенизированная цифровая валюта, функционирующая на базе технологий распределенного реестра и цифрового кошелька, который обеспечивает процессы хранения и обмена цифрового токена;
- токен выпускается в отношении 1:1 к действующей фиатной валюте и предполагает заменить наличные деньги (M0);
- платформа не предполагает наличия банковского счета у пользователей, но требует прохождения процедур KYC (аутентификации личности);
- платформа предполагает техническую возможность отслеживания транзакций в специфичных случаях – Банк Китая называет такой подход «управляемой анонимностью»;
- основные функции платежных систем, в которых предполагается взаимодействие между пользователями, будут обеспечены коммерческими банками и финтех-компаниями.

Эмиссия DCEP будет происходить на двух уровнях:

1. Транзакции между Народным Банком Китая и посредниками высшего порядка. В список входят банки Китая – Строительный, Сельскохозяйственный, Промышленный и Коммерческий, а также доверенные компании – Alibaba, Tencent, Union Pay.

2. Все возможные компании, магазины и отдельные лица. Любой гражданин Китая сможет получить цифровой юань, использовать его для расчетов и распространять в розничной экосистеме.

Народный Банк Китая вел разработку E-CNY с 2014 года и начал первые тестирования в октябре 2020 года, в котором приняли участие около 50 тыс. жителей. Второе испытание прошло в декабре того же года, третье крупное испытание прошло в феврале 2021 с участием жителей, которые могли реализовать E-CNY в супермаркетах, торговых центрах, точках общественного питания и при оплате бытовых услуг. Официальная дата запуска не объявлена. Планируется запустить во время проведения Олимпийских игр в 2022 году.²

---

2 Progress of Research & Development of E-CNY in China, July 2021

В середине июля 2021 года Народный Банк Китая опубликовал документ «Прогресс исследований и разработок e-CNY в Китае», посвященный цифровому юаню. Подготовкой документа занималось специальное подразделение, отвечающее за исследование и развитие цифрового юаня (e-CNY).

Швеция

Центральный Банк Швеции запустил пилотный проект - e-krona, с атрибутами, аналогичными шведской кроне. E-krona может быть создана различными способами – либо в физической форме (как банкноты и монеты), либо в электронной (как деньги на банковских счетах). В настоящее время Банк Швеции тестирует e-krona в форме токена, "уникально идентифицируемой цифровой единицы стоимости", аналогичной стоимости шведской кроны.³

Согласно модели распределения e-krona (аналогичной текущей модели для наличных денег), разработанной на технологии блокчейн, транзакции осуществляются через узлы, управляемые Банком Швеции и другими участниками, такими как поставщики платежных услуг. e-krona требует, чтобы у пользователя был дебетовый счет в расчетной системе Банка Швеции – RIX. Обязательство KYC⁴ лежит на участниках распространения e-krona.

Банк Швеции/государство следует рассматривать как гаранта электронной кроны, даже если в системе электронной кроны есть посредники, поскольку Банк будет единственным эмитентом электронной кроны.

Протестированное Банком Швеции техническое решение выполняет проверку подлинности токенов путем передачи получателю истории транзакций, которая содержит информацию о предыдущих транзакциях. Информация, содержащаяся в транзакции e-krona о других клиентах и других участниках, кроме клиентов и участников, задействованных в транзакции, должна быть защищена таким образом, чтобы сохранить банковскую тайну и избежать раскрытия личных данных. В настоящее время Банк Швеции анализирует в какой степени информация, хранящаяся в истории транзакций, может

---

3 Отчет Банка Швеции об электронной кроне (e-krona), Пилотная фаза 1, 2021

4 Термин банковского регулирования означающий, что банки должны идентифицировать и установить личность контрагента, прежде чем проводить финансовую операцию.

рассматриваться как информация, на которую распространяется банковская тайна, и является ли она персональными данными.

По итогам первой фазы тестирования регулятор сделал вывод, что технология цифровой валюты открывает новые возможности, однако требует более детального изучения. В частности, Банку Швеции предстоит определиться с формой хранения цифровой валюты, а именно будет ли е-крона работать даже без доступа к Интернету. Специалисты также пришли к выводу, что работа сети цифровой кроны параллельно с традиционной платежной сетью делает инфраструктуру более надежной.

На следующем этапе Банк Швеции привлечет к тестированию цифровой валюты ее потенциальных дистрибьюторов, в число которых войдут коммерческие банки и платежные системы. Регулятор заявил, что участники пилотной программы будут объявлены позднее.

Банк Швеции начал проект е-кроны в 2017 году, в 2020 году Банк вступил в более практическую фазу проекта е-кроны. Чтобы проверить, как может выглядеть и функционировать электронная крона был запущен проект "Пилотная е-крона" совместно с компанией Accenture для создания возможной технической платформы для е-кроны.⁵

Россия

Банк России в октябре 2020 года представил доклад цифрового рубля и предложил ее для обсуждения рынку. В 2021 году Банк России определился с форматом ввода цифрового рубля.

Цифровой рубль — дополнительная форма российской национальной валюты, которая будет эмитироваться Банком России в цифровом виде. Цифровой рубль сочетает в себе свойства наличных и безналичных рублей. Как и безналичные деньги, цифровой рубль делает возможными дистанционные платежи и расчеты онлайн. С другой стороны, как и наличные, цифровой рубль может использоваться в оффлайн-режиме при отсутствии доступа к Интернету.

Подобно наличным и безналичным рублям, цифровой рубль будет выполнять все три функции денег: средство платежа, мера

---

⁵ Digital currencies and CBDC impacts on least developed countries (LDCs). UNDP-UNCDF, May 10, 2021

стоимости и средство сбережения. Все три формы российского рубля будут абсолютно равноценными: как сейчас 1 рубль наличными эквивалентен 1 безналичному рублю, так и 1 цифровой рубль будет эквивалентен каждому из них.

Банк России полагает, что розничная двухуровневая модель с ролью финансовых организаций как участников расчетов, является более целесообразной для дальнейшей реализации.

Данная модель предусматривает максимальную доступность цифрового рубля для граждан и бизнеса, а также снижение издержек в экономике за счет оптимизации стоимости расчетов. При этом модель позволяет в полной мере использовать преимущества сложившейся двухуровневой финансовой системы и задействовать инфраструктуру финансовых организаций для обслуживания клиентов. Модель предполагает следующее: Банк России открывает кошельки финансовым организациям и Центральному казначейству; финансовые организации открывают кошельки клиентам на платформе цифрового рубля и осуществляют по ним расчеты.

На платформе цифрового рубля будет обеспечена конфиденциальность информации об операциях клиентов и защита их персональных данных. При этом расчеты в цифровом рубле не предполагают анонимности платежей. Со стороны финансовых организаций, обеспечивающих проведение клиентских операций в цифровом рубле, будут выполняться процедуры, предусмотренные законодательством в сфере ПФТД/ЛПД.

Особенности дизайна цифровой валюты:

- цифровой кошелек розничной валюты на основе гибридной архитектуры, комбинации распределенных реестров и централизованных компонентов;
- зачисление цифрового рубля осуществляется в результате соответствующего списания безналичных средств в соотношении 1:1;
- клиенту открывается только один кошелек в цифровых рублях;
- кошельки клиентов в цифровых рублях размещаются на платформе цифрового рубля и не отражаются на балансе финансовых организаций;

– на размещенные в кошельках цифровые рубли не начисляется процентный доход на остаток;

– при банкротстве финансовых организаций средства на кошельке доступны клиенту через любую другую финансовую организацию, где он обслуживается.

Таким образом, двухуровневая розничная модель предусматривает, что Банк России является эмитентом цифровых рублей и оператором платформы цифрового рубля. Финансовые организации открывают клиентам кошельки в цифровых рублях и проводят по ним операции на платформе цифрового рубля.

В апреле 2021 года Банк России разработал концепцию цифрового рубля⁶, что является третьим из семи шагов к внедрению цифровой валюты. Следующие шаги предусматривают разработку платформы цифрового рубля, пилотирование проекта на ограниченном круге пользователей, анализ результатов пилотирования и принятия решения о целесообразности и этапности запуска цифрового рубля.⁷

Кроме этого, Департаментом исследований и прогнозирования Центрального банка Российской Федерации в январе 2021 года была подготовлена аналитическая записка «Что изменится для банков и их клиентов с введением цифрового рубля?».

По состоянию на конец января 2022 г., коммерческие банки-участники (АО «Тинькофф Банк», ПАО «Банк ВТБ» пилотного проекта прототипа цифрового рубля готовятся к пилотированию соответствующей инфраструктуры внутри банка. Как отмечает Банк России, и вышеотмеченные участники пилота "Пилотирование включает в себя интеграцию с платформой цифрового рубля и внедрение услуг, таких как открытие кошелька физического лица через мобильное приложение и переводы цифрового рубля между физическими лицами»

Основные моменты реализации проекта «Цифровой рубль» на первом этапе:

1. Октябрь 2020 года – публикация доклада для общественных консультаций;

---

6 Презентация «Цифрового рубля»

7 Доклад для общественных консультаций «Цифровой Рубль», Банк России Октябрь 2020

2. Апрель 2021 года – публикация Концепции цифрового рубля;
3. Декабрь 2021 года – создание прототипа платформы цифрового рубля;
4. Январь 2022 года – разработка изменений в законодательство Российской Федерации;
5. 1 квартал 2022 года – планируется запуск тестирования прототипа платформы цифрового рубля;
6. Весь 2022 год – планируется протестировать прототип платформы цифрового рубля.

Второй этап тестирования предполагает подключение Федерального казначейства Российской Федерации и реализацию функциональности смарт-контрактов, а также операций потребителей с бизнесом (С2В), бизнеса с бизнесом (В2В), бизнеса с государством (В2G) и так далее. В дальнейшем будут подключены финансовые посредники, финансовая инфраструктура (биржи, брокеры, маркетплейсы, страховые компании и другие), внедрен офлайн-режим и обеспечен обмен цифрового рубля на иностранную валюту и возможность открытия кошельков клиентам-нерезидентам.

Казахстан

Цифровой тенге станет еще одним представлением обязательства Национального Банка Республики Казахстан (НБРК), обладающего всеми свойствами и функциями денег. При этом он совместит в себе ряд свойств наличных и безналичных денег, а также откроет новые функциональные возможности для участников делового оборота и государственных институтов. Цифровой тенге не призван заменить наличные или безналичные деньги, а будет сосуществовать как дополнительная форма денег.

Эмитентом цифрового тенге выступит Национальный банк Республики Казахстан. Новый вид национальной валюты будет доступен всем субъектам экономики при осуществлении ими платежей и расчетов. Цифровой тенге будет выпускаться в формате уникальной цифровой последовательности, которая записывается в индивидуальные электронные кошельки и может перемещаться между ними. НБРК также рассмотрит другие варианты технологической реализации цифровой платформы.

Формирование и поддержание общественного доверия к центральному банку в качестве эмитента ЦВЦБ и оператора национальной системы будут иметь существенное значение для хорошо функционирующей, надежной и устойчивой новой валютной системы. Широкая общественность должна иметь доверие к цифровому тенге как надежному хранилищу ценностей. Для достижения озвученной цели НБРК будет открыто сотрудничать со всеми заинтересованными сторонами экосистемы цифрового тенге.

Планируется разработать стандарты, правила, руководящие принципы управления рисками для системы цифрового тенге. Технология будет отвечать самым высоким стандартам кибербезопасности. Кроме того, в руководстве будут конкретно указаны роли и обязанности операторов цифрового тенге, поставщиков услуг и других участников. В ходе работы будут привлечены все заинтересованные стороны и поддерживаться связь с общественностью в целях повышения осведомленности, принятия пользователей и укрепления доверия.

Особое внимание будет уделено вопросам защиты прав потребителей и сохранению конфиденциальности потребителей платежных услуг в цифровом тенге. Подробные технологические механизмы и регуляторные подходы к обеспечению безопасности пользовательских данных и сохранению банковской тайны будут предложены по результатам пилотного проекта.⁸

1. В мае 2021 года опубликован консультативный доклад для публичных обсуждений «Цифровой Тенге»;

2. С мая по декабрь 2021 года проведена серия профильных встреч для обсуждения с участниками рынка, экспертным сообществом, государственными органами, а также международными партнерами;

3. В июне 2021 года стартовал пилотный проект для оценки технической реализуемости Цифрового тенге, в рамках которого был реализован прототип платформы, а также протестирован ряд сценариев с подключением внешних участников с участием двух банков;

---

⁸ «Цифровой тенге» Доклад для публичных обсуждений, НБРК Май 2021. Ответы на вопросы участников обсуждения консультативного доклада «Цифровой тенге» (от 12 мая 2021 года). Презентация профильной встречи с банками второго уровня для приглашения в пилотный проект.

4. В сентябре 2021 года проведены опросы и интервью с участниками рынка для уточнения приоритетов и потребностей в развитии новых платежных инструментов;

5. В ноябре 2021 года в рамках IX Конгресса Финансистов Казахстана были презентованы предварительные результаты пилотного проекта;

6. В декабре 2021 года подготовлен доклад об итогах пилотного проекта.

Подготовкой платформы Цифрового тенге занимается дочерняя организация Национального банка Республики Казахстан – **ОА «Центр развития платежных и финансовых технологий»**, отвечающее за исследование и развитие цифрового тенге. Кроме этого, основной целью ОА «Центр развития платежных и финансовых технологий» является создание и развитие научно-исследовательской экспертизы, а также прототипирование и реализация пилотных проектов в сфере финансовых и платежных технологий для НБРК и его дочерних организаций, в том числе, в сотрудничестве с ведущими международными исследовательскими центрами.

Содружество Багамских островов

Проект «Sand dollar» – это инициатива Центрального банка Багамских островов по выпуску цифрового представления багамского доллара. Эта инициатива направлена на обеспечение более широкого доступа к регулируемым платежам и другим финансовым услугам для сообществ и социально-экономических категорий населения страны, не пользующихся банковскими услугами. Кроме того, благодаря введению этой розничной цифровой валюты центрального банка, Центральный банк рассчитывает снизить затраты на предоставление услуг и повысить эффективность транзакций в сфере финансовых услуг на Багамских островах.

Sand доллар – это цифровая валюта центрального банка (ЦВЦБ), что означает, что это централизованная, регулируемая, стабильная и безопасная единица счета и средство обмена. Цифровой Sand доллар является прямым обязательством Центрального Банка Багамских островов, подкрепленным иностранными резервами. Банк,

после успешно проведенного пилотного тестирования в 2019 году, ввел в общее использование Sand доллар в октябре 2020 года.

Центральный Банк Багамских островов достиг операционной совместимости между существующими и новыми каналами предоставления платежных услуг. Все фирмы, предоставляющие платежные услуги, будут иметь доступ к цифровой валюте и смогут использовать сеть Sand Dollar Network для расчетов в розничных платежах в багамских долларах.

Также, Sand доллар имеет полностью проверяемый след транзакций (неанонимный). Контроль транзакций по-прежнему защищает конфиденциальность пользователя и регулируется строгими нормативными стандартами доступа.

Существует ограничение цифровой валюты внутренним использованием. Багамский Sand доллар предназначен только для внутреннего использования и запрещен к приему получателями, не являющимися гражданами страны. Владельцы кошельков по-прежнему будут иметь возможность через API интегрировать банковские счета для совершения электронных покупок иностранной валюты, что позволит использовать их счета на международном уровне.

Центральный Банк Багамских Островов ввел многофакторную аутентификацию для пользователей кошельков. Для совершения некоторых платежных операций пользователи будут вводить два пароля, один из которых генерируется случайным образом.

Цифровая версия багамского доллара доступна как для оптового, так и для розничного применения. Оптовое применение ограничивается платежными расчетами на межбанковском уровне, подобно операциям клиринговой палаты. Предлагаемое розничное применение также позволит широкой общественности осуществлять и получать цифровые платежи. Каждый держатель будет иметь прямые отношения с Центральным банком и юридически иметь эквивалент счета в Центральном банке.⁹

---

9 См. сайт Центрального Банка Багамских Островов

Австралия

Резервный банк Австралии, Банк Содружества, Национальный банк Австралии, Perpetual и ConsenSys при участии King & Wood Mallesons выпустили отчет об успешном завершении проекта Atom.

Project Atom - это совместный исследовательский проект, в ходе которого изучались потенциальное использование и последствия оптовой формы цифровой валюты центрального банка с использованием технологии распределенного реестра (DLT).

Проект включал разработку Proof-of-Concept (POC) для выпуска токенизированной формы ЦВЦБ, которая могла бы использоваться участниками оптового рынка для финансирования, расчета и погашения токенизированного синдицированного кредита на основе DLT (Ethereum платформа). В рамках проекта исследован ряд вопросов, в том числе:

- доступ к ЦВЦБ, который может быть расширен для широкого круга участников оптового рынка, включая тех, которые обычно не имеют доступа к счетам в Резервном банке Австралии;
- потенциальные преимущества интеграции оптовой ЦВЦБ с токенизированными активами на совместимых платформах DLT;
- может ли платформа DLT корпоративного уровня стать жизнеспособной технологией для оптовой торговли CBDC.

POC продемонстрировал, что оцифровка синдицированных ссуд на платформе DLT может обеспечить повышение эффективности и снизить операционный риск за счет замены процессов, требующих большого количества ручных операций и бумажных документов. Интеграция оптовой ЦВЦБ на той же платформе DLT позволила “атомарно” произвести расчет по выбору, новации и погашению токенизированного синдицированного кредита по принципу “доставка против платежа” и потенциально могла бы позволить другие формы программирования, которые могли бы повысить эффективность и снизить риски транзакций. POC также продемонстрировал, что DLT-платформа корпоративного уровня с соответствующими средствами контроля доступа и безопасности может удовлетворить многие потенциальные требования к оптовой системе ЦВЦБ и платформе токенизированных активов.

Франция

Для того чтобы продолжать выполнять свои государственные задачи по обеспечению денежной и финансовой стабильности, одновременно способствуя развитию устойчивых инноваций, центральные банки рассматривают возможность выпуска новой формы денег центрального банка (CeBM), называемой цифровой валютой центрального банка (CBDC), которая может использоваться для розничных или оптовых платежей.

Тем временем финансовая индустрия изучает возможности новых технологий, таких как Технологии распределенной реестра (DLT)¹⁰, с целью токенизации традиционных финансовых инструментов, т. е. разработки цифрового представления прав и распространения их в сети в виде токенов.

В целом, ландшафт платежей быстро меняется как на розничном, так и на оптовом уровне. Наряду с развитием новых технологий, таких как DLT, появляются новые криптоактивы - в том числе стейблкоины – и новые участники, такие как бигтех (BigTechs), выходят на рынок платежей и финансовых услуг или усиливают ту роль, которую они уже играют. Эти тенденции могут вызвать **три типа проблем** с точки зрения центральных банков. Во-первых, они могут привести к потере суверенитета в сфере платежей, если иностранные игроки станут доминировать на этих рынках. Во-вторых, по мере развития иностранных CBDC или стабильных монет, привязанных к иностранным валютам, денежный суверенитет может оказаться под вопросом. Роль ДЦБ может быть поставлена под сомнение, вплоть до того, что он перестанет служить эффективным якорем для финансовой системы. Эти вызовы требуют от центральных банков и политиков целостного подхода с тремя видами реагирования. Первый - регулятивный, чтобы гарантировать, что новые участники не получают выгоду от регулятивного арбитража. Второй – содействие развитию частных инициатив, которые поддерживают инновации и автономию в Европе. Наконец, последний способ – центральные банки должны сами стать новаторами и проводить собственные эксперименты.

---

¹⁰ Технология блокчейн является разновидностью DLT.

На фоне этого, Банк Франции¹¹ запустил в 2020 г. совместно с участниками рынка программу экспериментов по изучению выпуска и использования массовых ЦВЦБ (W-CBDC), которые могут быть доступны в распределенном реестре.

Банк Франции инициировал 9 (девять) экспериментов, сосредоточенных на использование CBDC для оптовых платежей, включая трансграничные и валютные платежи и расчеты по ценным бумагам. В настоящем отчете представлены результаты экспериментальной программы Банка Франции по W-CBDC.

По итогам 2021 года все эксперименты были завершены, в том числе проект «Juga» и эксперимент, проводимый совместно с HSBC. Эти эксперименты показали, как W-CBDC может быть использован (1) для расчетов по ценным бумагам в различных конфигурациях и для многих классов активов, и (2) для завершения трансграничных и валютных операций.

Исходя из отчета по исследованию ЦВЦБ, в ходе экспериментов Банком Франции изучались различные способы, с помощью которых центральные банки могли бы предоставить СеВМ для расчетов по ценным бумагам с использованием DLT-платформ, в том числе путем использования существующих инфраструктур, таких как например, услуги TARGET в Европе.

В этом контексте W-CBDC может способствовать безопасному развитию токенизированных финансовых рынков, позволяя участникам рынка воспользоваться преимуществами DLT (такими как интеграция процессов и прямая обработка расчетов по ценным бумагам), продолжая при этом обеспечивать безопасные расчеты в деньгах центрального банка, в соответствии с мандатами центральных банков и ключевой ролью СеВМ для межбанковских расчетов, подтвержденной после финансового кризиса 2008 года.

Кроме того, эксперименты показали, как массовый CBDC может быть использован для завершения трансграничных операций, включая валютные платежи. Поскольку в будущем различные юрисдикции могут ввести CBDC, взаимодействующие системы CBDC могут помочь упростить и повысить эффективность и доступность трансграничных и кросс-валютных платежей. Эксперименты

---

11 Banque de France

Банка Франции были направлены на реализацию этого подхода, всесторонне исследуя различные возможные типы механизмов множественных CBDC (mCBDC).

В ходе программы экспериментов также было проверено несколько способов, с помощью которых центральные банки могут сохранить контроль над «деньгами центрального банка» (ДЦБ) на DLT, в частности, используя способность блокчейн реализовывать функции программирования. В целом, эксперименты показали, что эти технологии предоставляют центральным банкам несколько инструментов для сохранения контроля над ДЦБ с технической точки зрения.

Эксперименты Банка Франции включали использование различных технологий, в том числе частные и публичные блокчейны, а также другие распределенные системы. Они подчеркнули, что W-CBDC может быть реализован на различных типах DLT и станет эффективным средством платежа, обогащая ДЦБ новыми функциональными возможностями и вариантами использования, а также будет способствовать инновациям на финансовых рынках.

Помимо представления результатов этих экспериментов, в данном отчете также поднимаются некоторые открытые вопросы, требующие дальнейшего изучения. Один из них касается доступа к CeVM. Выпуск W-CBDC может вызвать спрос со стороны финансовых субъектов, которые в настоящее время не имеют доступа к ДЦБ, но хотят иметь возможность осуществлять расчеты в CBDC, чтобы улучшить свои расчеты и воспользоваться преимуществами безопасности CBDC. Однако выпуск W-CBDC и предоставление его более широкому кругу участников может иметь широкие макроэкономические последствия и существенные последствия для денежно-кредитной политики, которые необходимо будет прояснить. Еще один потенциально открытый вопрос связан с технологией, которая могла бы поддержать выпуск и распространение W-CBDC. Центральные банки должны продолжить оценку этого аспекта, тщательно взвешивая последствия различных технических вариантов, имеющихся в их распоряжении.

Эти открытые вопросы, такие как совместимость с существующими традиционными системами, а также трансграничные и мультивалютные варианты использования, могут быть рассмотрены в ходе дополнительных экспериментов.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 30 мая 2022 года
№ 2022-П-07/34-2-(ДКП)

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 24, 28 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 14,00 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в силу с 31 мая 2022 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение 1 (одного) рабочего дня со дня принятия настоящего постановления.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего экономическое управление.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-12/35-1-(НПА)

Об утверждении Инструкции по ведению базы данных об обязательствах банка, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, привлекающих депозиты перед вкладчиками

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Инструкцию по ведению базы данных об обязательствах банка, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, привлекающих депозиты перед вкладчиками, согласно приложению к настоящему постановлению.

2. Коммерческим банкам и микрофинансовым компаниям, привлекающим депозиты, в трехмесячный срок привести свои базы данных в соответствие с требованиями настоящего постановления.

3. Жилищно-сберегательным кредитным компаниям в срок до четвертого квартала 2022 года привести свои базы данных в соответствие с требованиями настоящего постановления.

4. Настоящее постановление вступает в силу по истечении трех месяцев со дня официального опубликования.

5. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

6. Управлению методологии надзора и лицензирования банков довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», микрофинансовых компаний, привлекающих депозиты, и жилищно-сберегательных кредитных компаний, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

7. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора и лицензирования банков.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-12/35-1-(НПА)

ИНСТРУКЦИЯ
по ведению базы данных об обязательствах
банка, жилищно-сберегательной кредитной
компании, микрофинансовой компании,
привлекающих депозиты перед вкладчиками

Глава 1. Общие положения

1. Настоящая Инструкция по ведению базы данных об обязательствах банка, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, привлекающих депозиты (далее – банк) перед вкладчиками (далее – Инструкция) разработана в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)» и нормативными правовыми актами Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк).

2. Банкам, осуществляющим свою деятельность на основании лицензии Национального банка, необходимо вести базу данных в соответствии с настоящей Инструкцией.

3. В настоящей Инструкции используются определения, изложенные в понятийном аппарате Закона Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)».

Глава 2. Формирование базы данных об
обязательствах банка перед вкладчиками

4. Банку необходимо создать и поддерживать на постоянной основе автоматизированную базу данных для ведения учета вкладов (депозитов) физических лиц и индивидуальных предпринимателей, подлежащих компенсации в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)», включая учет по суммам гарантированного возмещения по вкладам (депозитам) (далее – база данных).

5. База данных ведется банком на ежедневной основе и подлежит своду по состоянию на 1 число каждого месяца и на дату наступления гарантийного случая, согласно Закону Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)».

6. Сведения, сформированные в соответствии с настоящей Инструкцией, являются основанием для определения и формирования суммы, подлежащей компенсационной выплате вкладчикам банка при наступлении гарантийного случая.

Кроме того, база данных должна формироваться и предоставляться банком для определения суммы средств, подлежащих защите, в случае реструктуризации банка в соответствии с требованиями банковского законодательства.

7. Формирование базы данных в соответствии с настоящей Инструкцией предусматривает, что при наступлении гарантийного случая сумма, подлежащая к выплате вкладчику, уменьшается на сумму остатков по просроченным кредитам, выданным вкладчику, и просроченным гарантиям, представленным банком по просьбе вкладчика, если по этим просроченным кредитам и гарантиям не имеется споров или судебных разбирательств (далее – просроченные встречные требования).

8. База данных должна быть сформирована в форматах XML и XLS в соответствии с Приложением 1 к настоящей Инструкции с возможностью автоматической выгрузки данных. При этом должны быть соблюдены такие основные критерии, как достоверность, функциональность, безопасность и надежность.

Кроме того, должны быть соблюдены общие требования к электронным базам данных, программам, предусмотренным нормативными правовыми актами Национального банка Кыргызской Республики.

9. Таблица «Сведения о размещенных в банке вкладах (депозитах) физических лиц и индивидуальных предпринимателей, подлежащих компенсации» (Приложение 1 к настоящей Инструкции) заполняется в соответствии с Порядком, указанным в Приложении 2.

10. В каждом банке должен быть назначен сотрудник, ответственный за осуществление проверки базы данных на предмет

ее корректности и соответствия Инструкции. На ежеквартальной основе ответственный сотрудник банка должен направлять отчет об итогах вышеуказанной проверки руководству банка.

11. Руководство банка несет ответственность за достоверность информации отраженной в базе данных об обязательствах банка перед вкладчиками.

Глава 3. Заключительные положения

12. При наступлении гарантийного случая временный администратор/ликвидатор в течение 10 (десяти) календарных дней после наступления гарантийного случая обязан предоставить в Агентство по защите депозитов информацию о депозитах физических лиц и индивидуальных предпринимателей, рассчитанную в соответствии с требованиями настоящей Инструкции, которые подлежат компенсации в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)».

13. На основе базы данных, сформированной в соответствии с требованиями настоящей Инструкции, Агентство определяет и формирует суммы, подлежащие компенсационной выплате вкладчикам-физическим лицам и индивидуальным предпринимателям банка при наступлении гарантийного случая.

14. При наступлении гарантийного случая проценты, начисленные по вкладу (депозиту), но невыплаченные и не капитализированные, рассчитываются на дату наступления гарантийного случая. Начисление таких процентов осуществляется по ставке, указанной в договоре банковского вклада, но не может быть выше учетной ставки Национального банка на дату наступления гарантийного случая.

15. Выплаты вкладчику по гарантированным вкладам осуществляются в порядке и на условиях, предусмотренных Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)».

16. Обязательства ликвидируемого банка перед вкладчиком уменьшаются на сумму выплат, осуществленных Агентством в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)». Оставшаяся сумма обязательств банка перед вкладчиком подлежит

выплате в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности».

Приложение:

X Приложение 1. Сведения о размещенных вкладах (депозитах) физических лиц, индивидуальных предпринимателей, подлежащих компенсации;

W Приложение 2. Порядок заполнения таблиц.

Сведения о размещенных в

_____ вкладах (депозитах)

(наименование банка)
физических лиц и
индивидуальных
предпринимателей,
подлежащих компенсации

Приложение 1
к Инструкции по
ведению базы данных об
обязательствах банка,
жилищно-сберегательной
кредитной компании,
микрофинансовой
компании, привлекающих
депозиты перед
вкладчиками

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары № 4, 2022

Депозиты, по которым приостановлены выплаты, в отношении которых имеется решение (постановление) о наложении ареста судебных и следственных органов	
Остаток по вкладам (депозитам), с учетом начисленных процентов после выплаты суммы компенсации в сомовом эквиваленте	
Сумма компенсации, подлежащая выплате вкладчику, но не более суммы, установленной Законом КР «О защите банковских вкладов (депозитов)» по итогам взаимозачета просроченных встречных требований вкладчика и банка	
Остаток обязательств банка перед вкладчиком по результатам взаимозачета в сомовом эквиваленте	
Остаток обязательств/ требований банка к вкладчику по результатам взаимозачета	всего по остатку обязательств/ требований в сомовом эквиваленте
	сумма остатка по основному долгу в сомовом эквиваленте по результатам взаимозачета
	сумма остатка по начисленным процентам в сомовом эквиваленте по результатам взаимозачета
Сумма просроченных встречных требований банка к вкладчику	сведения о спорах и судебных разбирательствах по просроченным кредитам и гарантиям вкладчиков
	всего сумма просроченных встречных требований банка в сомовом эквиваленте
	сумма требований по начисленным процентам банка в сомовом эквиваленте
	сумма требований по начисленным процентам банка в валюте требования
	сумма остатка требований по основному долгу в сомовом эквиваленте
	сумма остатка требований по основному долгу в валюте требования
Сумма внесенного вклада (депозита), а также сумма начисленных процентов по вкладу (депозиту)	всего в сомовом эквиваленте
	сумма начисленных процентов по вкладу (депозиту) в сомовом эквиваленте
	сумма начисленных процентов в валюте вклада
	Сумма текущего остатка вклада в сомовом эквиваленте
	Сумма текущего остатка по вкладу в валюте вклада
Номер лицевого счета вклада, карт-счета, ссудной задолженности, начисленных процентов по вкладу (депозиту), начисленных процентов по ссудной задолженности	
Номер счета Главной книги	
Вид валюты депозита, просроченных встречных требований	
Название и/или № договора банковского обслуживания (банковского вклада, карт-счета и пр.), договор займа/ гарантии, дата заключения договора	
Адрес местожительства вкладчика, номер телефона	
ИНН	
№ свидетельства/патента	
Документ, удостоверяющий личность, № и дата выдачи, кем выдан	дата выдачи, кем выдан
	№ документа удостоверяющего личность
Полные Фамилия, Имя и Отчество вкладчика	
№ п/п	

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары № 4, 2022

28				
27=	24	-	26	
26				
25				
24				
23				
22=	14	+	20	
				5 000,00
				4 000,00
20=	17	+	19	
19				
18				
17				
16				
15=	12	+	14	
				155 000,00
				84 000,00
	14			5 000,00
				4 000,00
	13			100,00
	12			250 000,00
				80 000,00
	11			2 000,00
10				
9				
8				
7				KGS
				USD
				Договор банковского вклада №50 от 20.11.08
				Договор банковского вклада №51 от 20.11.08
6				
5				
4-1				
4				19.08.02 МВД Кыргызской Республики
				19.08.02 МВД Кыргызской Республики
3				A1325465
				A1325465
2	Пример:			Иванов Иван Иванович
1				Иванов Иван Иванович
				1.

**Приложение 2
к Инструкции
по ведению базы данных
об обязательствах банка,
жилищно-сберегательной
кредитной компании,
микрофинансовой компании,
привлекающих депозиты
перед вкладчиками**

ПОРЯДОК

заполнения таблиц «Сведений о размещенных в банке, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании вкладах (депозитах) физических лиц и вкладах индивидуальных предпринимателей, размещенных в банке, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, подлежащих компенсации» (далее – таблица)

1. При заполнении таблицы в графе 1 указывается порядковый номер вкладчика банка, жилищно-сберегательной кредитной компании, микрофинансовой компании, привлекающих депозиты перед вкладчиками (далее – банк).

2. Полная информация о вкладчике должна содержать следующие сведения и отражаться в графах 2, 3, 4, 5, 6, 7 соответственно:

– полные фамилия, имя и отчество вкладчика в соответствии с удостоверяющим личность документом;

– реквизиты документа, удостоверяющего личность, включая номер документа и дату выдачи, кем выдан;

– ИНН (если имеется, в случае отсутствия не заполняется);

– реквизиты документа, выданного уполномоченным органом и подтверждающего факт прохождения государственной регистрации \перерегистрации (свидетельства) в качестве индивидуального предпринимателя, или реквизиты документа, подтверждающего факт занятия предпринимательской деятельностью без государственной регистрации (патента), в случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики;

– полный адрес места жительства (регистрации) или места пребывания вкладчика, номер телефона, факса, адреса электронной почты.

3. В графу 7 вносятся данные о договорах вкладчика с банком как по вкладу (депозиту), так и по кредиту (просроченным встречным требованиям, если таковые имеются), с указанием номера договора и даты заключения договора.

4. В графе 8 указывается вид валюты по договору (USD, EUR, KGS и др.).

5. В графу 9 вносятся номера счетов вклада (депозита), начисленных процентов по вкладу (депозиту)¹, просроченного встречного требования и начисленных процентов по просроченному встречному требованию. Начисленные проценты по просроченному встречному требованию банка к вкладчику включают также начисленные проценты по кредитам, имеющим статус неначисления; штрафы, пени и прочие выплаты по кредиту.

6. В графу 10 вносится отдельно построчно номер лицевого счета вклада (депозита), начисленных процентов по вкладу (депозиту), просроченного встречного требования и начисленных процентов по просроченному встречному требованию.

7. Данные по остаткам вкладов и начисленных процентов по вкладу (депозиту)¹ в иностранных валютах отражаются в графах 11 и 13 соответственно. Суммы остатков в таблице отражаются в единицах валюты с указанием сотых долей.

8. В случае если ставка, указанная в договоре банковского вклада, превышает учетную ставку Национального банка на дату наступления гарантийного случая, то сумма начисленных процентов в графах 13, 14 должна рассчитываться по учетной ставке Национального банка на дату наступления гарантийного случая, в ином случае по ставке договора банковского вклада.

Остатки по вкладам (депозитам) и начисленным процентам по вкладу (депозиту) в иностранной валюте переводятся в сомовый эквивалент и отражаются в графах 12 и 14.

9. В случае если указанные в графах 11 и 13 остатки отражены в сомах, то они сразу отражаются в графах 12 и 14.

---

¹ Начисление процентов по вкладам (депозитам) производится в соответствии с внутренней учетной политикой банка.

10. При заполнении графы, отражающей сомовый эквивалент иностранной валюты, применяется официальный курс Национального банка, действующий на текущий операционный день.

11. В графе 15 отражается совокупная сумма остатков по вкладам (депозитам) и начисленным процентам по вкладу (депозиту) в сомовом эквиваленте, итоговая сумма по графе 15 должна быть равна сумме столбцов 12 и 14 в итоговой строке.

12. Данные по остаткам просроченных встречных требований банка к вкладчику вносятся в графы с 16 по 19 аналогично данным по остаткам вкладов. Остатки требований банка к вкладчику отражаются с отрицательным знаком (-).

13. В графе 20 отражается совокупная сумма просроченных встречных требований банка к вкладчику в сомовом эквиваленте. Итоговая сумма по столбцу 20 должна быть равна сумме граф 17 по 19 в итоговой строке.

13.1. В графе 21 отражается информация о спорах и судебных разбирательствах по просроченным кредитам и гарантиям вкладчиков.

При их наличии просроченные встречные требования банка не подлежат взаимозачету, т.е. графы с 22 по 25 не заполняются и, соответственно, графы 26, 27 заполняются без учета просроченных кредитов и гарантий.

В случае если судебных споров и судебных разбирательств по просроченным кредитам и гарантиям вкладчиков не имеется, то данная графа не заполняется.

14. В итоговой строке по каждому вкладчику в графах 22-25 отражается сумма обязательства/требований банка по результату взаимозачета. Взаимозачет производится по итоговым суммам в сомовом эквиваленте.

15. Первоначально совокупная сумма просроченных встречных требований банка зачитывается с итоговой суммой начисленных процентов по вкладу (депозиту), затем зачитывается с итоговой суммой остатков вкладов (депозитов).

16. В итоговую строку по графе 22 вносятся остатки по результатам взаимозачета требований банка к вкладчику с начисленными

процентами по вкладу (депозиту), при этом, графа 22 равняется сумме граф 14 и 20.

17. Графы 23 и 24 заполняются по результатам взаимозачета требований банка к вкладчику с начисленными процентами по вкладу (депозиту), при этом:

а) в случае если начисленные проценты по вкладу (депозиту) покрывают требования банка к клиенту, т.е. сумма графы 22 положительная (больше или равно нулю), то графа 23 будет равна графе 12, а графа 24 равняется сумме граф 22 и 23;

б) в случае если сумма начисленных процентов по вкладу (депозиту) не покрывает требования банка к клиенту, т.е. сумма графы 22 отрицательная (меньше нуля), то графа 23 равняется сумме граф 12 и 22, а графа 24 равняется графе 23.

18. Графа 25 является транзитной графой и заполняется следующим образом:

а) в случае если требования вкладчика к банку превышают его обязательства перед банком т.е. сумма в итоговой строке по графе 24 положительная, то графа 25 равняется графе 24;

б) если требования вкладчика к банку меньше его обязательств перед банком т.е. сумма графы 24 отрицательная, то графа 25 равна нулю.

19. Если по результатам взаимозачета у банка остались требования к вкладчику (итоговая сумма по графе 24 отрицательная), то графы 26, 27 не заполняются.

20. В 26 графе по итоговой строке отражается сумма компенсации в сомах. Совокупная сумма, подлежащая компенсации по всем вкладам клиента не должна превышать сумму компенсации, предусмотренную Законом Кыргызской Республики «О защите банковских вкладов (депозитов)».

21. Остаток по вкладам и начисленным процентам по вкладу (депозиту) клиента отражен в итоговой строке по графе 27 и рассчитывается как разница между суммами граф 24 и 26. Графа 27 заполняется лишь в случае если сумма требований к банку, указанная в графе 24, больше суммы компенсации, указанной в графе 26.

22. Итоговые суммы в целом по банку заполняются по графам 12,14,15, 17, 19, 20,22-27, которые должны равняться сумме всех итоговых сумм по филиалам банка.

23. В графе 28 должна отражаться информация: когда, каким судебным или следственным органом было принято решение (постановление) о наложении ареста на депозиты физических лиц или индивидуальных предпринимателей.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-14/35-3-(НПА)

Об утверждении Положения «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике»

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» и во исполнении пунктов 325 и 326 плана мероприятий по реализации Национальной программы развития Кыргызской Республики до 2026 года Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Положение «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике» (прилагается).

2. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики от 30 сентября 2019 года № 2019-П-14/50-2-(ПС) Об утверждении Положения «О регулировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем»:

В Положении о регулировании деятельности платежных организаций и операторов платежных систем, утвержденным вышеуказанным постановлением:

- пункт 7 дополнить абзацем восьмым следующего содержания:

«– оказание услуги финансовой платформы (маркетплейс) в соответствии с требованиями Положения «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике».»;

– пункт 29 дополнить абзацем десятым следующего содержания:

«– оказание услуги финансовой платформы (маркетплейс) в соответствии с требованиями Положения «О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике».

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

4. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

5. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, операторов платежных систем и платежных организаций, Объединения юридических лиц «Союз банков Кыргызстана», Объединения юридических лиц «Ассоциация операторов платежных систем КГ» и Объединения юридических лиц «Ассоциация микрофинансовых организаций».

6. Отделу развития государственного языка и документооборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений, представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

7. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-14/35-3-(НПА)

ПОЛОЖЕНИЕ

«О регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике»

Глава 1. Общие положения

1. Настоящее Положение о регулировании доступа к финансовым услугам через финансовые платформы (маркетплейс) с использованием открытых программных интерфейсов в Кыргызской Республике (далее – Положение) регулирует отношения, возникающие при размещении информации о финансовых услугах и совершении сделок с использованием финансовой платформы, а также определяет правовые основы деятельности участников финансовой платформы и оператора услуг финансовой платформы (маркетплейс).

2. В рамках настоящего Положения оператором услуг финансовой платформы (маркетплейс) могут выступать коммерческие банки, микрофинансовые организации, платежные организации и операторы платежных систем, а также иное юридическое лицо, созданное в организационно правовой форме открытого/ закрытого акционерного общества или общества с ограниченной ответственностью, акционером/участником которого являются поднадзорные Национальному банку организации в соответствии с законодательством Кыргызской Республики а также объединения банков, небанковских финансово-кредитных учреждений Кыргызской Республики, операторов платежных систем и платежных организаций, в целях создания единого окна для доступа к финансовым услугам Кыргызской Республики.

Решение о создании юридического лица для финансовой платформы (маркетплейс) принимается советом директоров,

акционерами/участниками объединения банков, небанковских финансово-кредитных учреждений Кыргызской Республики, операторов платежных систем и платежных организаций и/или путем заключения договоров о присоединении к оператору услуг финансовой платформы (маркетплейса).

3. В случае если оператором услуг финансовой платформы (маркетплейса) выступает коммерческий банк, микрофинансовая организация, платежная организация и оператор платежных систем, то предоставление услуг, связанных с финансовой платформой, должно быть выделено в отдельный раздел на сайте/витрине и/или в мобильном приложении.

4. К оператору услуг финансовой платформы (маркетплейсу) могут подключаться поднадзорные Национальному банку организации и иные юридические лица, имеющие разрешительные документы на осуществление финансовых услуг уполномоченного государственного органа Кыргызской Республики, согласно Закону Кыргызской Республики «О лицензионно разрешительной системе в Кыргызской Республике».

5. Оператор услуг финансовой платформы (маркетплейса) несет ответственность за размещение информации и предоставление услуг (сделок) на финансовой платформе и обеспечение конфиденциальности сведений, составляющих банковскую тайну, в соответствии с требованиями, установленными нормативными правовыми актами Национального банка.

Глава 2. Термины и определения

6. В рамках настоящего Положения используются следующие термины и определения:

финансовая платформа (маркетплейс) – это электронная онлайн-платформа/витрина оператора услуг финансовой платформы, на которой размещена информация о финансовых услугах поставщиков финансовых услуг и имеется техническая возможность совершить сделку на финансовой платформе через личный кабинет и/или путем ссылки через финансовую платформу самого поставщика финансовых услуг или с использованием других технологических решений на финансовой платформе;

оператор услуг финансовой платформы (маркетплейс) – это юридическое лицо, которое обеспечивает взаимодействие поставщиков финансовых услуг на одной платформе через открытые программные интерфейсы (API) и/или поставщиков финансовых услуг, подключившихся к правилам оператора услуг финансовой платформы, и предоставляет в онлайн-режиме «24/7» доступ к платформе пользователю финансовых услуг;

поставщик финансовых услуг – юридическое лицо (участник финансовой платформы), заключившее договор с оператором услуг финансовой платформы (маркетплейс) для размещения своих финансовых услуг и/или совершения сделок на финансовой платформе;

пользователь (потребитель) финансовых услуг – физическое или юридическое лицо, присоединившееся к финансовой платформе через личный кабинет/мобильное приложение путем подписания договора публичной оферты/договора об оказании услуг оператора финансовой платформы в целях совершения финансовых сделок с поставщиками финансовых услуг;

личный кабинет – электронный/виртуальный личный кабинет пользователя финансовых услуг, расположенный на серверах оператора услуг финансовой платформы, доступ к которому осуществляется после авторизации (ввода идентификационных данных и пароля, известных только пользователю);

финансовые услуги – услуги финансовых учреждений, которые определены в части 1 статье 5 Закона «О противодействии финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов» (далее – ПФТД/ЛПД) финансовыми учреждениями, осуществляющими финансовые услуги в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

финансовая сделка – сделка, совершаемая между пользователем и оператором услуг финансовой платформы в сторону поставщика финансовых услуг. Перечень финансовых сделок, заключение (совершение) которых возможно с использованием платформы, определен в главе 4 настоящего Положения;

информационная услуга – размещение актуальной информации о финансовых услугах поставщиков финансовых услуг и иных

юридических лиц, оказывающих финансовые услуги в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

открытый программный интерфейс (API) – технология обмена данными между информационными системами поставщиков финансовых услуг/участников финансовой платформы через стандартные протоколы взаимодействия;

чат-бот – программа, позволяющая общаться с помощью текстовых или аудиосообщений на сайтах, в мессенджерах, мобильных приложениях операторов услуг финансовой платформы и поставщиков финансовых услуг, обеспечивающая конфиденциальность информации при передаче сообщений пользователя финансовых услуг.

3. Требование к документам оператора услуг финансовой платформы (маркетплейс) для включения в реестр Национального банка

7. Оператор услуги финансовой платформы (маркетплейс) не позднее 30 (тридцати) календарных дней с момента создания финансовой платформы должен направить в Национальный банк уведомление о начале предоставления услуги, связанной с созданием финансовой платформы, согласно Приложению 1 настоящего Положения, и предоставить следующие документы:

1) копии учредительных документов:

- устава и учредительного договора (при наличии более одного учредителя (акционера/участника)),
- свидетельства о государственной регистрации/перерегистрации,
- решения учредителей о создании юридического лица,
- по размеру уставного капитала,
- об избрании исполнительных органов управления, заверенные печатью и подписью руководителя/иного уполномоченного лица уведомителя,
- сведения о должностном лице, отвечающем за предоставление услуги финансовой платформы (ФИО, должность, опыт работы, контактный номер телефона и др.) (данные требования относятся

к отдельному юридическому лицу, акционерами/участником которого являются поднадзорные Национальному банку организации);

2) копию операционных правил оператора услуг финансовой платформы, которые должны содержать следующее:

- наименование сайта/витрины и/или мобильного приложения и его адрес (гиперссылка и т.д.) и информация о подключении;

- детальное описание архитектуры и схемы ее работы;

- разработанные стандарты API для взаимодействия с участниками финансовой платформы и его направление (по интерфейсам);

- категории коммерческих тарифов и комиссий за подключение и предоставление финансовых услуг (продуктов) посредством финансовой платформы (маркетплейс);

- перечень предполагаемых финансовых услуг на финансовой платформе;

- порядок, условия и процедуры подключения и выхода из платформы участников;

- порядок доступа пользователя финансовых услуг;

- требования к защите информации;

- порядок разрешения споров между поставщиками и пользователями финансовых услуг;

- порядок предоставления актуальной информации;

- права, обязанности и ответственность оператора услуг финансовой платформы и участников платежной системы;

- и др.;

3) копию паспорта автоматизированного программного комплекса финансовой платформы, содержащего как минимум:

- общие характеристики (назначение, дата внедрения и др.);

- конфигурацию системы (аппаратная часть, программное обеспечение/системное, прикладное/системы управления базами данных, размеры дисковых разделов, карта резервного копирования и пр.);

4) разработанные стандарты открытых API для подключения и необходимого взаимодействия участников финансовой платформы;

5) проект договора с поставщиками финансовых услуг;

6) проект договора публичной оферты с пользователями финансовых услуг;

7) внутренние нормативные документы о разделении функционала коммерческого банка, микрофинансовой организации и/или оператора взаимодействия/оператора платежных систем/платежной организации с функциями оператора услуг финансовой платформы.

4. Виды информационных/финансовых услуг и сделок на финансовой платформе (маркетплейсе)

8. Оператор услуг финансовой платформы на электронной площадке/витрине может предоставлять следующие информационные/финансовые услуги и сделки:

- размещение информации о финансовых услугах (курсы валют, наименование видов услуг поставщиков финансовых услуг, тарифы/проценты на банковские операции, и иную информацию в виде сравнения в рамках заключенного договора с поставщиками/участниками финансовой платформы);

- финансовые услуги, определенные в перечне Положения «Об основных требованиях к деятельности коммерческих банков при заключении агентского договора по предоставлению банковских розничных услуг», утвержденном постановлением Правления Национального банка от 26 мая 2010 года № 36/7, и направлять по этим перечням услуг с согласия пользователя финансовых услуг подтверждение путем заверения простой электронной подписью заявки поставщику финансовых услуг, за исключением услуг по выдаче наличных денежных средств с банковских карт и денежных переводов по системам денежных переводов, распространения/погашения электронных денег;

- предоставление бланков на открытие обезличенных металлических счетов к привязке к банковской платежной карте;

- размещение услуг по купле и продаже официальных золотых слитков поставщиков услуг финансовой платформы;

- размещение информации о финансовых услугах не поднадзорных Национальному банку организаций в рамках заключенного договора с оператором услуг финансовой платформы

в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и присоединения к правилам оператора финансовой платформы (маркетплейс);

– введение электронного документооборота между оператором услуг финансовой платформы и поставщиком услуг финансовой платформы для передачи документов пользователей, подписанных электронной подписью;

– размещение информации о прочей собственности для реализации поставщиками финансовых услуг заинтересованным лицам в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

9. Операции, связанные с денежными средствами, осуществляются на стороне поставщика финансовых услуг через ссылку на финансовой платформе.

10. Оказание финансовых услуг на финансовой платформе должно осуществляться через личный кабинет пользователя финансовых услуг. Денежные средства пользователя финансовых услуг могут перечисляться с использованием финансовой платформы только на счет поставщика финансовых услуг, с которыми он заключил ранее соответствующий договор и/или об этом должно быть прямо указано на этой платформе.

5. Требование к размещению информации о финансовых услугах на финансовой платформе

11. Размещение информации о финансовых услугах поставщиков финансовых услуг на финансовой платформе (маркетплейс) не должно:

1) вводить в заблуждение пользователя финансовых услуг об услугах поставщиков финансовых услуг различными акциями, которые не являются актуальными на момент получения финансовой услуги;

2) содержать не соответствующие действительности сведения, в том числе о наличии у финансовой организации права совершать какие-либо банковские операции и другие операции;

3) содержать гарантии или обещания эффективности деятельности (доходности вложений), в том числе основанные на реальных показателях в прошлом, если такая эффективность

деятельности (доходность вложений) не может быть определена на момент заключения соответствующего договора.

12. В открытом доступе должны быть размещены операционные правила оператора услуг финансовой платформы, дата начала предоставления услуги финансовой платформы, а также другие нормативные документы, необходимые для ознакомления пользователей и поставщиков финансовых услуг, в том числе тарифы при использовании и получении информации о финансовых услугах на финансовой платформе (при наличии).

13. Оператор услуг финансовой платформы должен размещать информацию о финансовых услугах на государственном и официальном языках, не ограничивая предоставление финансовых услуг пользователю по выбору языка обслуживания.

14. Оператор услуг финансовой платформы (маркетплейс) должен устанавливать равноправные условия поставщикам финансовых услуг для доступа к финансовой платформе.

6. Подключение к оператору финансовой платформы через открытые программные интерфейсы (API)

15. Поставщики финансовых услуг могут предоставить оператору услуги финансовой платформы доступ к своим открытым программным интерфейсам (API), и/или оператор услуг финансовой платформы (маркетплейс) должен иметь разработанные и стандартизированные API-решения процессов для унификации взаимодействия между поставщиками финансовых услуг (поставщики API, сторонние поставщики, поставщики платежных услуг, сторонние поставщики информационных услуг) и пользователи API, в том числе технические стандарты, требования по защите передаваемой информации, обеспечению конфиденциальности пользовательских данных и использования информации пользователя и поставщиков финансовых услуг в рамках законодательства Кыргызской Республики.

16. Для подключения к финансовой платформе (маркетплейс) поставщики финансовых услуг могут взаимодействовать и/или предоставить доступ оператору услуг финансовой платформы к своим существующим API:

1) информационные API – публичные данные о доступных продуктах и услугах поставщиков финансовых продуктов и услуг, а также о расположении и графике работы пунктов обслуживания клиентов банков, курсах национальных валют и др.;

2) сервисные API – данные о продуктах финансового учреждения, которыми пользуется клиент, включая информацию об истории операций по этим продуктам. Предоставлять возможность управлять подключенными продуктами и услугами клиента, изменять данные в профилях существующих клиентов;

3) продуктовые API – запросы на предоставление продукта или подключение услуги существующему или новому клиенту, получение персонального предложения по продукту или услуге финансовой организации.

17. Использование API должно быть описано в технической документации оператора услуг финансовой платформы по каждому открытому программному интерфейсу (API), которое будет направляться заявленным поставщикам финансовых услуг.

18. Стандарты API должны быть опубликованы на платформе оператора услуг финансовой платформы.

7. Требование по защите информации на финансовой платформе

19. Оператор услуг финансовой платформы (маркетплейс) должен информировать Национальный банк о любых инцидентах и нештатных ситуациях в соответствии с сроками, установленными для операторов платежных систем в Положении «О нештатных ситуациях в платежной системе» утвержденным постановлением Правления Национального банка от 2 сентября 2019 года № 2019-П-14/46-2-(ПС).

20. Оператор услуг финансовой платформы (маркетплейс) должен обеспечить возможность непрерывного взаимодействия с поставщиками услуг для совершения финансовых сделок, бесперебойного и непрерывного функционирования платформы, в том числе в случае возникновения информационных угроз, а также восстановления предоставления услуг и работоспособности платформы, обеспечить конфиденциальность, целостность

и сохранность персональных данных в соответствии законодательством Кыргызской Республики.

21. Взаимодействие поставщиков финансовых услуг с информационными системами оператора услуг финансовой платформы должно осуществляться по защищенным каналам связи.

22. Оператор услуг финансовой платформы и поставщики финансовых услуг на постоянной основе должны проводить мероприятия по доведению до сведения пользователям финансовых услуг на платформе:

а) рекомендаций и требований по защите информации от воздействий вредоносных программных кодов, приводящих к нарушению штатного функционирования средств вычислительной техники, в целях противодействия незаконным финансовым операциям;

б) информации о возможных рисках несанкционированного доступа к информации пользователя с целью осуществления финансовых сделок лицами, не обладающими правом их осуществления;

в) информации о мерах по предотвращению несанкционированного доступа к защищаемой информации, в том числе при утрате (потере, хищении) пользователем устройства, с использованием которого им совершались операции на финансовой платформе, контролю конфигурации устройства, с использованием которого пользователем совершаются действия на финансовой платформе, и своевременному обнаружению воздействия вредоносного кода.

23. Операторы услуг финансовой платформы и поставщики финансовых услуг должны не реже одного раза в год проводить оценку уровня рисков согласно международным стандартам.

8. Заключительные положения

24. Национальный банк ведет реестр операторов услуг финансовой платформы (маркетплейс) на территории Кыргызской Республики. Исключение из реестра оператора финансовой платформы (маркетплейс) осуществляется Национальным банком в течении 5 (пяти) рабочих дней со дня официального уведомления оператором

услуг финансовой платформы о прекращении предоставления услуги финансовой платформы (маркетплейс).

25. Оператор услуг финансовой платформы должен ежеквартально не позднее 25 (двадцать пятого) числа, следующего за отчетным кварталом, в электронном виде (сканированная версия документа) с последующим досылком бумажной версии предоставлять сведения об услугах, размещенных на финансовой платформе, согласно форме, установленной в Приложении 2 настоящего Положения.

26. В случае необходимости Национальный банк вправе запросить дополнительные сведения и документы, связанные с деятельностью финансовой платформы (маркетплейс), вытекающие из предоставленных отчетов, которые должны быть предоставлены в установленные Национальным банком сроки. Руководство оператора услуг финансовой платформы несет ответственность за предоставление своевременной, корректной и достоверной информации.

**Приложение 1
к Положению
«О регулировании доступа
к финансовым услугам
через финансовые
платформы (маркетплейс) с
использованием открытых
программных интерфейсов
в Кыргызской Республике»**

**Национальный банк
Кыргызской Республики**

УВЕДОМЛЕНИЕ

Настоящим _____ уведомляет о начале
(наименование юридического лица)

предоставления услуг финансовой платформы (маркетплейс).

К уведомлению прилагается перечень документов в соответствии с пунктом 7 настоящего Положения.

Приложение: на _____ л.

- 1)
- 2)
- 3)

Подпись и печать юридического лица

«___» _____ 20___ г.

**Приложение 2
к Положению
«О регулировании доступа
к финансовым услугам
через финансовые
платформы (маркетплейс) с
использованием открытых
программных интерфейсов
в Кыргызской Республике»**

Наименование юридического лица

_____

**СВЕДЕНИЯ
о подключенных поставщиках финансовых услуг
к финансовой платформе (маркетплейс)**

за _____ квартал 20__ года

Общее количество действующих договоров: *(указать количество)*
всего _____

№	Наименование организации	Юридический адрес и контактные данные	Номер и дата договора	Вид предоставляемых услуг
Договора с поставщиками финансовых услуг				
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...
Договора с иными участниками финансовой платформы				
Виды финансовых услуг, размещенных на финансовой платформе				
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...

Подпись и печать юридического лица

«___» _____ 20__ г.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-14/35-4-(ПС)

О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил проведения платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR- код)» от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС)

В целях обеспечения межсистемной интеграции различных платежных систем и создания единого платежного пространства плательщикам, использующим для проведения платежей и переводов QR-коды платежных систем, Правление Национального банка Кыргызской Республики, руководствуясь статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности», постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил проведения платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код)» от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС) (прилагается).

2. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования, за исключением пунктов 4 и 8 Приложения к настоящему постановлению, которые вступают в силу с 1 августа 2022 года.

4. Коммерческим банкам, операторам платежных систем/платежным организациям и их агентам завершить мероприятия по унификации QR-кодов и приведению их в соответствие с Национальным стандартом двухмерных символов штрихкода для осуществления финансовых платежей КМС 1348:2019, утвержденным приказом Центра по стандартизации и метрологии при Министерстве экономики Кыргызской Республики от 15.04.2019 года 18-СТ до 30 сентября 2022 года. заверь мероприятия по унификации QR-кодов

5. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, платежных организаций и операторов платежных систем.

6. Отделу развития государственного языка и документооборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

7. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 2 июня 2022 года
№ 2022-П-14/35-4-(ПС)

**Изменения
в постановление Правления Национального банка Кыргызской
Республики «Об утверждении «Правил проведения платежей
с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-
код)» от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС)**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил проведения платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код)» от 11 декабря 2019 года № 2019-П-14/62-5-(ПС) следующие изменения:

в наименовании и в пункте 1 постановления после слова «платежей» дополнить словами «и переводов»

в Правилах проведения платежей с использованием двухмерных символов штрихкода (QR-код), утвержденных вышеуказанным постановлением:

1) в наименовании Правил после слова «платежей» дополнить словами «и переводов»;

2) в пункте 3 после слов «QR-коды» дополнить словами «/ платежные ссылки»;

3) пункт 5 дополнить восьмым абзацем следующего содержания:

«Платежный инструмент – платежное приложение и/или техническое решение участника платежных систем, предоставляющее пользователю возможность приема платежей и/или совершение перевода денежных средств»;

4) пункт 6 изложить в следующей редакции:

«6. Участники платежных систем должны проводить платежи с использованием QR-кода через оператора/операторов взаимодействия в соответствии с требованиями настоящих Правил с соблюдением следующих условий:

1) системы генерации QR-кодов всех участников платежных систем должны полностью соответствовать требованиям Национального стандарта и Приложения 1 к настоящим Правилам и обеспечивать функциональную совместимость для межсистемной интеграции с другими участниками платежных систем путем присоединения к оператору взаимодействия;

2) обработка платежа с использованием QR-кода, которые сгенерированы в собственной системе генерации QR-кодов участника платежных систем в приоритетном порядке, проводится (обрабатывается) в собственной системе данного участника платежных систем.»;

5) Правила дополнить пунктами 6.1. и 6.2. следующего содержания:

«6.1. Комиссионное вознаграждение и тарифы за оказание услуг по проведению платежей с использованием QR-кодов хозяйствующим субъектам (ТСП) устанавливаются участниками платежных систем самостоятельно в соответствии с требованиями банковского законодательства Кыргызской Республики и не требует согласования (одобрения) с оператором взаимодействия;

6.2. Оператору взаимодействия запрещается совершать действия (устанавливать требования в своих операционных правилах), противоречащие антимонопольному законодательству Кыргызской Республики, направленные на недопущение, ограничение или устранение конкуренции и устанавливающие необоснованное преимущество перед другими участниками платежных систем, в том числе устанавливать договорные отношения без явного экономического смысла и/или приводящие к убыточной деятельности одной из сторон за исключением платежей, прямо направленных в бюджет Кыргызской Республики».

6) пункт 8 изложить в следующей редакции;

«8. Проведение платежей с использованием QR-кода участником платежной системы в своей системе генерации QR-кодов, осуществляется в соответствии с операционными правилами и техническим регламентом самого участника платежных систем, при этом участник платежных систем несет ответственность за обеспечение проведения платежа с использованием QR-кода

и поступление денежных средств от плательщика до конечного получателя.»;

7) в пункте 12:

шестой абзац изложить в следующей редакции:

«– система оператора взаимодействия должна быть подключена к системе оператора национальной платежной системы «Элкарт»;

– дополнить седьмым и восьмым абзацами следующего содержания:

«– система оператора взаимодействия должна быть подключена к Гроссовой системе расчетов в режиме реального времени Национального банка;

– система генерации QR-кода должна соответствовать требованиям Национального стандарта и Приложения 1 к настоящим Правилам»;

8) пункт 17 изложить в следующей редакции:

«17. Для осуществления межсистемной интеграции различных платежных систем участники платежных систем заключают с оператором взаимодействия договор присоединения по проведению платежей и переводов с использованием QR-кода.»;

9) пункт 24 изложить в следующей редакции:

«24. Использование QR-кода и платежных ссылок при любых подключениях должно полностью соответствовать требованиям Национального стандарта и Приложению 1 к настоящим Правилам»;

10) подпункт 7 пункта 25 изложить в следующей редакции:

«7) оператор взаимодействия обеспечивает своевременное формирование на ежедневной основе клиринговых файлов для окончательных расчетов по платежам с использованием QR-кода подключенных к нему участников платежных систем.»;

11) пункт 32 изложить в следующей редакции:

«32. Участник платежной системы для проведения платежей с использованием QR-кода должен в платежном инструменте обеспечить возможность сканирования QR-кода и/или прохождения по платежной ссылке, получения уведомлений о проведенном

платеже, а также генерацию QR-кода, в зависимости от технических возможностей используемого платежного инструмента.»;

12) Правила дополнить пунктами 39 и 40 следующего содержания:

«39. Участники платежных систем должны ежеквартально предоставлять в Национальный банк сведения по проведенным платежам и переводам посредством QR-кодов, согласно форме Приложения 2 настоящих Правил, не позднее 25 (двадцать пятого) числа месяца, следующего за отчетным кварталом, в электронном виде (сканированная версия документа) с последующим досылком бумажной версии.

40. Участники платежной системы при проведении платежей с использованием QR-кода самостоятельно осуществляют меры по выявлению, оценке, мониторингу, управлению, снижению и документированию/фиксированию рисков в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов, в том числе выявление операций клиента-плательщика, подлежащих контролю и имеющих признаки подозрительных операций.»;

13) в Приложении к настоящим Правилам после слова «Приложение» дополнить цифрой «1» и после слова «платежей» дополнить словами «и переводов»;

14) Правила дополнить Приложением 2 следующего содержания:

«Приложение 2
к Правилам проведения
платежей и переводов
с использованием двумерных
символов штрихкода (QR-код)

Наименование участника платежных систем _____

За _____ квартал 20__ год.

ОТЧЕТ
об осуществлении платежей и переводов посредством QR-кодов

№	Вид используемого платежного инструмента для проведения платежей и переводов с использованием QR-кодов	Оператор взаимодействия к которому подключен участник платежной системы	Переводы		Оплата за товары/услуги			Количество ТСП (суб-участников по приему платежей через QR –коды (всего)				
			В своей системе	Меж-системные	в пользу своих ТСП (исх)	из них платежи в бюджет	Меж-системные платежи (исх)					
			Кол-во	Объем	Кол-во	Объем	Кол-во	Исходящие	Входящие	Общее кол-во	Из них активных	
				Объем			Кол-во	объем	Кол-во	Объем		
1.												
2.												
3.												

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 15 июня 2022 года
№ 2022-П-33/37-2-(НФКУ)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики, регулирующие кредитные союзы

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагаются):

- «О Правилах регулирования деятельности кредитных союзов в Кыргызской Республике» от 4 мая 2005 года № 14/2;
- «Об утверждении Положения «О лицензировании кредитных союзов» от 23 декабря 2015 года № 78/25;

2. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

4. Управлению надзора за небанковскими финансово-кредитными организациями довести настоящее постановление до сведения, кредитных союзов, объединения юридических лиц «Национальная ассоциация кредитных союзов и кооперативов Кыргызстана».

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление надзора за небанковскими финансово-кредитными организациями.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от «15» июня 2022 года
№ 2022-П-33/37-2-(НФКУ)

Изменения

в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики, регулирующие кредитные союзы

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «О Правилах регулирования деятельности кредитных союзов в Кыргызской Республике» от 4 мая 2005 года № 14/2 следующие изменения:

в Правилах регулирования деятельности кредитных союзов в Кыргызской Республике, утвержденных вышеуказанным постановлением:- абзацы четвертый и пятый раздела «II. Термины и определения» признать утратившими силу;

– пункт 3.2. признать утратившим силу;

в пункте 5.1.:

– абзац второй изложить в следующей редакции:

«При расчете норматива максимального размера внешних заимствований кредитного союза в сумму внешних заимствований включаются заимствования кредитного союза, предусмотренные Законом Кыргызской Республики «О кредитных союзах», а также заимствования в рамках государственных программ.»;

– абзац третий признать утратившим силу;

– пункт 5.1.1. признать утратившим силу;

– пункт 5.1.2. изложить в следующей редакции:

«5.1.2. Для кредитных союзов в течение первого года деятельности, а также кредитных союзов, привлекающих заимствования в рамках государственных программ, норматив максимального размера внешних заимствований (Н1), определяется по формуле:

$$Н1 \leq СК \times 4$$

Значение норматива максимального размера внешних заимствований (Н1) не должно превышать четырехкратный размер суммарного капитала.»;

– в пункте 5.1.3. цифру и слово «8 лет» заменить на цифру и слово «1 года»;

– пункт 5.2.2. признать утратившим силу;

– пункт 5.2.3.. изложить в следующей редакции:

«5.2.3. Норматив максимального размера риска на одного заемщика (Н2.2), определяется по формуле:

$H2 = MK / CK \times 100 \leq 20\%$, где:

МК – максимальный размер совокупной задолженности по кредитам, выданным одному заемщику;

СК – суммарный капитал кредитного союза.

Значение норматива максимального риска на одного заемщика (Н2) не должно превышать 20% от суммарного капитала.»;

– пункт 5.3.3. изложить в следующей редакции:

«5.3.3. Сумма инвестиций кредитного союза в капитал финансово-кредитных организаций, лицензируемых Национальным банком, не должна превышать 15% от суммарного капитала.

Норматив максимального размера инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений (Н3) определяется по формуле:

$H3 = СИ / СК \times 100 \leq 15\%$, где:

СИ – совокупная сумма инвестиций в капитал финансово-кредитных учреждений, лицензируемых Национальным банком, за исключением инвестиций в капитал ФККС;

СК – суммарный капитал кредитного союза.»;

– в пункте 5.3.4. цифры «10» заменить на цифры «15»;

– пункт 5.4.2. изложить в следующей редакции:

«5.4.2. Норматив максимального размера инвестиций в основные средства (Н4) определяется по формуле:

$H4 = ОС / СК \times 100 \leq 20\%$, где:

ОС – сумма инвестиций в основные средства (кроме основных средств, полученных в виде грантов и безвозмездной помощи);

СК – суммарный капитал кредитного союза.

Совокупные вложения кредитного союза в основные средства, такие, как здания, земля, мебель и оборудование (кроме основных средств, полученных в виде грантов и безвозмездной помощи), которые необходимы для ведения кредитным союзом своей хозяйственной деятельности, не могут превышать 20% от суммарного капитала.»;

– в абзацах втором и восьмом пункта 5.5.1. цифру и знак «5%» заменить на цифру и знак «2%»;

– в абзаце втором пункта 5.6.2. после цифр «100» дополнить цифрами и знаками «≥ 10%»;

– пункт 5.6.2. дополнить абзацем следующего содержания: «Значение норматива адекватности институционального капитала (Н6-1) должно быть не менее 10%.»;

– пункт 5.6.3. изложить в следующей редакции:

«5.6.3. Норматив адекватности суммарного капитала (Н6-2) определяется по следующей формуле:

$$Н6-2 = СК / СА \times 100 \geq 15\%, \text{ где:}$$

СК – суммарный капитал кредитного союза;

СА – суммарные активы кредитного союза.

Значение норматива адекватности суммарного капитала (Н6-2) должно быть не менее 15%.»;

– пункты 5.6.4. и 5.6.5. признать утратившими силу;

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О лицензировании кредитных союзов» от 23 декабря 2015 года № 78/25 следующие изменения:

в Положении о лицензировании кредитных союзов, утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 6 дополнить абзацем вторым следующего содержания:

«В случае если все операции кредитного союза проводятся в безналичной форме и/или все операции осуществляется через расчетный счет в коммерческом банке, наличие кассового помещения необязательно.»;

– в пункте 79 абзац второй изложить в следующей редакции:

«– кредитный союз должен сдать в Национальный банк в течение 3 (трех) рабочих дней с момента принятия решения о ликвидации лицензию (включая дополнительную лицензию) и нотариально заверенный протокол общего собрания о добровольной ликвидации кредитного союза, подписанный всеми участниками, принимавшими участие на общем собрании кредитного союза;».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 22 июля 2022 года
№2022-П-33/45-2-(НПА)

О временных решениях в сфере проведения обменных операций с иностранной валютой

В целях обеспечения экономической безопасности Кыргызской Республики и в связи со складывающейся геополитической обстановкой в мире, для минимизации неблагоприятных последствий и рисков, и их влияния на отечественный финансовый рынок, Правление Национального банка Кыргызской Республики, руководствуясь статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности», постановляет:

1. Коммерческим банкам Кыргызской Республики:

- при проведении операций с обменными бюро ограничить сумму покупки/продажи наличной/безналичной иностранной валюты в пределах оборотных средств обменного бюро одновременно в течение календарного дня;
- предоставлять еженедельно отчетность в Национальный банк, согласно Приложению 1 к настоящему постановлению, в срок до 14.00 часов понедельника, следующего за отчетной неделей;
- предоставлять в Национальный банк информацию о проведенных операциях по покупке/продаже наличной/безналичной иностранной валюты с обменными бюро по состоянию на последний рабочий день каждого месяца, в срок до 16.00 часов рабочего дня, следующего за отчетным месяцем.

2. Обменным бюро:

– запрещается проводить операции по покупке/продаже наличной иностранной валюты с коммерческими банками в течение календарного дня в размере, совокупно превышающем оборотные средства обменного бюро;

– при проведении операций с коммерческими банками по покупке/продаже наличной/безналичной иностранной валюты предоставлять коммерческим банкам в письменной форме за подписью руководителя обменного бюро информацию, подтверждающую размер оборотных средств обменного бюро на конец предыдущего дня и/или на начало дня, с приложением чека контрольно-кассовой машины (ККМ).

3. В случае нарушения настоящего постановления к коммерческим банкам и обменным бюро будут применены меры воздействия, в том числе отзыв лицензии, в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также меры воздействия к соответствующим должностным лицам.

4. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования и действует до принятия соответствующего решения Правления Национального банка.

5. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

6. Управлению банковского надзора 1, управлению банковского надзора 2 и управлению надзора за небанковскими финансово-кредитными организациями довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», Ассоциации обменных бюро «Альянс», обменных бюро Кыргызской Республики.

7. Отделу развития государственного языка и документооборота довести настоящее постановление до сведения всех структурных

подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

8. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего надзорный блок Национального банка Кыргызской Республики.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от «22» июля 2022 года
№2022-П-33/45-2-(НПА)

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ОТЧЕТ

по операциям с наличной/безналичной иностранной валютой
коммерческих банков с обменными бюро

_____ (наименование коммерческого банка)

за «__» _____ 20__ г.

Наименование ОБ	Код валюты	Остаток на начало дня	Курс покупки (сом/ин. валюта)	Объем покупки	Вид операции (обмен наличной/безналичной валюты)	Курс продажи (сом/ин. валюта)	Объем продажи	Вид операции (обмен наличной/безналичной валюты)	Остаток на конец дня
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 25 июля 2022 года
№ 2022-П-07/46-1-(ДКП)

О размере учетной ставки Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 24, 28 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Установить учетную ставку Национального банка Кыргызской Республики в размере 14,00 процента годовых.
2. Настоящее постановление вступает в силу с 26 июля 2022 года.
3. Экономическому управлению разместить информацию о размере учетной ставки на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики в течение 1 (одного) рабочего дня со дня принятия настоящего постановления.
4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего экономическое управление.

И.о. председателя

3. Чокоев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-12/47-4-(НПА)

О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О специальном регулятивном режиме» от 12 августа 2020 года №2020-П-12/45-3-(НПА)

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в Положение «О специальном регулятивном режиме», утвержденное постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 12 августа 2020 года №2020-П-12/45-3-(НПА) (прилагается).
2. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.
3. Юридическому управлению:
  - опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;
  - после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.
4. Управлению методологии надзора и лицензирования банков довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, ОЮЛ «Союз банков Кыргызстана», соответствующих структурных

подразделений Национального банка Кыргызской Республики, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление методологии надзора и лицензирования банков.

Исполняющий обязанности председателя

3. Чокоев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-12/47-4-(НПА)

**Изменения в постановление Правления Национального
банка Кыргызской Республики Об утверждении
Положения «О специальном регулятивном режиме»
от 12 августа 2020 года №2020-П-12/45-3-(НПА)**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики Об утверждении Положения «О специальном регулятивном режиме» от 12 августа 2020 года №2020-П-12/45-3-(НПА) следующие изменения:

в Положении «О специальном регулятивном режиме», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1. Настоящее Положение «О специальном регулятивном режиме» (далее – Положение) определяет порядок создания специального регулятивного режима для внедрения инновационных банковских операций и услуг/технологий, порядок участия и требования к участникам специального регулятивного режима в условиях необходимости адаптации новых услуг и технологий, которые ранее не были представлены в банковской и платежной системах Кыргызской Республики. Требования нормативных правовых актов Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) применяются к правоотношениям по деятельности специальных регулятивных режимов с учетом особенностей, предусмотренных настоящим Положением и решениями Комитета по надзору/Комитета по платежной системе Национального банка (далее – Комитет).

Критерии определения соответствия операций и услуг, относящихся к банковским операциям в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, для участия в специальном регулятивном режиме:

– технологии, используемые при проведении банковских операций и (или) оказании банковских услуг, являются принципиально новыми для рынка;

– операции и услуги или использование технологий, которые не предоставляются другим субъектом в рамках специального регулятивного режима;

– потребительские свойства операций и услуг являются улучшенными по сравнению с имеющимися идентичными продуктами и существенно повышают эффективность проведения операций;

– операции и услуги ранее не применялись субъектами на банковском рынке или были ограничены нормативными правовыми актами Кыргызской Республики;

– операции и услуги не регулируются нормативными правовыми актами Кыргызской Республики и отсутствует прямой запрет на проведение операций.

Соответствие предлагаемой для тестирования операции и (или) услуги вышеизложенным критериям является обязательным для создания специального регулятивного режима.»;

– пункт 4 изложить в следующей редакции:

«4. Создание специального регулятивного режима осуществляется на основе принципов добровольности, публичности, равенства отчетности и введения ограничений в отношении всех участников специального регулятивного режима, а также с учетом рекомендаций международных стандартов по банковской деятельности и эффективному надзору. При этом реализация специального регулятивного режима не должна влиять на изменение основной цели, операций и принципов деятельности Национального банка, указанных в законодательстве Кыргызской Республики.

Методы управления рисками должны соответствовать масштабам деятельности участника и рискам, связанным с внедрением инновационной банковской услуги или технологии в рамках специального регулятивного режима.»;

– пункт 5 изложить в следующей редакции:

«5. Ответственность за соблюдение условий специального регулятивного режима несет Заявитель совместно с Созаявителем (при наличии).

При этом Заявителем/Созаявителем (при наличии) для вхождения в специальный регулятивный режим выступает юридическое лицо,

зарегистрированное на территории Кыргызской Республики, которое должно отвечать следующим требованиям:

- отсутствие неисполненных мер воздействия в отношении Заявителя (Созаявителя) либо его руководителя или учредителя (акционера, участника), примененных за последние 3 (три) года до момента подачи заявки;

- заявитель не должен находиться в процессе ликвидации или банкротства, или в специальном режиме;

- отсутствие запрета в отношении Заявителя (Созаявителя) либо его руководителя или учредителя (акционера, участника) заниматься данным видом деятельности по решению суда или согласно законодательству Кыргызской Республики;

- отсутствие в составе учредителей Заявителя (Созаявителя) аффилированных лиц, зарегистрированных в оффшорных зонах, либо физических лиц, проживающих на территории оффшорных зон или являющихся акционерами (участниками) юридических лиц, зарегистрированных в оффшорных зонах, перечень которых устанавливается Национальным банком;

- финансовое состояние Заявителя (Созаявителя) должно быть удовлетворительным или Заявитель (Созаявитель) обязан обладать достаточными финансовыми и иными ресурсами для создания и ведения специального регулятивного режима.»;

- в пункте 6 после 9 абзаца дополнить абзацем следующего содержания:

«В ходе проведения тестирования содержание технического задания должно быть неизменным.»;

- пункт 8 изложить в следующей редакции:

«8. В состав Заявки включаются:

- заявление по форме Приложения 1 к настоящему Положению, оформленное на бланке Заявителя, с ходатайством о создании специального регулятивного режима в соответствии с настоящим Положением, содержащее описание приложенных к заявлению документов, с подписью руководителя и заверенные печатью Заявителя и Созаявителя (при наличии), либо аналоги в электронном

виде, оформленные согласно требованиям законодательства Кыргызской Республики;

- информация о Заявителе и Созаявителе (при наличии) по форме Приложения 2 к настоящему Положению и письменное согласие Созаявителя;

- информация об операции, услуге/технологии по форме Приложения 3 к настоящему Положению, тестирование которой предлагается Заявителем;

- нотариально заверенные копии или электронные формы учредительных документов Заявителя/Созаявителя (при наличии) с реквизитами для получения подтверждения из соответствующих государственных органов с указанием суммы объявленного уставного капитала;

- заверенная надлежащим образом бухгалтерская/финансовая отчетность заявителя за последний отчетный финансовый год;

- прогнозные экономические расчеты результатов, ожидаемых от проведения предлагаемой операции и услуги.

Требование о предоставлении учредительных документов и бухгалтерской/финансовой отчетности не распространяется на лиц, поднадзорных Национальному банку, выступающих в качестве Заявителя и Созаявителя (при наличии).»;

- пункт 9 изложить в следующей редакции:

«9. Информация об операции, услуге/технологии (Приложения 3) должна кратко раскрывать содержание и суть предполагаемой операции, услуги/технологии. При этом подробное описание операции, услуги/технологии должно быть дополнительно приложено в свободной форме, в том числе в графической и схематичной формах.»;

- абзац 4 пункта 10 изложить в следующей редакции:

«Если документы, полученные Национальным банком, не отвечают требованиям, предъявляемым Национальным банком, и/или не содержат сведений (описания), достаточных для их рассмотрения и принятия решения по ним, отсчет срока рассмотрения документов начинается с даты получения Национальным банком документов, удовлетворяющих предъявляемым требованиям.»;

– пункт 14 изложить в следующей редакции:

«14. В адрес Заявителя (Созаявителя) направляется письмо с отказом в создании специального регулятивного режима с указанием причин отказа, если по итогам рассмотрения заявки обнаружено несоответствие Заявителя (Созаявителя) требованиям, установленным настоящим Положением, либо выявлено:

– существенные риски в части нарушения прав и/или интересов потребителей банковской операции и услуги;

– существенные операционные риски и риски, связанные с финансированием террористической деятельности и легализации (отмывания) преступных доходов;

– наличие недостоверных сведений и информации в предоставленных документах;

– наличие идентичной банковской операции или услуги, оказываемой или используемой в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

– признание предлагаемой для тестирования услуги/операции не соответствующей критериям, указанным в пункте 1 настоящего Положения.»;

– пункт 15 изложить в следующей редакции:

«15. Соответствующий комитет или комитеты на основании рассмотренных документов, включенных в состав Заявки, принимает/принимают следующие решения:

– о создании или об отказе в создании специального регулятивного режима;

– о выдаче лицензии на право проведение ограниченного перечня банковских операций в рамках специального регулятивного режима;

– об определении ограничений специального регулятивного режима;

– об утверждении критериев оценки успешности на основании количественных и качественных показателей проведения предполагаемого тестирования;

– об условиях оказания услуг и/или полном/частичном освобождении участников от исполнения отдельных требований

нормативных правовых актов Национального банка во время тестирования;

- об установлении условий прекращения действия специального регулятивного режима;

- об уполномочивании структурного подразделения ответственностью за проведение специального регулятивного режима;

- о продлении срока специального регулятивного режима;

- об установлении дополнительных требований по экономическим нормативам Участнику специального регулятивного режима с учетом особенностей предлагаемой операции для тестирования;

- при успешном тестировании о продлении срока лицензии до внесения соответствующих изменений в нормативные правовые акты Кыргызской Республики.»;

- пункт 21 изложить в следующей редакции:

«21. В случае, если тестирование банковской операции и услуги согласно техническому заданию не начаты в течение 6 (шести) месяцев с момента получения лицензии, действие лицензии прекращается. Уведомление о прекращении действия лицензии направляется Национальным банком Участнику специального регулятивного режима.»;

- пункт 31 изложить в следующей редакции:

«31. В срок не позднее 30 календарных дней до окончания срока лицензии или при достижении критериев с количественными и качественными показателями тестирования, установленных в техническом задании, Участник специального регулятивного режима направляет в Национальный банк отчет о результатах тестирования (далее – отчет), включающий:

- информацию о количественных и качественных показателях, достигнутых в ходе тестирования, в соответствии с указанными в условиях технического задания и причин расхождения (при наличии);

- описание проблем, с которыми столкнулся Участник специального регулятивного режима в ходе тестирования и принятых мерах;
- оценку востребованности услуги потребителями;
- указание на положения нормативных правовых актов, которые могут препятствовать дальнейшему оказанию услуги;
- сведения о фактах жалоб потребителей, связанных с оказанием услуги;
- сведения о рисках, реализовавшихся в ходе тестирования и принятых мерах;
- заполненную форму согласно Приложению 4 настоящего Положения;
- предложения по дальнейшему нормативному регулированию банковской операции.».

– Приложение 2 к Положению «О специальном регулятивном режиме» изложить в следующей редакции:

«

ИНФОРМАЦИЯ О ЗАЯВИТЕЛЕ

Полное наименование организации	
Юридический и фактический адреса организации	
Реквизиты свидетельства о государственной регистрации организации	
Дата выдачи свидетельства	
Идентификационный номер налогоплательщика (ИНН)	
Веб-сайт организации (при наличии)	
Наличие других разрешительных документов от других государственных органов	
Ф.И.О. и должность контактного лица Заявителя	
Электронный адрес контактного лица Заявителя	
Телефон контактного лица Заявителя	
ИНФОРМАЦИЯ О СОЗЯВИТЕЛЕ	
Полное наименование организации	
Юридический и фактический адреса организации	
Реквизиты свидетельства о государственной регистрации организации	
Дата выдачи свидетельства	
Идентификационный номер налогоплательщика (ИНН)	
Веб-сайт организации	

» ;

– Приложение 3 к Положению «О специальном регулятивном режиме» изложить в следующей редакции:

«

ИНФОРМАЦИЯ ОБ ИННОВАЦИОННОЙ УСЛУГЕ/ ТЕХНОЛОГИИ

<p>Подробное описание предлагаемой инновационной услуги/ технологии (графическая/ схематичная форма прилагается).</p>	<p>Описание банковской операции и услуги</p>
<p>Описание бизнес-процесса оказания инновационной услуги/ реализации инновационной технологии</p>	<p>Описание бизнес-процесса, также прилагается графическое описание бизнес-процесса</p>
<p>Описание новшества услуги/ технологии для рынка. Каковы ожидаемые положительные социальные и экономические эффекты?</p>	<p>Отличие предлагаемой банковской операции и услуги от иных банковских операций и услуг, оказываемых на рынке, либо новой технологии предоставления банковской операции и услуги. Указание на положительные эффекты от оказания услуги, с указанием количественных показателей</p>
<p>Описание оказания идентичных инновационной услуги/ технологии за пределами локального рынка (при его наличии) либо указание на отсутствие такого опыта</p>	<p>Краткое описание практики оказания идентичных банковских операций и услуг за пределами локального рынка либо указание на отсутствие такой практики</p>
<p>Положения нормативных актов Национального банка, которые препятствуют оказанию инновационной услуги/ технологии без специального регулятивного режима.</p>	<p>Выдержки из соответствующих нормативных правовых актов со ссылками на нормативные документы</p>
<p>Иные обстоятельства, которые препятствуют оказанию инновационной услуги/ технологии без создания специального регулятивного режима</p>	<p>Указывается при наличии</p>

<p>Описание рисков, связанных с оказанием / реализацией инновационной услуги/ технологии</p>	<p>Описание риска с указанием - уровня риска (низкий, средний, высокий, критичный); - методов минимизации риска. Каждый риск должен быть описан отдельно по вышеприведенной структуре, при этом риск информационной безопасности должен быть описан с раскрытием предлагаемых мер по их минимизации или исключению.</p>
<p>Перечень ограничений, которые могут быть установлены в рамках тестирования или пробелов, которые подлежат восполнению.</p>	<p>Описание ограничений, которые могут быть установлены в рамках тестирования для снижения потенциальных рисков</p>
<p>Описание технической готовности для оказания инновационной услуги/ технологии</p>	<p>Описание технической готовности и используемой технологии с учетом мер по обеспечению информационной безопасности</p>
<p>Длительность тестирования</p>	<p>Не более 12 месяцев</p>
<p>Перечень критериев успешности тестирования</p>	<p>Описание критериев, в соответствии с которыми может быть проведена оценка успешности тестирования</p>
<p>Информация о предлагаемом распределении функций между Заявителем и Созавителем (при наличии)</p>	<p>Краткое описание функций Созавителя (при наличии)</p>
<p>Порядок прекращения тестирования</p>	<p>Порядок обслуживания клиентов или расторжения договоров, возврата средств и прочие действия при завершении тестирования</p>
	<p>»;</p>

– Приложение 6 к Положению «О специальном регулятивном режиме» изложить в следующей редакции:

«

НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЕХНИЧЕСКОЕ ЗАДАНИЕ

к лицензии на право проведения тестирования банковских операций и услуг в рамках специального регулятивного режима

(полное фирменное наименование юридического лица, далее – Участник)

1. Наименование и описание банковских операций и услуг в рамках специального регулятивного режима.

.....

2. Ограничения в рамках специального регулятивного режима на право проведения тестирования банковских операций

.....

3. Перечень обязательств, вводимых в отношении участника специального регулятивного режима

.....

4. Перечень критериев с количественными и качественными показателями для оценки успешности тестирования

.....

5. Форма отчетности.

.....

6. Порядок действий участника специального регулятивного режима при прекращении тестирования.

Настоящее техническое задание является неотъемлемой частью лицензии.

Заместитель председателя/ член Правления Национального банка

_____ Ф.И.О., подпись

Печать Национального банка

».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-14/47-6-(ПС)

О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года № 30/6

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года № 30/6 (прилагается).

2. Юридическому управлению в однодневный срок:

- опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу с момента подписания.

4. Управлению платежных систем в однодневный срок довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков и операторов систем денежных переводов.

5. Отделу развития государственного языка и документооборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Исполняющий обязанности председателя

З. Чокоев

Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-14/47-6-(ПС)

Изменения

в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года № 30/6

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Правил осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике» от 15 июля 2009 года № 30/6 следующие изменения:

в Правилах осуществления денежных переводов по системам денежных переводов в Кыргызской Республике, утвержденных вышеуказанным постановлением:

- абзац пятый пункта 1.2 изложить в следующей редакции:

«Конвертация (обменная операция) денежного перевода, поступившего по системе денежных переводов, из валюты перевода/выплаты в другую валюту осуществляется в соответствии с законодательством Кыргызской Республики. Конвертация денежного перевода производится банками Кыргызской Республики только по курсу, указанному в информационном стенде курсов покупки и продажи иностранных валют (как для обмена наличной валюты), в соответствии с Положением «О порядке проведения обменных операций с наличной иностранной валютой в Кыргызской Республике», утвержденным постановлением Правления Национального банка Кыргызской Республики от 14 августа 2019 года № 2019-П-12/42-1-(НПА).».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-14/47-7-(ПС)

О внесении изменений в некоторые нормативные правовые акты Национального банка Кыргызской Республики

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности» Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в следующие постановления Правления Национального банка Кыргызской Республики (прилагается):

– «Об утверждении Положения «Об основных требованиях к деятельности коммерческих банков при заключении агентского договора по предоставлению банковских розничных услуг» от 26 мая 2010 года № 36/7;

– «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8.

2. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

4. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, операторов платежных систем, платежных организаций, микрофинансовых организаций, кредитных союзов, объединения юридических лиц «Ассоциация Микрофинансовых Организаций» и объединения юридических лиц «Национальная ассоциация кредитных союзов и кооперативов Кыргызстана».

5. Отделу развития государственного языка и документооборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка Кыргызской Республики в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление платежных систем.

Исполняющий обязанности председателя

З. Чокоев

**Приложение
к постановлению Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от 27 июля 2022 года
№ 2022-П-14/47-7-(ПС)**

**Изменения в некоторые нормативные правовые акты
Национального банка Кыргызской Республики**

1. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «Об основных требованиях к деятельности коммерческих банков при заключении агентского договора по предоставлению банковских розничных услуг» от 26 мая 2010 года № 36/7» следующие изменения:

в Положении «Об основных требованиях к деятельности коммерческих банков при заключении агентского договора по предоставлению банковских розничных услуг», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 5 изложить в следующей редакции:

«5. К расширенному спектру банковских розничных услуг относятся:

– прием и проведение платежей и расчетов за товары и услуги, не являющиеся результатом своей деятельности, в пользу третьих лиц посредством платежных систем, основанных на информационных технологиях и электронных средствах, и способах проведения платежей;

– осуществление денежных переводов посредством систем денежных переводов;

– выдача и прием бланков на открытие банковского счета в целях передачи их в банк;

– выдача и прием бланков на выпуск/перевыпуск банковских платежных карт;

– организация обмена бланками и анкетами клиентов на выпуск/перевыпуск банковских платежных карт в электронной форме и последующая передача банковских платежных карт клиентам;

- выдача и прием бланков для доступа к удаленным дистанционным банковским услугам, в том числе на электронные кошельки, в целях передачи их в банк;

- выдача и прием бланков на выпуск/перевыпуск кодов доступа к удаленным дистанционным банковским услугам в целях передачи их в банк;

- предоставление выпущенных кодов для доступа к удаленным дистанционным банковским услугам при соблюдении условий безопасности и конфиденциальности информации/данных о клиенте;

- выдача и прием бланков для оформления кредитов в целях передачи их в банк;

- погашение кредитов;

- пополнение банковского счета;

- распространение/погашение электронных денег;

- проведение процедуры идентификации и верификации клиента банка, в том числе держателя электронного кошелька;

- заключение договоров с акцептантами о приеме электронных денег локальной системы электронных денег;

- заключение договоров с коммерческими организациями по выплате заработной платы на электронные кошельки;

- выдача наличных денежных средств с банковских карт, в том числе с виртуальных карт;

- выдача наличных денежных средств клиентам банков с платежных терминалов с функцией cash-out со счетов данных клиентов банков;

- прием платежей в бюджет (штрафы, налоги, таможенные сборы), в том числе с использованием мобильных приложений и QR-кодов;

- заключение договоров с организациями с государственной долей/коммерческими организациями по выплате заработной платы на банковские платежные карты.

Допускается передача информации в банк по видам расширенного спектра банковских розничных услуг в электронной форме

в соответствии с Законом Кыргызской Республики «Об электронной подписи»;

– первое предложение пункта 6-1 изложить в следующей редакции:

«6-1. Банк при привлечении розничного агента для распространения/погашения электронных денег должен соблюдать требования Национального банка, установленные в Положении «Об электронных деньгах в Кыргызской Республике», утвержденном постановлением Правления Национального банка от 20 апреля 2022 года № 2022-П-14/25-3-(ПС).»;

– третье предложение пункта 34 изложить в следующей редакции:

«Данные требования не распространяются на агентов, предоставляющих ограниченный спектр банковских услуг, указанных в пункте 25 настоящего Положения, а также на платежные организации, оказывающие услуги посредством терминалов с функцией cash-out.».

2. Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике» от 9 декабря 2015 года № 76/8 следующие изменения:

в Положении «О банковских платежных картах в Кыргызской Республике», утвержденном вышеуказанным постановлением:

– в пункте 3 цифры «30.03.2016 г. № 15/6» заменить цифрами «20.04.2022 г. № 2022-П-14/25-3-(ПС).»;

– пункт 13 дополнить абзацем четвертым следующего содержания:

«При этом эмитент имеет право разрешить проведение платежей держателю предвыпущенной карты без использования PIN-кода и проведение бесконтактных платежей в пределах лимитов, устанавливаемых во внутренних правилах и процедурах для держателей карт с учетом критериев оценки степени (уровня) рисков на клиента, согласно программе внутреннего контроля эмитента и правилам платежных систем. Ответственность за данные транзакции несет эмитент.».

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 10 августа 2022 года
№2022-П-09/50-1-(НПА)

О внесении изменений в постановление Правления Национального банка «Об утверждении Положения «О предоставлении кредитов Национальным банком Кыргызской Республики международным организациям, создаваемым Кыргызской Республикой совместно с другими государствами в рамках Евразийского экономического союза» от 19 августа 2015 года №45/1

В соответствии со статьями 18, 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести в постановление Правления Национального банка «Об утверждении Положения «О предоставлении кредитов Национальным банком Кыргызской Республики международным организациям, создаваемым Кыргызской Республикой совместно с другими государствами в рамках Евразийского экономического союза» от 19 августа 2015 года №45/1 следующие изменения:

в Положении «О предоставлении кредитов Национальным банком Кыргызской Республики международным организациям, создаваемым Кыргызской Республикой совместно с другими государствами в рамках Евразийского экономического союза», утвержденном вышеуказанным постановлением:

- пункт 15 изложить в следующей редакции:

«15. Организация не вправе использовать кредиты, полученные от Национального банка, для проведения операций с инструментами денежно-кредитной политики Национального банка, операций на межбанковском рынке, валютном рынке и рынке ценных бумаг, включая рынок государственных ценных бумаг, а также для проведения операций со своими инсайдерами. Организация должна использовать полученные кредиты Национального банка для кредитования субъектов предпринимательства Кыргызской Республики исключительно на цели закупки товаров и сырья местного происхождения у резидентов Кыргызской Республики, а также услуг резидентов Кыргызской Республики. В случае нарушения Организацией требований, указанных в настоящем пункте, в отношении Организации применяются меры, указанные в пунктах 5.3. и 5.5. Генерального соглашения.»;

в Приложении 1 к Положению:

– пункт 2.5 изложить в следующей редакции:

«2.5. Организация не вправе использовать кредиты, полученные от Национального банка, для проведения операций с инструментами денежно-кредитной политики Национального банка, операций на межбанковском рынке, валютном рынке и рынке ценных бумаг, включая рынок государственных ценных бумаг, а также для проведения операций со своими инсайдерами. Организация должна использовать полученные кредиты Национального банка для кредитования субъектов предпринимательства Кыргызской Республики исключительно на цели закупки товаров и сырья местного происхождения у резидентов Кыргызской Республики, а также услуг резидентов Кыргызской Республики. В случае нарушения Организацией требований, указанных в настоящем пункте, в отношении Организации применяются меры, указанные в пунктах 5.3. и 5.5. настоящего Генерального соглашения.»;

– второе предложение пункта 5.5 изложить в следующей редакции:

«В случае нарушения Организацией требований, указанных в пунктах 5 Положения и 2.5. настоящего Генерального соглашения, Национальный банк вправе потребовать от Организации досрочного возврата суммы кредита, выплату начисленных процентов за фактическое время пользования кредитом и начислить штраф

в размере 1 (одного) процента от суммы предоставленного Национальным банком кредита.»;

– пункт 3.1 Приложения 1 к Генеральному соглашению о кредитах, выдаваемых международным организациям, создаваемым Кыргызской Республикой совместно с другими государствами в рамках Евразийского экономического союза к настоящему Положению изложить в следующей редакции:

«3.1. Организация не вправе использовать предоставляемый Национальным банком кредит для проведения операций с инструментами денежно-кредитной политики Национального банка, операций на межбанковском рынке, валютном рынке и рынке ценных бумаг, включая рынок государственных ценных бумаг, а также для проведения операций со своими инсайдерами.»

2. Юридическому управлению:

– опубликовать настоящее постановление на официальном интернет сайте Национального банка Кыргызской Республики;

– после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для внесения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу со дня официального опубликования.

4. Управлению денежно-кредитных операций довести настоящее постановление до сведения Российско-Кыргызского Фонда развития, соответствующих структурных подразделений Национального банка Кыргызской Республики.

5. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего управление денежно-кредитных операций.

Председатель

К. Боконтаев

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
УЛУТТУК БАНК БАШКАРМАСЫ

ПРАВЛЕНИЕ
НАЦИОНАЛЬНОГО БАНКА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

720001, г. Бишкек, пр. Чуй, 168
от 10 августа 2022 года
№2022-П-14/50-6-(ПС)

О внесении изменений в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 17 января 2018 года №2018-П-14/2-6-(ПС)

В соответствии со статьями 20 и 68 Закона Кыргызской Республики «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности», Правление Национального банка Кыргызской Республики постановляет:

1. Внести изменения в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 17 января 2018 года №2018-П-14/2-6-(ПС) (прилагаются).

2. Юридическому управлению:

- опубликовать настоящее постановление на официальном интернет-сайте Национального банка Кыргызской Республики;
- после официального опубликования направить настоящее постановление в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных правовых актов Кыргызской Республики.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

4. Управлению платежных систем довести настоящее постановление до сведения коммерческих банков, операторов платежных систем и платежных организаций.

5. Отделу развития государственного языка и документо-оборота довести настоящее постановление до сведения соответствующих структурных подразделений, областных управлений и представительства Национального банка в Баткенской области.

6. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на члена Правления Национального банка Кыргызской Республики, курирующего Управление платежных систем.

Председатель

К. Боконтаев

Приложение
к постановлению
Правления
Национального банка
Кыргызской Республики
от «10» августа 2022 года
№2022-П-14/50-6-(ПС)

**Изменения
в постановление Правления Национального банка Кыргызской
Республики «Об утверждении Положения «О Комитете
по платежной системе Национального банка Кыргызской
Республики» от 17 января 2018 года №2018-П-14/2-6-(ПС)**

Внести в постановление Правления Национального банка Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики» от 17 января 2018 года №2018-П-14/2-6-(ПС) следующие изменения:

в Положении о Комитете по платежной системе Национального банка Кыргызской Республики, утвержденном вышеуказанным постановлением:

– пункт 2 изложить в следующей редакции:

«2. Комитет является постоянно действующим коллегиальным органом, который уполномочен Правлением Национального банка Кыргызской Республики (далее – Национальный банк) в соответствии с настоящим Положением и иными нормативными правовыми актами Национального банка принимать решения по вопросам в сфере методологии и развития, регулирования и надзора (оверсайта) за платежной системой Кыргызской Республики, а также лицензирования, регулирования и надзора за деятельностью операторов платежных систем и платежных организаций.»

– пункт 5 изложить в следующей редакции:

«5. Комитет определяет направления развития платежной системы Кыргызской Республики, цели и задачи по развитию, регулированию и надзору (оверсайту) за функционированием платежной системы Кыргызской Республики, лицензированию, регулированию и надзору за деятельностью операторов платежных систем и платежных организаций, а также осуществляет контроль за реализацией/исполнением решений Комитета.»;

– в пункте 7:

в абзаце втором после слов «Кыргызской Республики,» дополнить словами «инновационным платежным технологиям;»;

в абзаце одиннадцатом после слов «Кыргызской Республики,» дополнить словами «инновационным платежным технологиям;»;

– в пункте 8:

в абзаце втором слова «прекращению действия» заменить словом «отзыву»;

подпункт 2 признать утратившим силу;

подпункт 3 изложить в следующей редакции:

«3) принятие решения по применению мер воздействия в отношении операторов платежных систем и платежных организаций в случае нарушений законодательства Кыргызской Республики;»;

подпункт 4 изложить в следующей редакции:

«4) рассмотрение и принятие решений по выдаче, приостановлению, продлению, отзыву и прекращению действия лицензий в рамках специального регулятивного режима согласно Положению «О специальном регулятивном режиме.»;

– в пункте 9:

абзац первый изложить в следующей редакции:

«9. В рамках определения стратегических целей и совершенствования нормативных документов в сфере платежных систем в соответствии с возложенными задачами Комитет осуществляет следующие функции:»;

дополнить абзацем третьим следующего содержания:

«– рассматривает и согласовывает проекты государственных программ, концепций в сфере развития платежных систем и инновационных технологий, нормативных документов при необходимости;»;

– пункт 10 изложить в следующей редакции:

«10. В рамках осуществления надзора (оверсайта) за платежной системой Кыргызской Республики Комитет осуществляет следующие функции:

- координация деятельности структурных подразделений Национального банка по регулированию и надзору (оверсайту) за платежной системой;

- рассмотрение и утверждение перечня системно-значимых, значимых, национальных платежных систем, провайдеров критичных услуг;

- утверждение методики надзора (оверсайта) за платежными системами;

- рассмотрение и утверждение результатов самооценки системно-значимых, значимых, национальных платежных систем;

- координация, выработка требований к деятельности системно-значимых, значимых, национальных платежных систем, а также провайдеров критичных услуг;

- взаимодействие с органами банковского надзора и Комитетом по надзору Национального банка при принятии решений о применении мер воздействия в отношении участников платежных систем;

- координация взаимодействия Национального банка с государственными органами Кыргызской Республики и центральными банками других стран в области надзора (оверсайта) за платежной системой.»;

- пункт 11 признать утратившим силу;

- пункт 12 изложить в следующей редакции:

«12. В рамках лицензирования операторов платежных систем и платежных организаций:

- рассмотрение заключения управления платежных систем на основании предоставленных документов заявителя на получение лицензии оператора платежной системы/платежной организации, в том числе по результатам предлицензионной проверки;

- принятие решения относительно выдачи лицензии/отказа в выдаче лицензии оператору платежной системы и/или платежной организации;

- принятие решения относительно отзыва лицензии оператора платежной системы/платежной организации, включая решение о прекращении деятельности оператора платежной системы/

платежной организации на основании соответствующего заявления/уведомления учредителя/участника.»;

– Положение дополнить пунктом 12-1 следующего содержания:

«12-1. В рамках специального регулятивного режима по вопросам платежных систем согласно Положению «О специальном регулятивном режиме» в функции Комитета входит:

– рассмотрение заключения Управления платежных систем по предоставленным документам заявителя на получение лицензии в рамках специального регулятивного режима по вопросам платежных систем согласно Положению «О специальном регулятивном режиме»;

– принятие решения относительно выдачи лицензии/отказа в выдаче лицензии заявителю в рамках специального регулятивного режима;

– рассмотрение заключения Управления платежных систем и принятие решения о приостановлении, отзыве и прекращению действия лицензий в рамках специального регулятивного режима в результате нарушений лицензиатом законодательства Кыргызской Республики, в том числе выявленных в результате проведения инспекторских проверок;

– рассмотрение заключения Управления платежных систем и принятие решения о продлении действия лицензий в рамках специального регулятивного режима, в том числе по результатам инспекторских проверок;

– принятие решения относительно отзыва лицензии, включая решение о прекращении действия лицензий на основании соответствующего заявления/уведомления лицензиата/учредителя/участника.»;

– в пункте 13 в абзаце втором слова «- координация и выработка,» заменить словами «- координация и выработка, при необходимости,»;

– пункт 14 признать утратившим силу;

– пункт 15 изложить в следующей редакции:

«15. Комитет в отношении операторов платежных систем и платежных организаций принимает решения о:

а) наложении денежного штрафа на операторов платежных систем/платежные организации и их должностных лиц;

б) отстранении или замене должностных лиц операторов платежных систем/платежных организаций;

в) установлении ограничений на прием платежей и/или ограничении на проведение отдельных видов платежей и операций в рамках лицензии;

г) введении специального режима в виде:

- прямого банковского надзора;
- временной администрации;

д) временном приостановлении лицензии;

е) отзыве лицензии в соответствии с требованиями нормативных правовых актов Национального банка;

ж) требованиях об изменении политик, положений, процедур и других внутренних нормативных документов операторов платежных систем/платежных организаций;

з) введении ограничений и запретов, установленных в законах «О платежной системе Кыргызской Республики» и «О Национальном банке Кыргызской Республики, банках и банковской деятельности.»;

- в пункте 23 подпункт «д» изложить в следующей редакции:

«д) контроль за подготовкой и оформлением материалов структурными подразделениями в соответствии с Регламентом Комитета;»;

- пункт 25 изложить в следующей редакции:

«25. Работа Комитета осуществляется в форме заседаний (очное, онлайн или опросным методом) на основании утвержденной повестки дня. Материалы для проведения очередных и внеочередных заседаний должны содержать документы, достаточные для принятия решения.»;

- в пункте 26 абзац четвертый изложить в следующей редакции:

«- отчет о текущем состоянии национальной платежной системы ЭЛКАРТ.»;

- пункт 27 изложить в следующей редакции:

«27. Ответственное структурное подразделение Национального банка представляет на рассмотрение Комитета согласно Регламенту Комитета пакет документов, который должен включать служебную записку соответствующего управления на имя председателя и членов Комитета, отдельно на каждый вопрос, который указан в проекте повестки заседания Комитета, с анализом и оценкой положения дел по данному вопросу в кратком и последовательном изложении. В случае внесения изменений и (или) дополнений в нормативный правовой акт Национального банка должна быть представлена сравнительная таблица.»;

– пункт 28 изложить в следующей редакции:

«28. Внеочередные (внеплановые) заседания Комитета, требующие безотлагательного решения, могут созываться по инициативе председателя Комитета, либо лица, исполняющего его обязанности, или по инициативе одного из членов Комитета с оповещением и указанием конкретной даты проведения заседания. В ходе внеочередных заседаний может рассматриваться любой вопрос, отнесенный настоящим Положением к компетенции Комитета и не терпящий отлагательства.»;

– пункт 32 изложить в следующей редакции:

«32. Заседание Комитета оформляется протоколом, который после согласования с членами Комитета, подписывается председателем Комитета, членами Комитета и секретарем Комитета. Процедуры и порядок ведения протокола определяются Регламентом Комитета. Протокол оформляется и согласовывается в течение пяти рабочих дней после проведения заседания Комитета.»;

– пункт 33 изложить в следующей редакции:

«33. Решение Комитета доводится до сведения задействованных структурных подразделений Национального банка, а в случае необходимости – до операторов платежных систем, платежных организаций, коммерческих банков (участников платежных систем), согласно Регламенту Комитета в виде выписки из протокола заседания Комитета, выписки из постановления Комитета или постановления Комитета.»;

– пункт 34 изложить в следующей редакции:

«34. Протокольное поручение Комитета является обязательным к исполнению структурными подразделениями Национального банка. Протокольное поручение оформляется согласно Регламенту Комитета, подписывается секретарем Комитета и доводится до сведения структурных подразделений Национального банка, участников платежных систем согласно указателю рассылки, который составляется лицом, инициирующем вопрос для рассмотрения на заседании Комитета.».